

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

Francis- dekningen som ny pave blant pressen

Av: Raymond R. Skar

Kandidat nr: **1543**

Veilder: Doktor Inger Furseth

Det teologiske menighetsfakultet, Vår 2017

AVH5035 Masteravhandling

Master i Religion, Society and Global Issues

35419 ord

Forord

Jeg vil gjerne takke alle personer/apparater rundt meg som har bidratt og hjulpet meg gjennom denne oppgaven. Uten dem hadde jeg aldri klart å fullføre dette på en ordentlig måte. De har vist stor forståelse og har kunnet hjulpet meg i min «spesielle situasjon», da spesielt Jessheim VGS, Horten VGS og Sandaker overgangs.

Også en meget stor takk til min veileder Inger Furseth, som aldri har gitt opp på meg gjennom harde tider. Du har stilt opp og fulgt meg opp gjennom flere steder enn noen annen veileder har kunne tenkt seg. Uten deg hadde jeg aldri vært hvor jeg er, TAKK!!

Tilslutt vil jeg takke mine foreldre og søster for å ha hjulpet meg med innspill og motivasjonssamtaler. Takknemlig for å ha en slik familie som et støtteapparat, både praktisk og teoretisk. Hjelpen deres har vært drivkraften i verket mitt. Jeg vil også takke alle gutta som har vært positive og oppmuntret meg til å stå på til tross for situasjonen vår. Dere vet da!

Innhold

Kapittel 1. Innledning og introduksjon av temaet.....	6
1.1 Problemstilling:.....	7
1.2 Begrunnelse for spørsmålene.....	7
1.3 Avisutvalget.....	7
1.3.1 Om artikkel sjangeren.....	7
1.3.2 Avisene.....	8
1.4 Gangen i oppgaven.....	10
Kapittel 2. Bakgrunn, Den katolske kirke, pave og Francis.....	10
2.1 Katolisismen i Norge, USA og Argentina.....	11
2.1.1 Norges katolske befolkning.....	11
2.1.2 Katolisismen i USA.....	13
2.1.3 Argentina og katolisismen.....	13
2.2 Pavevalget.....	14
2.2.1 Konklavet.....	15
2.3 Pave Benedikt.....	16
2.4 Francis.....	17
2.4.1 Fra Italia til” den nye verden”.....	17
2.4.2 Prestekallet og jesuitt.....	18
2.4.3 Politisk uro.....	20
2.4.4 Forandring.....	21
2.5 Den katolske kirke og media.....	22
2.6 Oppsummering.....	23
Kapittel 3. Medier og religion.....	23
3.1 Mediatisering.....	23
3.1.1 Mediatisert vs mediert.....	25
3.2 Medier og religion.....	25
3.2.1 Banal religion.....	27
3.2.2 Mediatisering av religion versus religion påvirket av media.....	29
3.2.3 Knut Lundby.....	29
3.2.4 Medias makt til å definere fakta.....	30
3.2.5 Mediatisering av religion i Latin-Amerika.....	31
3.3 Kritikk av Hjarvard.....	33
3.4 Konklusjon.....	36

Kapitel 4: Metode og fremgangsmåte.....	36
4.1 Innholdsanalyse og kvalitativ metode.....	38
4.1.1.Fremgangsmåte	39
4.1.2 Hvilke generelle trekk fant jeg.....	41
Kapittel 5. Francis.....	42
5.1 Francis et uventet valg	42
5.1.2 Oppsummering av avisenes syn på Francis som et uventet valg.....	48
5.2 Francis- En ydmyk mann	50
5.2.1 Flere perspektiver på ydmykhet.....	54
5.2.2 Ulik bruk av ydmykhet som tema	55
5.3 Konservativ	56
5.3.1 Konservativ i flere perspektiv.....	58
5.3.2 Oppsummering av ordet konservativ i artiklene	58
5.4 Bestefar	59
5.5 Varm og Anti-Benedikt.....	60
5.5.1 Forholdet mellom media og Benedikt.....	61
5.5.2 Oppsummering av avisenes syn på Francis i lys av Benedikt	62
Kap 6 Sosial profil	63
6.1 Livsstilen til Francis.....	63
6.1.1 Geistlige privilegerer	64
6.1.2 Oppsummering av avisenes syn på livsstilen til Francis	65
6.2 Sosiale saker som Francis står for.....	65
6.2.1 Oppsummering og redegjørelse for avisens fremstilling av saker Paven står for	68
6.3 Den geografiske/etniske bakgrunnen til Francis.....	70
6.3.1 Oppsummering av avisenes syn på Francis og hans etniske bakgrunn	78
6.3.2 Mine kategorier i framstillingen av Francis identitet:.....	79
Kapittel 7. Oversette temaer	80
7.1 Jesuitt	81
7.1.1 Reformasjonen	81
7.1.2 Jesuittene i konflikt med kirken.....	82
7.1.3 Jesuittene i nyere tid.....	84
7.1.4 Pave Frans	85
7.2 Kontroversiell blant sine egne	85
7.3 Francis sin rolle under den skitne krigen	88

7.4 Oppsummering.....	89
Kapitel 8. Avsluttende bemerkninger	90
8.1 Oppsummering.....	90
8.1.1 Positiv fremstilling.....	91
8.1.2 Ensidig positiv fremstilling.....	92
8.1.3 Mediatisering	93
8.1.4 Francis = tilhørighetsfølelse.....	93
8.1.5 Mediatisering i forhold til regionene.	94
8.1.6 Bidrar kirken til fremstillingen av Francis?	95
8.1.7 Svakheter og styrke.....	96
8.2 Konkluderende analyse	97
8.2.1 Den Katolske Kirken som sender av et budskap.	98
8.2.2 Mediedekningen.....	98
Kapittel 9. Kildehenvisninger	101
BBC Religions (2011, 27. april) <i>John Paul II</i> , Hentet fra: http://www.bbc.co.uk/religion/religions/christianity/pope/johnpaulii_1.shtml	103

Kapittel 1. Innledning og introduksjon av temaet

Tema for denne avhandlingen er mediedekningen den 13.03.2013 av den nylig valgte paven Francis. Jeg vil undersøke variasjoner/likheter mellom tre forskjellige aviser (New York Times, Aftenposten og Clarin) som inngår i oppgaven, for så å drøfte disse.

Foranledningen til oppgaven min kan spores tilbake til den 28.02.2013 da Pave Benedikt annonserte sin avgang som pave for hele verden. En prosess ble etterfulgt med at den 13.03.2013 annonserte Vatikanet at en ny pave hadde blitt valgt. Store deler av verden rettet oppmerksomheten mot St. Petersplassen idet Mario Bergoglio gikk fram og presenterte seg som pave Francis. Med denne introduksjonen ble det også stilt mange spørsmål til hvem denne nye paven var og hva han sto for. Mediedekningen var stor i mange deler av verden, og det er nettopp mediernes vinkling av pavevalget som er temaet for denne oppgaven. Mennesker kan raskt lage seg formeninge om andre og det er tvilsomt at en nyvalgt pave ikke faller under samme behandling. Det er menneskelig å prøve å ordne en verden slik at den forstås bedre. Dialektiske begrep som god versus dårlig, vellykket versus feilslått er store forenklinger, likevel rettesnorer for våre handlinger og vår forståelse. De media som formidler bilder av vellykkethet og reportasjer om godhet eller visa versa, er en stor faktor nettopp i å påvirke hvordan vi som mennesker ser på andre og i dette tilfelle paven. Det er her mediatiseringen kommer inn i bildet.

Mediatiseringsteori vokste frem på 1990-tallet. Den handler ifølge den norske forskeren Knut Lundby om en meta-prosess hvor media blir mer og mer institusjonalisert. Resultatet blir at media spiller en større rolle i hvordan forskjellige institusjoner som f.eks. familie eller religiøse institusjoner fungerer. Denne teorien viser også til at denne prosessen er stadig skiftende og ikke mulig å reversere. I forhold til religion påvirker mediatiseringsprosessen denne på flere punkter. Dette ifølge den danske forskeren Hjarvard (2009), og den svenske forskere Løvseth (2014). I denne oppgaven vil jeg benytte mediatiseringsteori til å analysere mediedekningen av pavevalget.

1.1 Problemstilling:

Hovedproblemstillingen i denne oppgaven blir da hvordan mediene fremstiller paven i den første korte tiden etter valget. I tillegg vil oppgaven også ta for seg et underspørsmål: Har det variert mellom aviser fra ulike land hvordan pressen valgte å fremstille paven, og i så fall hva består disse forskjellene i? I denne oppgaven ser jeg på hvordan pressen i tre ulike land valgte å presentere paven det første døgnet. Dette gjør jeg ved å gi en kvalitativ innholdsanalyse av aviser fra Norge USA og Argentina.

1.2 Begrunnelse for spørsmålene

Mediedekningen av Francis er altså hovedtema for denne oppgaven. I det siste har det kommet flere studier av mediedekningen av islam i ulike land (legg til referanser). Jeg mener disse analysene kan komplementeres ved å fokusere på Den Katolske Kirke. Det kan være et godt tillegg når det kommer til forskning på mediatisering av religion.

1.3 Avisutvalget

De tre avisene denne oppgaven analyserer er ganske forskjellige og dekker i hovedsak sine respektive geografiske områder. Ved å inkludere aviser fra flere geografiske områder får jeg muligheten til å se mediebildet i en større helhet.

1.3.1 Om artikkel sjangeren

I mitt arbeid analyserer jeg flere tekster fra de forskjellige avisene som i hovedsak faller inn under to forskjellige avissjangere. Flesteparten av tekstene tilhører «artikkel» sjangeren. Og den blir beskrevet av Ragna Tørdal (journalist og medieforsker) som: «en samlebetegnelse for ulike typer saktekster. Artikkelen er først og fremst informativ og objektiv i formen. Hovedvekten ligger på å redegjøre for en sak eller et emne» (Tørdal 2017). En artikkel har generelt som kriterier at den skal være objektiv og informerende. Diverse aviser kan i noen tilfeller ha forskjellige politiske agendaer og dette kan utøves i måten de velger å forme de forskjellige artiklene på. Det eksisterer også steder hvor pressefrihet og ytringsfrihet ikke er gjeldene og dermed blir avisene ikke noe annet enn et våpen for å legge premisser på befolkningen. Når det kommer til landene i min undersøkelse vil det bli redegjort for eventuell pressefrihet og sensur senere i oppgaven.

Av tekstene som ikke faller under kategorien «artikkel», velger jeg å plassere resten under sjangerkategorien «reportasje»;

Utgangspunktet for reportasjen er gjerne en nyhetssak eller et aktuelt tema. Felles for alle slags reportasjer er at journalisten eller fotografen selv drar ut for å undersøke hva som skjer, og for å snakke med aktuelle personer. Reportasjen blir derfor preget av journalistens egne opplevelser og følelsesmessige reaksjoner (Tørdal 2011)

1.3.2 Avisene

I min oppgave har jeg valgt artikler fra henholdsvis tre forskjellige aviser i tre verdensdeler. Disse blir mine analyseobjekter i besvarelsen av min problemstilling. Disse avisene har både nettutgaver og papirutgaver, men jeg forholder meg kun til nettversjonene. Dette grunnet deres tilgjengelighet

Avisutvalget ekskluderte bevisst kategorien «tabloid avis», grunnet min interesse av å se hvordan de mer samfunnsengasjerte og analytiske aviser reagerte på den nye paven. Utvalget av aviser under reflekterer geografisk pave Francis fødeland, Argentina, USA som en stormakt med et stort antall katolikker og Norge som et land med få katolikker i forhold til befolkning. Her følger en gjennomgang at avisene:

1.3.2.1 Den argentinske avisen Clarin

Avisen ble opprettet i 1945 av tidligere advokat Roberto Noble. Hensikten var å danne en avis som skulle nå ut til flest mulige argentinere. Med tiden utviklet Clarin seg til å bli et media-selskap som også omfattet TV og radio. På 80-tallet hadde dette medieorganet rukket å bli en av Argentinas største. I 2017 er Clarin meget godt ansett i Argentina og i andre deler av den spansktalende verden. Clarin blir beskrevet som den største avisen i Argentina av noen kilder (Woodward 2017), mens andre kilder plasserer Clarin som den mest leste spanske avisen i 2016 generelt. (DiariosSobreDiarios 2017).

Avisenes forhold til politikken i Argentina har til tider vært anstrengt. Under den «skitne krigen», en borgerkrig tilstand som varte fra 1976 fram til 1983, ble ofte journalister mål for både høyre og venstre politiske terrorangrep. Militærjuntaen som regjerte fra 1976 fram til begynnelsen av 80-tallet kneblet aktivt den frie pressen (Pressreference 2017). Clarin var ikke noe unntak og så seg nødt til å forholde seg til denne situasjonen ved å i

hovedsak kun dekke sport og utenriksnyheter. Innenriksnyhetene var så godt som fraværende i denne perioden.

Clarín blir i 2017 karakterisert som en uavhengig eller politisk sentrums-avis (Argentina Travel: 2017). Dette gjør dem moderate i latinamerikanske øyne, da avisene her har vært meget preget av konflikten mellom venstre og høyre siden i det politiske landskapet. En annen tendens er at Latin Amerikanske aviser ofte har vært for eller imot en sittende regjering. Clarín er som nevnt en meget stor avis og har derfor i senere tid kunne agere mer nøytralt og dette har trolig bidratt til å gjøre den til en mer uavhengig avis.

1.3.2.2 New York Times

Avisen ble etablert i 1851 av journalisten og politikeren Henry Jarvis Raymond. I 2014 var den en av de mest leste avisene i verden, med et sirkulasjonstall på hverdagsavisene på ca. 2 millioner lesere (Cision 2017).

USA inkluderte pressefrihet i sine grunnlov da landet ble grunnlagt i 1776. Hensikten med dette var at regjeringen ikke aktivt kunne sensurere presse eller aktivt påvirke media. Muligens derfor har man ikke hatt en merkbar tid i amerikansk historie hvor journalister har blitt et direkte mål for sensur og forfølgelse, som f.eks. i Argentina. Noe som derimot kjennetegner amerikansk presse er det store skille mellom «de liberale» og «de konservative». Dette er ofte en betegnelse på det politiske skillet mellom demokratene (liberale) og republikanerne (konservative). Når man da snakker om amerikansk presse viser man generelt til hvilke aviser som da enten er konservative eller liberale, som igjen viser til hvilket politisk parti de støtter opp om. Et eksempel på hva som kjennetegner en liberal avis er at den støttet opp om politiske saker som homofili, abort og et sterkt skille mellom religion og stat. Disse sakene sammenfaller ofte med hva demokratene har som politisk agenda. New York Times betegnes som en liberal avis (Blake 2014).

1.3.2.3 Aftenposten

Aftenposten er den mest leste avisen i Norge med et daglig opplag på ca. 400.000 av morgenavisen deres i 2016 (Medienorge 2017). Den er også en av Norges eldste aviser, da den først ble utgitt i 1681. Aviser i Norge har ofte vært knyttet til diverse politiske partier (Simensen, 1999, s.9), og Aftenposten var/er ikke et unntak. Aftenposten var spesielt i etterkrigstiden Høyre partiets viktigste avis (Simensen, 1999, s.26). Dette ble

mindre aktuelt på 80-tallet da en avpolitisering av norske aviser ble en realitet. Jeg valgte selvfølgelig også en norsk avis idet jeg skriver og leser norsk, bor i Norge og det er her jeg har best tilgang på data. Jeg har likevel valgt å ikke benytte meg av en norsk religiøs avis som Vårt Land, som kanskje dekket pavevalget bedre og bredere, idet jeg vil se på medias rolle i forhold til den generelle norske gjennomsnitts-mann og kvinne, og ikke kun i forhold til den religiøse del av vår befolkning. Dette gjelder til en viss grad også for de andre avisene som også representerer en mer ”liberal” profil.

Avisene jeg velger å analysere er alle forskjellige med hensyn til historisk bakgrunn og størrelse. Deres geografiske tilhørighet er også med på å forme avisene, idet det er stor forskjell på landene og deres forhold til religion. Det vil være spennende å se på variasjoner mellom hva sekulære media skriver. En annen motivasjons-faktor for å velge akkurat disse avisene fra disse landene har å gjøre med mine egne erfaringer med de ulike språkene kulturene. Jeg behersker de tre språkene som er representert og bruker dem daglig, noe som gjør at jeg føler det blir lettere å forstå hva som blir formidlet av de utvalgte media

1.4 Gangen i oppgaven

Kapittel 1 tar for seg oppgavens struktur, problemstilling og presentasjon av data som er brukt. Kapittel 2 viser til den kontekstuelle rammen for studiet og bakgrunnen for problemstillingen. Jeg vil kort gjøre rede for Den katolske kirkes historie og pavevalget, for så å presentere deres stilling i dagens samfunn. I kapittel 3 presenterer og analyserer jeg mediatiseringsteori. Kapittel 4 vil dreie seg om metode og fremgangsmåte. Kapittel 5 er starte på den empiriske delen av oppgaven min. Her vil jeg analysere ulike beskrivelser av Francis og valget av ham. I kapittel 6 vil avisenes fremstilling av Francis sin sosiale profil bli analysert. Kapittel 7 vil omhandle oversette temaer i forhold til avisenes fremstilling av Francis. Kapittel 8 er konklusjons delen av oppgaven hvor jeg vil se på forholdet mellom teori og empiri og drøfte funnene fra den empiriske gjennomgangen.

Kapittel 2. Bakgrunn, Den katolske kirke, pave og Francis

Jeg vil i dette kapitlet gjøre rede den kontekstuelle rammen for studie. Dette innebærer å presentere katolisismen i Norge, USA og Argentina, pavevalget, en kort presentasjon av

pave Francis og forholdet Den katolske kirke har med media. Den katolske kirke er i dag det største kirkesamfunnet i verden. I henhold til sine egne kilde (Den katolske kirke 2013), var det i 2011 i overkant av 1 milliard katolikker verden over, og dette antallet er forventet å øke i fremtiden. Mesteparten av katolikkene befinner seg i Latin Amerika, Afrika og deler av Europa. Men det finnes betydelige katolske samfunn i Asia og Nord-Amerika, som gjør at denne religionen kan klassifiseres som en «verdensreligion».

2.1 Katolisismen i Norge, USA og Argentina

Denne studien omhandler mediedekningen i tre veldig forskjellige land. Dette gjelder også deres forhold til Den katolske kirke. Argentina er landet som er mest påvirket av katolisismen, og i 2017 er denne religionen den største i landet. I Norge derimot er katolikkene en minoritet, med en lang historie. Tilslutt har katolisismen i USA ofte blitt sett som en religion som representerer mange av de innvandrete, men da med en større oppslutning enn i Norge.

2.1.1 Norges katolske befolkning

I 2014 befant det seg i overkant av 200 000 katolikker i Norge (Store Norske Leksikon, Halvorsen 2017) og ifølge ssb (ssb 2016) økte antall katolikker mest i perioden 2014-2015. Dette i tråd med et synkende antall medlemmer i den norske kirke. I 2016 hadde antall medlemmer i Den norske kirke sunket med 41.000 medlemmer fra året før (statistisk sentralbyrå 2017). Det norske samfunnet er også stadig skiftende og innvandring er med i denne forandringen. Religions bildet blir derfor som et resultat av dette også forandret, og spesielt Islam er en av de «nye» religionen som har fått mye oppmerksomhet den siste tiden. Den katolske kirke har også blitt satt i søkelyset i sammenheng med immigrasjon og økningen dette medførte til. Men i motsetning til Islam er ikke katolisismen ett nytt fenomen i Norge.

Da Norge ble kristent på 1000-tallet var det som et katolsk land. Dette forandret seg under reformasjonen i 1536 da Norge, som mesteparten av Nord-Europa, valgte å forandre sin statsreligion til protestantismen. Den gjenværende katolske befolkningen fikk en vanskelig tid framover og ble ofte sett på med mistenksomhet. Et godt eksempel på dette var den såkalte jesuittparagrafen som nektet jesuittordenen inngang til riket

(Oftestad, 2013, s.210), og som lenge ble sett på som et symbol på det mistenksomme synet mange nordmenn hadde til katolikkene og deres munkeordener.

I nyere tid har identiteten til den katolske befolkningen forandret seg fra å være en liten minoritet sett på med mistenksomme øyne, til å være en stadig voksende gruppe bestående av «nye landsmenn». Spesielt året 1960 ble sett på starten på en utvikling for katolisismen innad i Norge. Dette året ble starten på et nytt kapittel da mange nye landsmenn ankom til homogene Norge. Blant de mange ny ankommende var det spesielt mange fra Vietnam, Chile og Filipinene. Disse landene var i hovedsak katolske og denne troen ble dermed videreført til Norge via disse nye landsmennene. I nyere tid fulgte det enda mer katolikker da, spesielt, Polakker og Eritreere ankom landet(2000-tallet). Utviklingen kirken hadde gjorde at media også raskt ga dette oppmerksomhet. Og i 2012 annonserte Aftenposten at katolikkene hadde passert muslimene som den største religiøse minoriteten i Norge (Slettholm 2012). Det ble også påpekt at de katolske messene var overfylte og at det for engangs skyld var mer etterspørsel etter kirker og prester.

Utrykket «snik-islamisering» har ofte blitt brukt i den politiske retorikken etter at FRP-politikerens Siv Jensen innførte dette i 2009. Da advarte hun den norske befolkningen om en stadig større påvirkning av Islam. Men i 2014 ble dette uttrykket brukt i forhold til katolisismen og dens vekst i landet innenfor kommentar sjangeren i Dagbladet. (Hompland 2014). I samme artikkel ble Den katolske kirke fremstilt som et bedre alternativ enn Islam til tross for det turbulente forholdet som har preget relasjonen mellom katolikker og protestanter. Pave Francis ble her også omtalt som en «ydmyk» og «vettug» mann. Med slike ordvalg ble det dermed antydning til at lederen for den katolske kirke hadde blitt godkjent i media ytringen, og at Norge ikke skulle bekymre seg hvis det skulle bli til at Den katolske kirke skulle få mer makt innad i landet.

Katolsk historie i Norge har forandret seg fra å være den ledende religion, til en upopulær og undertrykt religion, og nå til å være en religion sett i sammenheng med immigrasjon. Her kan også den klassiske forklaringen av dikotomier ligge i bunnen, dvs. hvordan mennesker skaper kategorier som ”oss versus dem”. Katolikker har siden reformasjonen hatt en rolle som å være noe annerledes og ikke norsk. At den sammenlignes med Islam, men i en mykere form, viser bare til at Nordmenn ikke har lett for å se katolikker som

nordmenn i samme grad som protestanter eller ikke-troende.

2.1.2 Katolisismen i USA

I USA er det i overkant av 60 millioner katolikker av en befolkning på 360 millioner, noe som gjør at de utgjør 20 % av den amerikanske befolkningen totalt (Pew Research Center 2017). Dette innebærer at globalt sett er USA et av landene med mest katolikker i og at innad i landet er de en meget betydelig minoritet. I USA er ofte det religiøse bildet påvirket av etnisitet og dette gjelder også i forhold til katolikkene, hvor da spesielt Hispanics (mennesker med latin amerikansk bakgrunn) er den største gruppen katolikker (Lipka 2015). Grunnet mye immigrasjon fra denne befolkningsgruppen vokser de også som den største gruppen av katolikker. Hvor det før var irer og italienere som representerte katolisismene, er det nå mexicanere og puertoricane som er en voksende representant for denne kirken. Demografien er stadig skiftende og Den katolske befolkningen er ikke noe unntak av dette.

Katolisismen i USA har hatt likhetstrekk med katolisismen i Norge når det har handlet om deres forhold til den protestantiske majoriteten. Men i motsetning til Norge, var USA fra dag en påvirket av protestantiske idealer og politikk. Dette grunnet de første kolonistene som hadde brakt med seg sin protestantiske tro. Med et slikt grunnlag og betent forhold til protestanter i Europa, ble katolikker i USA sett på med mistenksomhet fra første stund (Allitt, 2013, s.65). Dette varte fram til 1960 da John F. Kennedy ble valgt som landets første og eneste katolske president.

I nyere tid (2000-) har Den katolske kirke kunnet være med på å påvirke USA ved å alliere seg med andre kristne retninger, som for eksempel den evangeliske kirke, for å prøve å påvirke diverse lover og lovforslag. Abort og homofili er ofte saker som har blitt sett på som viktige for denne alliansen av kristne.

2.1.3 Argentina og katolisismen

Argentina er det mest «katolske» landet da hele 71% av befolkningen så på seg som katolikker i 2014 (Pew Research Center 2014). Og med en befolkning av 44 millioner blir Argentina et meget viktig land innenfor katolisismen, ikke bare på regionalt nivå, men generelt i verden. Katolisismen har vært en del av dette landets historie siden Spania koloniserte det i midten av 1500-tallet. Under denne kolonitiden ble katolisismen innført

som en statsreligion direkte fra Spania. Siden den tiden har katolisismen dominert det religiøse bildet i Argentina fram til 2017.

Katolisismen har vært med på å prege Argentinas lovverk og utvikling fram til nyere tide (2000-tallet). Men i det siste har kirken mistet mye av sin innflytelse, da den har måtte ha tålt mye kritikk i forhold til sin rolle i den skitne krigen som herjet på 80-tallet. Dette har gjort at Den katolske kirke er betydelig mer svekket enn tidligere. Det har også vært en nedgang på antall folk som kaller seg for katolikker i Argentina i tråd med resten av Latin-Amerika (Pew Research Center: 2014). Men i motsetning til en masseflukt til andre kirker, som har vært med å prege utviklingen i mye av Latin-Amerika, er grunnlaget for en nedgang Den katolske kirke grunnet mange har heller identifisert seg som ateist eller agnostiker (Stoll 1990 7).

2.2 Pavevalget

Pavetittelen gis til den mannen som er den Den katolske kirkes overhode. Historisk sett begrunner Den katolske kirke sin begynnelse med Jesus sin utnevning av Peter som kirkens overhode idet han sier han er «klippen og på han vil jeg bygge min kirke» (Mat 16:18). Paven blir en etterkommer av Peter og dette innebærer en autoritær lederrolle i kirken. Ordet pave betyr far og dette kan vise til hvor en viktig rolle en pave innehar. Dette hierarkiet, hvor paven er på toppen, er basert på flere tusener års tradisjon som har vært med å bygge opp identiteten rundt Den katolske kirke.

I tillegg til å være en religiøs leder er også en pave et statsoverhode i Vatikanstaten. Denne lille staten befinner seg i Italia nærmere bestemt i Roma. Og staten er så liten at man lett kan forveksle den med en bydel av Roma. Men til tross for størrelsen på denne staten har den historisk sett vært meget viktig i Europeisk politikk. Dette i tråd med innflytelsen kirken hadde på de diverse statene rundt om i verden. Et godt eksempel på dette kan være rundt reformasjonen på 1500-tallet da store deler av Europa var delt grunnet forskjellige standpunkt rundt denne situasjonen. Vatikanstaten og paven støttet åpenlyst økonomisk til flere opprør mot lutheranske tilhengere. Duffy, forfatteren bak «Saints and Sinners», viser til at overhodet i Den katolske kirke spesielt på 1000-tallet

drev med det mange så på som ren politikk over teologi (Duffy, 2006, s.111). Med sekulariseringen av dagens Europa er ikke paven like gjeldende når det kommer til politikk på dette kontinentet som i de tilfellene jeg har nevnt. Derimot har paven andre steder i verden, for eksempel i Latin-Amerika, Afrika og Asia, fremdeles en viss innflytelse på politikken. Eksempler på dette kan være i forhold til abortspørsmål, homofilt ekteskap og verning av diverse minoriteter. Med historien og erfaringer man har hatt med diverse paver kan det i noen tilfeller være lett å glemme at en pave innehar samme oppgaver som en biskop. En pave er i praksis biskopen av Roma og dermed følger samme arbeidsoppgaver en biskop har. Dette innebærer også å lede messer og å inneha byråkratiske oppgaver, som for eksempel å utnevne kardinaler blant de mange hundre biskoper verden over.

Kirken er som nevnt et meget stort transnasjonalt organ, i tillegg til landet som paven er en leder for. Innenfor Vatikanstaten finnes det en egen bank og også mange innbyggere som paven har et ansvar for. I tillegg er det en politisk side som paven også må forholde seg til. Dette innebærer diplomatiske og religiøse reiser for å møte ledere verden over. Paven har en viktig oppgave i å fremme Kirken, og dermed er det viktig å danne/opprettholde politiske bånd i det internasjonale samfunnet. Paverollen er mer kompleks, selv om den kan bli ofte fremstilt som bestående av kun å gjøre seg populær ved å gå rundt og vinke til en folkemengde.

Som nevnt er det både politiske og byråkratiske sider i tillegg til en mer kjent teologisk side i det å være en pave. I min oppgave skal det omhandle hvordan media fremstiller pave Francis, men man kan allerede trekke paralleller til hvordan media fremstiller paverollen versus personen Francis. Media kan i begge tilfellene legge trykk på visse sider over andre. Det blir derfor interessant å se hva de fokuserer på i forhold til Francis som person.

2.2.1 Konklavet

Pavevalget omtales ofte som en «konklave» og er en av mange gamle tradisjoner som Den katolske kirke har ivaretatt. Ordet stammer fra latin og betyr «med nøkkel». Dette kirkevalget har ofte vært kjennetegnet med å være meget hemmelighetsfullt og lukket. Utviklingen som har ført til dagens konklave, startet i Apostolisk tid, kort tid etter

dannelsen av de første kirkene ca år 100. På denne tiden ble biskoper ofte valgt av et ubestemt panel av diverse geistlige innenfor de forskjellige nyetablerte kirkene som hver var knyttet til forskjellige geografiske steder. Biskopen av Roma (som tidligere er blitt forklart er paven) var ingen unntakelse. Men med tiden ble denne prosessen utviklet i takt med flere voksende menigheter og utbredelsen av kristendommen. Kirken ble mer organisert og hierarkisk noe som resulterte i til en forandring i hvordan pavevalget ble foretatt. I år 1000 påførte den daværende pave, Gregory VII en ny bestemmelse at ingen pave kunne bli valgt som var over en alder av 80 år. Dette med grunnlag for at paven måtte kunne få regjere en viss tid før han dør. En annen endring ble innført av den daværende paven Alexander III (1179), hvor da det ble et kriterium for en majoritets stemme på 2/3 av stemmene for å velge en pave. Dagens konklave har ivaretatt disse reglene, men har også i nyere tid isolert kardinalene mer og mer. Dette for å gjøre valgprosessen mest mulig ukomfortabel og dermed få prosessen avgjort forttere (Duffy, 2006, s. 408).

Konklavet som derved er gjeldene slik det fungerer i dag, innebærer at kun kardinaler innenfor en viss alder kan være med å avgjøre valget. De vil befinne seg i Det sixtinske kapell (paveboligen lokalisert ved Peterskirken) hvor de vil alle vil stemme anonymt på den personen de mener egner seg best som pave. Det må være et klart flertall for hvem som skal bli neste pave og dette kan resultere i flere runder med avstemning. Reglene innebærer også at kardinalene må forholde seg isolert fra resten av verden. De vil da sende signaler ut til den ventende verden ved å sende ut røyk ut fra en spesiell pipe. Er røyken svart, signaliserer dette at valget ikke har blitt tatt enda. Når røyken er hvit derimot vises det til at en pave er valgt. En kardinal kommer deretter ut på St Petersplassen for å annonsere hvem den nye paven er (Duffy,2006, s.417).

2.3 Pave Benedikt

Josef Ratzinger ble valgt som pave den 24.04.2005. Han valgte å gå under Benedikt XVI (tradisjonen tilsier at når en blir valgt til pave så velger han et nytt navn) og regjerte kun fram til 28.02.2013. Hans avgang var meget overraskende med tanke på at det ikke siden 1415 hadde vært en pave som hadde oppgitt sitt embete annet enn ved sin død (Duffy,

2016, s.415). Benedikt hadde oppgitt helse og alder som grunnlag for sin avgang. Han mente han ikke var i stand til å fungere som en optimal leder for Den katolske kirke (Benedikt: 2013).

Pave Benedikt var i alt den åttende paven som hadde sin geografiske bakgrunn fra Tyskland. Han var født i en liten by ved navn Marktl i staten Bayern og ble tidlig en kontroversiell pave. I hovedsak dreide dette seg om hans sin bakgrunn i Hitlerjugend som ung. Noe som skyldes at hans oppvekst var under tiden da nazistene hadde makt. Benedikt(2012) var en pave i en tid da Den katolske kirke var rystet av flere pedofiliskandaler verden over. Flere høytstående prester og biskoper ble dømt for å begått overgrep eller for å ha tiet om det. Et eksempel på dette var i USA 2012 da en høytstående katolsk lærd (en monsignore) ble dømt til en 6 års dom (med mulighet for prøve etter 3 år) for å ha satt barns helse i fare (Hoye: 2012) ved å la pedofile prester jobbe med dem. Mange av overgrepene hadde foregått flere år tilbake, men det var under Benedikt sin tid som pave, at flere rettsaker og forlik ble aktuelt. Disse hendelsene var en viktig del av Benedikt sin tid som pave og overskygget mange andre hendelser under denne perioden.

2.4 Francis

Den 13.03.2013 tråde kardinalen Jorge Mario Bergoglio fram på St.Petersplassen som den nye paven for Den katolske kirke. Han annonserte seg som Francis og revolusjonerte navnetradisjonen i Den katolske kirke, ved å bruke et navn en pave aldri hadde brukt før. Bortsett fra denne hendelsen var det få personer utenfor Argentina som visste hvem denne personen var. Han hadde ikke vært blant hovedkandidatene i media og mange så på valget av ham som en «overraskelse». For å forstå individet som tok til seg navnet Francis er det viktig å få frem aspekter i prosessen fra å det å være Jorge Mario Bergoglio til å bli pave Francis.

2.4.1 Fra Italia til "den nye verden"

Pave Francis ble født den 17.12 1936 i dem argentinske hovedstaden Buenos Aires. Hans familie hadde en bakgrunn fra Piemonte i Italia da hans far emigrerte til Argentina i 1929. Under denne perioden hadde fascistene begynt å påvirke det politiske klima i Italia og

mange valgte å emigrere på grunn av dette. Francis sin mor var født i Argentina av italienske immigranter. Med en slik bakgrunn ble den italienske identiteten meget gjeldene for Francis gjennom hele hans barndom. Bla skal han lært seg det italienske språket i ung alder (Tronelli, 2013, s. 80)

Francis sin bakgrunn er ikke noe spesiell i ut ifra hvordan demografien i Argentina er. I henhold til "Det store norske leksikon" (Svalestuen 2015) består over 90% av den argentinske befolkningen av mennesker med en europeisk bakgrunn. Da med hovedsak italiensk og spansk bakgrunn. Argentina er på mange måter et land av innvandrere, i likhet med Brazil og USA.

2.4.2 Prestekallet og jesuitt

Francis har beskrevet sin familie som religiøs (Valley, 2013, s.25) og dette skal ha bidratt til hans valg til å bli prest. Han skal ha levd et relativt "vanlig" liv før han valgte å bli prest, da med jenter, fest, fotball og tango noe som ikke var uvanlig for en ungdom i Buenos Aires på den tiden (1950-1953). Francis selv forklarer at hans prestekall kom i en alder av 17 år, 1953, og grunnet dette kallet kansellerte han et planlagt frieri (Valley, 2013, s.28). På denne tiden studerte han på et institutt innenfor nærings kjemi samtidig som han jobbet på en sokkelfabrikk. Det var ikke før fire år senere at han valgte å følge "kallet" sitt og entret et presteseminar i Villa Devoto. I 1958 valgte han å melde seg inn i jesuittordenen og fortsatte der fram til 1969 da han ble ordinært som prest. Under hans tid som prestestudent reiste Francis til diverse land som Chile og Tyskland og oppholdt seg blant jesuittene.

Jesuittordenen, som Francis tilhører, er en av de største og mest omdiskuterte ordenen innenfor Den katolske kirke og det blir derfor viktig å si litt om denne ordenen. Den ble grunnlagt i 1534 av den spanske soldaten Ignatius av Loyola i Frankrike. Han hadde blitt såret i kamp og mente selv han fikk en åpenbaring fra Gud og ble straks meget religiøs. Han ville skape en ny orden innad i kirken som hadde som mål å leve et enkelt og dedikert liv for å finne Gud. Og som jesuitt må man nettopp gi avkall på mye av godene og leve mest mulig enkelt. Den katolske kirke har flere ordener innad i kirken og disse er ofte forskjellig ut ifra hvordan de velger å organisere seg og kriterier for opptakelse. De har forskjellige opptaksløfter og seremonier, men er i hovedsak bare forskjellige religiøse

katolske institusjoner som alle tjener Den katolske kirke. Ignatius hadde en militær bakgrunn og dette kom til å påvirke måten jesuittene organiserte seg på. Francis selv viser til at den militære bakgrunnen var noe som tiltrakk han og beskriver dem selv som "kirkens fortropper" (Torneielli, 2013, s.95). Jesuittene selv beskriver seg også som total lojale ovenfor paven og legger trykk på dette som en av deres hoved trekk (Jesuits). De første medlemmene var også tidligere militæroffiserer og jesuittordenen vokste raskt. Ved døden til grunnleggeren Ignatius av Loyola i 1556 hadde ordenen vokst til 1000 medlemmer. Jesuittene ville med tiden bli en betraktelig orden innad i Den katolske kirke og dette vil jeg komme tilbake med senere.

Pave Francis er den første paven noensinne til å bli valgt fra denne ordenen. Under en samtale med Sparado ble nettopp pave Francis spurt om hvorfor han valgte å bli Jesuitt:

«I wanted something more. But I did not know what. I entered the diocesan seminary. I liked the Dominicans and I had Dominican friends, but I then chose the society of Jesus, which I knew well because the seminary was entrusted to the Jesuits. Three things in particular struck me about the society; the missionary spirit, community, and discipline” (Sparado, 2013, s. 19).

Etter at Francis hadde blitt innlemmet i Jesuittordenen tok det ikke lang tid før han steg i gradene. Han ble etter bare et par år den øverste lederen blant Jesuittene i Argentina. I denne perioden opplevde ordenen mange konflikter, og disse relaterte seg direkte til hvordan Francis styrte ordenen på. Francis sin måte å være på, delte ordenen mellom de som støttet han og de som var imot han. Grunnlaget for en slik splittelse var kontroversielle meninger i forhold til politiske og religiøse standpunkt. Den religiøse konflikt delen hadde å gjøre med det andre Vatikankonsilet som hadde blitt gjennomført i 1962. Her hadde Den katolske kirke samlet de mange tusener geistlige for å bestemme utviklingen kirken kom til å ha fremover. Det ble straks en deling mellom liberale og konservative innad i kirken. Francis valgte å stå med de konservative, noe som kom til å påvirke hans forhold til mange innad i jesuittordenen. I den politiske delen kom dette til å omhandle "den skitne krigen" som startet i 1976 og kom til å vare fram til 1982. Dette var en konflikt som omhandlet maktkampen mellom den høyrestyrte regjeringen, ledet av generalen Jorge Videla, og flere venstre-radikale grupper. Francis var prest på denne tiden og konflikten kom til å ramme alle samfunnslag i Argentina, inkludert kirken.

2.4.3 Politisk uro

Selv om Argentina og Latin-Amerika hadde klart å holde seg delvis utenfor den 2 verdenskrig, ble dette ikke tilfelle når den såkalte "kalde krigen" tilspisset seg på global basis i etterkrigstiden (1945-1990). Latin-Amerika ble en slagmark mellom Sovjetunionen og USA i likhet med mange andre fattige land. Og selv om Sovjetunionen og USA aldri utkjempet noe slag på latinamerikansk jord (forøvrig gjorde de ikke det generelt) ble de forskjellige ideologiene utkjempet der. Grupper som støttet den amerikanske liberale ideologien kom til å måtte konkurrere mot kommunistiske Sovjetiske inspirerte grupper. Argentina ble en slik slagmark og Den katolske kirke var heller ikke unnlatt denne konflikten. I 1976 overtok militæret hele makten i Argentina ledet av general Jorge Videla. Han dannet en "junta" som kan beskrives som en høyreradikal paramilitær gruppe. Denne gruppen hadde mandat fra generalen selv (Jorge Videla) til å kvele all motstand den eventuelt måtte møte. De venstre radikale dannet også sine egne militære grupper (bla Movimiento Peronista Montonero og Folkets Revolusjonære Hær ERP), men hadde ikke de samme midlene som juntaen. Konflikten utviklet seg til en gerilja krig, hvor den ene siden var betydelig svakere enn den andre, slik at det sjelden ble åpne slag. Mange uskyldig ble drept og spesielt juntaen ble beskyldt for å gjøre mest mulig skade der det var mistanke om kommunister, bla ble det bortført mange tusener mennesker som det aldri ble gjort rede for. Konflikten ble etterhvert døpt til den "skitne krigen" grunnet de mange forsvinningene og taktikkene som begge sidene benyttet. Kirken selv kom til å bli påvirket av denne konflikten da flere av prestene valgte sider. Francis hadde, bare tre år før konflikten utspilte seg, (1973) trådd inn i rollen som provinsial leder for jesuittene i Argentina. Og da konflikten utspilte seg viste han støtte til høyresiden ved å være en åndelig veileder for den høyrestøttende paramilitære gruppen «Guardia de Hierro»(jernvaktene). Han skal ha begrunnet dette som en reaksjon på anti-kirkelig følelser mange kommunister uttrykte. Kirken ble ytterligere delt da en kidnapping av to venstresympatisende jesuittprester (Orlando Yorio og Francisco Jalics) ble en realitet i mai måned, 1986. I ettertid har dette vært et hett tema for resten av verden og underlig nok tatt opp i forkant av konklavet i 2005 og igjen da Francis ble pave i 2013 (Tornelli, 2013, s. 102). Det har aldri vært noen formell anklagelse mot Francis, i motsetning til andre prester. Men siden Francis ble oppnevnt som pave er det fortsatt

uenighet i Argentina om hans forhold til denne situasjonen.

2.4.4 Forandring

I ettertid av den "skitne krigen" har kirken fått en del kritikk for sin rolle under den skitne krigen. Og i februar 2013, utstedte Argentinsk høyesterett en dom hvor det kom fram at Den katolske kirke hadde vært medskyldig i misbruk, og at de ikke har villet etterforske prester som mest sannsynlig har vært delaktig. Jorge Mario Bergoglio har blitt inkludert i denne kritikken og blitt beskyldt for å være en høyre-orientert sosialistisk fiendtlig prest av mange kritikere. Men det er viktig å være oppmerksom på at mange under den kalde krigen var nødt til å ta side mellom den amerikanske liberaliske ideologien versus den kommunistiske sovjetiske modellen. Og kommunistene hadde ofte en anti-religiøs agenda. Dette gjorde at mange religiøse lærde, verden over, aktivt var imot denne type ideologi. I 1991 opphørte Sovjetunionen, og ble omgjort til mange uavhengige stater. Argentina hadde i 1982 avsluttet konflikten som ble betegnet som "den skitne krigen" da general Videla ble avsatt. Den kommunistiske ideologien fikk en langt mindre oppslutning i Argentina og dette gjorde at det politiske landskapet forandret seg. Et eksempel ble at man ikke så på hjelp til fattige som noe spesielt kommunistisk eller anti-kirkelig. Jorge Mario Bergoglio forandret sitt syn på fattigdom og kirkens rolle i dette, på begynnelsen av 90-tallet. Dette medførte at han tok seg mer tid til å pleie de fattige som oppholdt seg i de mange ressursvake drabant byene. Da økonomikrisen videre slo innover landet i 1998, ble han også mer kritisk til kapitalismen og hvordan bankenes feil rammet spesielt de mest fattige. Han skal også ha uttalt at kirken ble sett på som en motstander av kommunisme, men at tilfelle også inkluderer å være motstander av den ville liberalistiske økonomien som sees i moderne tid, 2013 (Vallely, 2013, s. 134). I 1998 hadde også Jorge Mario Bergoglio blitt biskop av Buenos Aires og brukte nå sin makt til å forbedre tilstanden til de mange fattige i hovedstaden. Dette ble gjort ved blant annet å plassere flere prester blant de fattige, og la kirken få jobbe mer blant dem. Det ble holdt messer blant nabolagene og organisert besøk til eldre, som ikke var i stand til å komme til kirken. Ironisk sett var det slike handlinger, blant de fattige, som hadde ført til kidnappingen av de to nevnte prestene, Orlando Yorio og Francisco Jalics. Jorge Mario Bergoglio, sett fra

et politisk ståsted skiftet fra et høyre orientert standpunkt over mot et venstre.

Den katolske kirke praktiserer et navnebytte når den nye paven blir valgt som et symbol på gjenfødelse. Jorge Mario Bergoglio valgte navnet Francis og ble den første paven noensinne til å ta seg dette navnet. Francis har forklart navnebytte som en dedikasjon til Francis av Assisi, en katolsk helgen kjent for sin dedikasjon ovenfor de fattige. Ved å velge et slikt navn kan man tolke det som at Francis også ønsker å ha fokus på mye av det samme som Francis av Assisi hadde.

2.5 Den katolske kirke og media

Den katolske kirke er en religiøs institusjon som er kjent for å fremme media-dekning som noe positivt. Den har lagt ned mye ressurser og økonomi ved å kunne være en religiøs institusjon som benytter seg av media for å fremme sin ideologi (Campbell 2010: 36). Dette ble annonsert i tråd med det andre Vatikankonsilet (1952-1956), hvor kirken skulle ta standpunkt til nyere teknologi og andre moderne utfordringer. Paven på det tidspunktet, Pius XII, utformet også et brev i 1957, kalt Miranda Prorsus (oversatt: fantastisk innsyn), om hvordan kirken etter andre Vatikankonsilet offisielt stilte seg til bruken av media. Media ble her nevnt som noe spesielt positivt:

The Church sees these media as 'gifts of God' which, in accordance with his providential design, unite men in brotherhood and so help them to cooperate with his plan for their salvation (Foley 2002).

Den katolske kirke ser ikke bare på media som noe positivt, men benytter seg selv av samtlige medier for å nå ut til en stor befolkning av både troende og potensielt troende. Allerede i 1931 ble Vatikanradio lansert som en måte å nå ut til nye masser på et globalt nivå. Og i 2017 er radioen på 47 språk og er sendes over FM nettet, på internettet og DAB. VatikanTv ble lansert i 1983 og 2014 opprettet Francis sin egen twitter konto. Med 35 millioner følger (Gamble 2017) er denne kontoen en av de mest populære verden over. Den katolske kirke har vist at de har vært i fronten i den teknologiske utviklingen fra tidlig tidspunkt.

2.6 Oppsummering

Under min presentasjon av paven som person var det viktig for meg å vise til prosessen som startet som Jorge Bergoligo og endte opp som Pave Francis, erkebiskop av Roma. Min oppgave omhandler denne personen, og framstillingen av ham i media direkte etter hans overtagelse av pavestolen. Det har derfor vært viktig å få med seg aspekter og elementer som synes å ha vært av stor betydning for at den valgte personen er og bli framstilt. Det er også disse elementene pressen har hatt tilgang til når de har omtalt paven. Det blir derfor interessant å se hva de velger å vektlegge når den nye paven skal presenteres for omverden.

Kapittel 3. Medier og religion

I dette kapitlet skal jeg se på forskning om medier og religion. Jeg vil først redegjøre for mitt bruk av ordet media, og så beskrive og diskutere mediatiseringsteori, slik den ofte er brukt i studier av religion. Ifølge mediesosiolog Knut Lundby:

«media work at the same time on four different levels: as a technology, as a societal institution, as an organizational machine and a way of setting content in a scene, and as a space of experience of a recipient” (Lundby, 2009, s. 23).

Moderne media er ikke bare en form for kommunikasjon, hvor det vil være en avsender og en mottaker. Mediene er også knyttet til tjenester og kan derfor også utgjøre en del av økonomien.

3.1 Mediatisering

Allerede på 70-tallet ble media omtalt som en betydningsfull faktor innenfor datidens samfunn. Likevel var det ikke før 1995 at uttrykket mediatisering dukket opp. Den amerikanske medieforskeren og sosiologi professoren John B. Thompson brukte uttrykket

når han forklarte hvordan moderniteten var blitt påvirket av media. Utrykket ”mediatisert kultur” (Thompson, 1995, s. 46) ble beskrivelsen på hvordan mediene satte i gang en utvikling i samfunn som ikke kunne reverseres og som endret mønstre i kommunikasjon og samhandling mellom individer. Lundby forklarer mediatisering som en prosess og viser til forskjellen mellom dagens samfunn og samfunnet for ca. 30 år siden. Han legger vekt på hvordan medier nå spiller en stor rolle i de unges oppvekst, i sammenligning med hvordan de spilte en nesten ubetydelig rolle før. Institusjoner som familie og skole fungerte før uten noe spesielt behov for medier. Ifølge Lundby kan mediatisering defineres som en prosess:

“Mediazation thus should be defined as a historical, ongoing, long-term process in which more and more media emerge and are institutionalized” (Lundby, 2009, s. 24).

Lundby knytter mediatisering til andre meta-prosesser som globalisering og individualisering. Likheter mellom disse prosessene er tanken om at det er umulig å reversere utviklingene i tillegg til at de påvirker flere områder i samfunnet samtidig.

Stig Hjarvard er en sentral dansk medieforsker, hvis teorier jeg også vil bruke i oppgaven. Han hevder at det vanligvis er to paradigmer når det kommer til mediateori. Den første av disse paradigmene ser på hvordan media påvirker mottaker på et sosialt og individuelt nivå. For å undersøke dette, viser han til forskjellige undersøkelser som, spesielt på 90-tallet, ble foretatt i USA. Her ville man undersøke hvordan media (i denne forstand, voldelige filmer) kunne påvirke de unge. Det andre paradigme omhandlet hvordan forskjellige grupper eller individer brukte media til diverse saker. Senere mediatiseringsteori er et inkluderende alternativ til disse to. Hjarvard (2014) hevder at de to første paradigmene ser på media som noe separat fra samfunnet og kultur. Moderne mediatiseringsteori plasserer media ikke bare i samfunnet, men som en av grunnpilarene i dagens samfunn. Mediene er med tiden integrert i alle institusjoner i et samfunn. Og siden mediene er såpass integrert kan de også påvirke utviklingen av forskjellige sosiale institusjoner, deriblant de religiøse. Medier er derved ikke bare noe som brukes av diverse organer (for eksempel politiske eller religiøse), men de er også med å påvirke dem. Det har sågar utviklet seg slik at store institusjoner ikke kan fungere uten medier.

Mediatisering kjennetegnes ved at media er blitt en uavhengig institusjon i samfunnet, og at media er blitt integrert i hvordan sosiale samfunnsorienterte institusjoner fungerer. Dette kan for eksempel vises ved hvordan internett har forandret den vanlige familie eller hushold. Forandring kan ligge i hvordan familien kommuniserer med hverandre eller til og med hvordan familiestrukturen blir bygd opp. Nærhet og deltagelse i hverandres liv blir annerledes når man se hverandre på Skype uavhengig av avstander og kan knytte kontakter til utallige «venner» på Facebook.

3.1.1 Mediatisert vs mediert

Hjarvad understreker forskjellen mellom mediatisert og mediert. Når noe er mediert refererer det til en handling av kommunikasjon som har et medium mellom avsender og mottaker. Et eksempel kan være at en lærer velger å legge lekser ut på Fronter for sine elever. Leksene er mediert via internett. Mediatisering derimot betegner en langtids prosess som forandrer sosiale og kulturelle institusjoner. Dette fordi media blir en såpass stor aktør at den klarer å påvirke enhver institusjon (Hjarvad, 2014, s. 123).

3.2 Medier og religion

Det har blitt gjort en del forskning på forholdet religion og medier. Jeg vil som nevnt over først og fremst se på Hjarvad og Lundbys syn på mediatisering, og i tillegg vil jeg også ta for meg den svenske religionssosiolog Mia Løvheims kritikk av Hjarvad.

Når Hjarvad fremlegger sin teori om mediatisering av religion, legger han vekt på at dette spesielt er et vestlig fenomen, og at det ikke finnes en homogen utvikling i alle land (Hjarvad, 2014, s. 124). Resultatet av mediatisering av religion vil derfor være avhengig av det samfunnet mediene og religionen befinner seg. Vesten blir utgangspunktet for Hjarvad sin teori, noe jeg også vil forholde meg til videre i oppgaven, men også vise til nettopp forskjellen av medienes rolle i Vesten og Latin-Amerika.

Hjarvad viser til tre aspekter ved religion som han mener blir forandret som et resultat av mediatisering. Det første aspekt dreier seg om at mediene forvandles til primærkilder for religiøse informasjon:

«Mediene blir viktige, hvis ikke primærkilden av religiøse temaer og informasjon. Mediene både

produserer og sprer kunnskap om religiøse erfaringer, og interaktive media kan være en arena hvor meninger og spredning av individuell tro finner sted» (Hjarvard, 2014, s.124).

Hjarvard viser til en undersøkelse i Danmark. Denne dreide seg om spørsmål om hvor mennesker får sine spirituelle erfaringer fra. Ut i fra alternativene i en spørreundersøkelse krysset mesteparten av de spurte av på at de fikk sine erfaringer enten fra TV eller diskusjoner med sine nærmeste. Det å få sine spirituelle erfaringer fra å gå til messer eller lese hellige skrifter lå langt nede på listen. Mediene har tatt over rollen som primærkilden i forhold til hvordan mennesker tilegner seg informasjon eller spirituelle erfaringer når det kommer til det religiøse. Det er vel å merke seg at denne undersøkelsen var gjort i Danmark som er et relativt sekulært land. Hjarvard nevner også dette, og viser til at mediatisering ikke er noe som er universalt eller likt i ulike deler av verden.

Når mediatisering i sekulære samfunn, som i Skandinavia, påvirker religioner på den måten Hjarvard hevder, får dette flere konsekvenser. Media kan tilegne seg makt som etablerte religioner tidligere hadde monopol på. Dette er en definisjonsmakt som kan forme religiøse tema, og peke på hva som er viktig i religionen. En slik konkurranse om definisjonsmakten kan oppstå mellom religiøse institusjoner og media, noe Lundby også har påpekt. Lundby mener at en slik tautrekking kan resulteres i at meditaseringen av religion gjør religion mer og mer brukervennlig og brukerdefinert (Lundby, 2009, s. 133). Resultatet er at media kan være med på å skape en virkelighet for de mange religiøse tilhengerne.

Hjarvard mener også at en konsekvens av mediatiseringen av religion er at religiøse erfaringer blir mer og mer brukerdefinert:

«Religiøse erfaringer og informasjon blir formet etter etterspørsel fra populære mediesjangere. Religion kan av dette bli mer brukerdefinert. Eksisterende religiøse symboler, praksis og tro blir materiale for medias egne historiefortellinger (narrative historier) av både sekulær og religiøs art» (Hjarvard, 2014, s. 124).

Han mener at media tar for seg allerede religiøse symboler og hendelser for så å lage egne materiale ut ifra det. Hjarvard understreker at dette ikke er grunnet media sin forkjærlighet for religion. Tvert imot mener Hjarvard at media hovedsakelig er sekulært,

og vil heller da ikke favorisere visse religioner eller bevegelser over andre. I stedet vil de heller lage sine egne sjangere, som da er fullspekket av religiøse symboler (Hjarvard, 2011, s. 126). Disse sjangerne er formet for publikum, og kan være alt fra filmer til dataspill. I mange tilfeller kan publikum ikke engang være klar over dette. Andre derimot, som har en viss religiøs forhistorie, kan kanskje lettere gjenkjenne religiøse elementer i de forskjellige media produserte ting. Filmen Noah kan være et godt eksempel. Her brukes små deler av Bibelen sammen med andre elementer for å lage en interessant og spennende film. Et annet eksempel kan være filmen Da-Vinci koden. Her ble paven og den katolske kirke dårlig framstilt, da denne filmen motsier kristen historie ved å vise til en alternativ historie gang, som innebærer at Jesus hadde barn. Dette er imot kristne lære og kan oppfattes som blasfemi blant den kristne befolkningen, noe denne filmen da utnytter ved å vise til manipulert historie som noe reelt. Et annet eksempel er dataspillet «Black and White». Her går spillet plott ut på at man er en Gud ovenfor en viss befolkning og man kan påvirke sine «tilhengere» opp mot en annen ondskapsfull «Gud». Dette er klare paralleller fra den Bibelske historien om djevelen mot Gud. Disse eksemplene mener Hjarvard er en slags bricolage, en sammenblanding av diverse religiøse elementene og at dette i ytterste konsekvens kan resultere i dannelsen av en form for banal religion, noe jeg tar for meg mer i neste avsnitt.

3.2.1 Banal religion

Hjarvard bruker uttrykket ” banal religion ” om hvordan media danner en bricolage av diverse elementer, deriblant religiøse, for å tilfredsstille sitt publikum. Utrykket sier å være lånt fra Billings sitt uttrykk ” banal nasjonalisme ” (Hjarvard, 2014, s. 128). Billing mener at nasjonalisme ikke bare er noe som blir dannet ved hjelp av sterke nasjonale symboler, nasjonalistiske myter eller bevegelser, men også av små ordinære elementer. Disse finnes innad i en nasjon, og man tar ofte disse for gitt, uten å få med seg at de er med på å danne samhold, og en nasjonal følelse (Hjarvard, 2011, s. 128). Det er nettopp de usynlige og små elementene som Billing kategoriserer som banal nasjonalisme. Hjarvard mener dette også kan brukes om religion. Han viser til at religiøse institusjoner har sine egne markerte symboler og meninger om hva religionen deres er. Visse verdenssyn og myter gjør at disse er klare symboler som definerer hva som atskiller hver enkelt religion fra hverandre. Media derimot promoterer små ” ubetydelige ” elementer

som også kan være med å danne en religion eller tradisjon. Det er det siste Hjarvard mener dekkes av uttrykket banal religion. Banal religion vil kunne inneholde elementer fra de etablerte religiøse institusjonene som kors, halvmånen og Davidstjernen, i tillegg til å inneholde elementer fra folkelige naturreligioner, som for eksempel troll eller huldre. Attpåtil kan banal religion blande inn elementer som ikke har noen spesifikk religiøs betydning, som for eksempel en solstråle eller ulike dyr. Hjarvard mener at de elementene som ikke har noen religiøs bakgrunn faktisk kan bli assosiert med, og få en religiøs betydning, grunnet medias framstilling og inkorporering av disse. Hjarvard viser også til hvorfor akkurat banal religion er banal:

“Banal religion is banal in the sense that it is unnoticeable and does not constitute a highly structured proposition about a metaphysic order or the meaning of life, and it is religion in the sense that it evokes cognitions, emotions or actions that imply the existence of a supernatural agency” (Hjarvard, 2011, s. 128).

Slik kan media ta for seg elementer som er fra religiøse institusjoner, folkereligioner eller elementer som ikke er religiøse i det hele tatt, og produsere fiktive eller ekte historier om verden. Resultatet kan bli at media produserer populære sjangere som drama, eventyr, nyheter og krim historier. Hjarvard nevner Indiana Jones som et eksempel.

Hjarvard hevder også at en konsekvens av mediatisering av religion er at mediatiseringen tar over flere av de sosiale funksjonene som religiøse institusjoner tidligere hadde. Media kan mer enn bare å videreformidle kommunikasjon, de kan også opprette og vedlikeholde samfunn:

«Som et kulturelt og sosialt miljø har media tatt over mye av de kulturelle og sosiale funksjonene fra etablerte religioner. Dette har resultert i at media nå kan tilby spirituell veiledning, moralske retningslinjer, rituelle tradisjoner og en følelse av samfunn og tilhørighet» (Hjarvard, 2014, s. 128).

Når mennesker leser aviser eller tilegner seg informasjon via media, så kan en si at de entrer den samme sosiale boble, om det nå er en nasjonal, regional eller lokal boble. Media har vist seg å kunne lage en tilhørighetsfølelse for mange, eller motsatt, de kan også ekskludere mennesker og meninger. Hjarvard viser også til at hverdagen som før var

mer basert på religiøse ritualer og tankegang, nå er erstattet av media versjoner av det samme. Mange baserer nå sine virkelighetsoppfatninger primært ut ifra media inntrykk. Tiden brukes da med hva som er på TV eller til å være på sosiale medier, og personenes hoved informasjonskilde blir også der. Dette er en forandring fra den tiden da mange så til kirken som den viktigste kilden til spiritualitet i sitt liv. Religiøse kalendere og tradisjoner skapt av kirken, var ofte et tidsperspektiv for store deler av befolkningen, er nå bare en del av et støttemediastert bilde.

3.2.2 Mediatisering av religion versus religion påvirket av media

Hjarvard hevder at mediatisering av religion er et moderne fenomen. Han mener at det er stor forskjell på at religioner til tider har vært påvirket av media og selve utviklingen av mediatiseringen. Eksempler på hendelser som reformasjonen, hvor kopieringen og utbredelsen av kristne tekster var viktig, viser hvordan media har spilt en rolle i religiøs utvikling også tidligere. Men forskjellen på hendelser som dette og mediatisering er både kvalitative og kvantitative:

“First, mediatization implies a qualitative different relationship between religion and media, as media have become an independent institution in society, whereas the media in earlier times were more of an instrument of other institutions such as politics and religion. Second, the sheer volume and intensity of media presence in all kinds of spheres in contemporary society makes the influence of media on social interaction- including religion- more pronounced” (Hjarvard, 2009, s.127).

At Hjarvard legger så mye fokus på at mediatiseringen av religion bare er et moderne fenomen, gjør at han ser på det i takt med moderne media. Andre forskere på dette feltet er mindre presise på tidsrammen i forhold til mediatisering av religion som en prosess.

3.2.3 Knut Lundby

Lundbys (2014) framstilling av mediatisering av religion bygger mye på Hjarvard. Lundby mener imidlertid at tendenser til mediatisering kom mye tidligere enn hva Hjarvard mener. Dette fordi han ser på interaksjonene og utviklingen til forskjellige religiøse bevegelser som et resultat av mediatisering (Lundby, 2014, s. 127). Han mener at interaksjonen og utviklingene til flere religiøse bevegelser kan være forankret i

mediatisering og dermed et bevis på en utvikling som har startet tidlig. Reformasjonen og dannelsen av en ny kristen retning, kunne aldri ha vært foruten kopierings-revolusjonen. Omfanget var såpass stort takket være nettopp kopieringsteknikken. Og siden kopieringsindustrien indirekte har vært med å påvirke religion, så har nettopp denne dra-kampen mellom diverse religiøse organer og private mediainstitusjoner pågått lengre enn bare i moderne tid. Lundby tar også med seg aldersdemografien når han reflekterer over hvordan denne dragkampen vil utspille seg i framtiden. Tradisjonelle institusjoner som for eksempel kirker, moskeer og synagoger har generelt hatt stor innflytelse på eldre kirkelige medlemmer og til dels styrt tilgangen til hva slags informasjon de får. Den yngre garden derimot utvikler ofte sine egne meninger basert blant annet på hva media skriver. En konsekvens kan være at en stor del av befolkningen faller under radaren til ellers etablerte autoritære institusjoner.

Mediatisering av religion kan få relativt store konsekvenser. Både shia-revolusjonen i Iran og den evangeliske vekkelens rolle i amerikansk politikk er begge eksempler på hva mediatisering av religion kan innebære. Mediatisering av religion kan påvirke hvordan folk erfarer og praktiserer religion og spiritualitet.

Tanken om at moderniteten går hånd i hånd med en sekulær prosess har altså til dels slått feil. I begge situasjonene har media hatt en stor rolle, om det så var TV-evangelister eller imamer på kassetter. I slike eksempler viser Lundby (2014, s. 124) til hvordan religion og media er integrert.

3.2.4 Medias makt til å definere fakta

Ved at flere medier har gått over til et ordbruk som omtaler Islam som «dem» og Vesten som «oss», har dette påvirket store deler av befolkningen. Fakta kan dermed bli oppfattet og definert i forhold til hverandre som i en digitalisert prosess, det vil si, som oss versus dem. Lundby tar fram eksemplet med terroraksjonene mot USA 11. september. Han mener at noe av motivasjonen var hvordan Vesten hadde blitt framstilt som et vantro samfunn med en skitten liberal amerikansk kultur i spissen, nettopp av media. For

terrorister ble det da legitimt å kunne angripe et slik gud-fiendtlig land som USA. I Midtøsten har mange fått en oppfatning av Vesten som en region som ikke er religiøs, hvor flere former for synd er oppmuntret av staten. Media har vært sterkt med på å danne et slikt bilde av Vesten, og har gjort at mange ser på Vesten som rett og slett noe religiøst-fiendtlig. I likhet med at dette har Vesten ofte et bilde av Midtøsten som en aggressivt, voldelig, intolerant og barbarisk region, som er styrt av gamle religiøse tolkninger av hellige bøker. Dette viser hvordan nettopp media kan fremskape og påvirke forestillinger om religion.

Det er ikke bare slik at media kan danne et bilde av religioner som forskjelligartet og derved skape «en her versus der» situasjon. Forholdet mellom media og religion kan også ta en annen vei.

Lundby gir et eksempel hvor media går direkte imot religiøse aktører. Dette, sier han, er noe som mange av aktørene trolig selv har undervurdert. Lenge trodde nok de etablerte kirkesamfunn at de kunne stå for distribueringen og produksjonen av media som omtalte deres egne institusjoner. Resultatet av dette har gjort at også andre religiøse og spirituelle organisasjoner har prøvd å kontrollere media slik at de kan stå for hva som omtales om deres egne. I områder som har mange ulike religiøse aktører kan det bli et problem knytte til hvem det da er som kontrollerer mediene og media-tilgangen. I områder som India og Nigeria er dette spesielt tilfellet og det nevnes av Lundby (2014, s. 134). Media blir her å forstå som en sentral makt og dermed blir det en konflikt om hvem som skal inneha denne makten.

3.2.5 Mediatisering av religion i Latin-Amerika

Den brasilianske professoren i samfunnsvitenskap ved universitetet East Anglia (England) Luis Mauro Sa Martino viser til at mediatisering av religion i Latin-Amerika ikke kan bli tatt i betraktning uten å inkludere politiske konflikter og ustabilitet i regionen (Martino, 2014, s. 20). Tiden etter 2. verdenskrig, med USAs innflytelse i Latin-Amerika, skal ha vært starten på mediatiserings prosess av religion i denne regionen. Det var hovedsakelig en påvirkning med en økende vekt på evangeliske bevegelser, pinsemenigheter og andre ikke-katolske retninger. Det er verdt å merke seg at selv om Latin-Amerika har vært hovedsakelig katolsk fra kolonitiden, har det eksistert andre

kristne retninger i denne regionen. Forskjellen er at disse grupperingene har hatt liten innflytelse på politikk. Etter den 2.verdenskrig forandret dette seg takket være en ny tilstedeværelse av mediatiserte ikke-katolske religiøse retninger. Først og fremst ble TV-evangelister et symbol på denne nye utviklingen av religion i Latin-Amerika. I Latin-Amerika ble det ofte slik at mediatisering av religion skjedde ved at religiøse aktører benyttet diverse elektroniske virkemidler (eks. internett eller TV) for å fremme sine tanker i det offentlige rom. På grunn av dette, skjedde det en forandring i den religiøse statistikken. Tilhengerskaren økte markant. Det oppsto en sterk konkurranse om tilhengere blant forskjellige kristne retninger, og media ble det største våpenet i denne tautrekkingen mellom forskjellig religiøse samfunn. Tanken om at media kan bli tatt i bruk av religiøse institusjoner deles av både Lundby og Hjarvard. Martino er derfor ikke uenig med de to andre forskerne på dette området, og han er også enig at media påvirker religion forskjellig fra sted til sted.

“The ”meaning” of a message is not given, but constructed as a result of the struggle between the meaning suggested by the message suggested itself and the way people will actually understand the message according to their own categories” (Martino, 2013, s. 25).

Med referanse til undersøkelsen som Hjarvad (2009) gjorde, så ville resultatet i Latin-Amerika vært interessant, idet man også i et ikke-vestlig samfunn ville finne paralleller. Å følge med på messer via TV eller internett, samt å lese Bibelen over nettet, ville ha kommet høyt oppe på listen over hvordan man tilpasset seg spirituelle erfaringer. At flere leser Bibelen nå, kan også ha noe å gjøre med at utdanningsnivået i Latin-Amerika har vokst de siste ti-årene.

Uansett er resultatet at media kan erstatte etablerte religiøse organer i å veilede og forkynne religiøsitet. Den Katolske Kirke har i dag ikke mange nok prester i forhold til befolkningen (Gill, 1998, s. 58). Religionen har fra å bare bli forkynt i kirken, blitt mediatisert til et liv på nettet og på TV, noe som har resultert i et voksende antall evangeliske og pentekostale menigheter over hele det latinamerikanske kontinentet. Bibelen og religiøse skrifter har blitt spredd på internett fra storbyer til rurale områder, og i en region som mangler prester pr innbygger, har internett tatt over mye av forkynningen. Mediatiseringen har derfor hatt en noe annen betydning i Latin Amerika

enn i det mer sekulære Vesten.

3.3 Kritikk av Hjarvard

Begrepet mediatisering er meget sentralt i oppgaven min. Derfor har jeg valgt å presentere noe av diskusjonen rundt det. har inspirert meg i akkurat dette, og det er derfor jeg inkluderer den som en diskurs i min oppgave:

Den svenske forfatteren Mia Løvheim har i sitt arbeid gått grundig til verks for å diskutere konseptet mediatisering, og da opp mot Hjarvards tanker rundt dette. Hun understreker at hennes artikkel ikke er en direkte kritikk mot Hjarvard, men heller at hun skal ekspandere og utvikle tanker rundt uttrykket og derved få det frem i et nytt lys.

For Løvheim er mediatisering en teoretisk synsvinkel som prøver å kaste lys over hvordan moderne massemedier samspiller med sekulariseringsprosesser. Den undersøker hvordan et religiøst pluralistisk samfunn, som i den moderne verden, utfordrer ideen om at det bare finnes en måte å tolke religionens funksjon på. Løvheim mener her at Hjarvard ikke har gitt en omfattende nok teori til å dekke nettopp forholdet mellom modernisering og religion, og derfor ikke har en fullstendig teori om mediatisering. Det er flere punkter Løvheim vil gå gjennom i henhold til Hjarvards teori som kan hjelpe til for å få en bedre forståelse for mediatiserings konseptet og da spesielt med tanke på religion.

For å forstå mediatisering og dens forhold til religion som helhet, er det ifølge Løvheim, viktig å sette enkelte begreper i et nytt lys. Et sentralt begrep er selve religionsbegrepet. Her kritiseres Hjarvards forståelse av begrepet. Løvheim klargjør at Hjarvards tanker om religion er for snever, og ikke omfattende nok. For Hjarvard er religion sett på som en menneskelig handling, nærmere bestemt et forsøk på å forstå uforklarlige hendelser i livet ved å gi en høyere makt ansvaret for disse hendelsene. Mennesker kan da forestille seg en metafysisk verden hvor det gudommelige styrer mye av det som foregår (Løvheim, 2011, s. 154). Et eksempel på dette kan være forestillingen av at natur katastrofer inntreffer fordi menneskene har gjort noe syndig og Gud straffer dem. Alle kulturer har muligheten til denne type forestillinger, men ikke alle ritualiserer slike forhold, eller gir det plass.

Definisjonen som Hjarvard tilbyr i forhold til religion er ifølge Løvheim å betrakte som av en universell type, og Hjarvard mener da at det er hjernen og hva som foregår i hodet på mennesket generelt, som karakteriserer religion. Derved vil hun understreke skillet mellom det religiøse fenomenet og kulturelle/sosiale fenomener.

Løvheim definerer religion på en annen måte enn bare det som foregår i hodet på en person og dennes mulighet for å kunne konstruere en metafysisk verden. For å kunne fullføre og utnytte teorien i henhold til mediatisering, mener hun at det er viktig å finne en annen definisjon av nettopp religion. Hun mener at det er viktig å inkludere det sosiale og de dialogiske aspektene av religioner.

Når Hjarvard har et såpass snevert syn på religion, påvirker dette også forholdet mellom mediatisering og religion. Hjarvard definerer religion i henhold til hva som foregår i ens hodet og dermed blir det plurale og subjektive spirituelle sett på som noe svakt og tilbøyelig. Når da religion møter en sterk bevegelse som mediatisering, blir den forandret og presset. En grunn til en slik forandring er fordi mediatisering presenterer en pluralistisk verden med mange verdenssyn. Religiøse institusjoner mister sin dominante posisjon i samfunnet, og dermed også makten til å definere og legitimere symboler og syn på virkeligheten. Media innehar nå denne rollen og kan dermed kontrollere hvordan mennesker forestiller seg og praktiserer religion. Media styrer også selve grunnlaget for hvordan religiøse aktører kan kommunisere med sine tilhengere i stor skala. Hjarvard gir media stor makt og mener også at den i tillegg påvirker utvendige faktorer som invaderer religiøse institusjoner og derved også forandrer dem. Mediatisering vil da også bidra til en viss sekularisering i samfunnet, noe som også Hjarvard påpeker.

Et slikt syn på mediatisering av religion er noe Løvheim kritiserer. Når det kommer til forholdet mellom media og religion stadfester Løvheim at dette forholdet ikke nødvendigvis resulteres i en dragkamp mellom to forskjellige retninger, hvor det ender opp med at religiøse verdier går tapt. I stedet for påvirker de hverandre i like stor grad. Og religiøse institusjoner tilpasser seg heller, og tilegner seg fordeler fra media og dermed også styrker forholdet mellom enkeltindivider og sine institusjoner. Hun påpeker at media ikke har så stor makt som Hjarvard mener. Dette fordi media er sensitivt til pluralitet for individuelle interesser. Det er derfor en innbygd begrensning på hva mediatisering kan

definere, opprettholde og reproducere i den sosiale verden.

Løvheim viser til andre studier som også viser at religion og media ikke behøver å bli sett på som to motarbeidende faktorer, men heller som to faktorer som sammenfaller og kan ta nytte av hverandre. Dette er jo også noe Lundby har nevnt. Av det følger at religiøse individer (for eksempel paven) er aktive agenter, som kan påvirke media til sin fordel.

En annen kritisk faktor som Løvheim påpeker er at mediatiserings teorien er bygd på ideen om at pluralitet fører til sekularisering, som igjen bygger på en spesiell ide om at religion er karakterisert som et ensformig altomfattende verdenssyn med en dominant posisjon i samfunnet og en påbygger som en basis for å forme sosiale bånd.

Å legge slike premisser for hvordan religiøs tro fungerer i moderne samfunn er noe Løvheim reagerer på. Hun mener at det er mer en form for valg. I tillegg så sier pluralitet av tro ingenting om svakheten eller styrken i troen. Derfor blir det viktig å inkludere et bredere perspektiv, og videre se på funksjoner av religion. Slik vil man kunne stadfeste de komplekse variasjonene av moderne former for religion og deres pågående offentlige betydning. Man må kunne ha en bredere forståelse av hva religion er, og analysere hvordan religionene samspiller med media som en egen agent.

Løvheim mener at mediatiserings teorien må inkludere religiøse aktører og deres rolle innad i denne prosessen. Konteksten av spesielle situasjoner blir derved viktig. Dette mangler i det hun ser som Hjarvards ufullkomne teori, som legger for mye vekt på et institusjonelt perspektiv på forandring.

I tillegg til en videre tolking av religionsbegrepet mener Løvheim at man må inkludere «mediation» i mediatiserings-begrepet. Denne ideen er noe hun har tatt fra Couldry (Løvheim 2011:163). Og Løvheim argumenter at ved å bruke begge disse perspektivene får man et mer helhetlig bilde av forholdet mellom media og religion i det moderne samfunnet. Disse to perspektivene (Couldry og Hjarvard) gjør det mulig å vise samspillet mellom media og religion, da ved både å presentere en ”svak” spirituell, subjektiv individuell side, og samtidig en ”sterk” institusjonell side. Da får man hele bildet, nemlig å kunne se religion som både et skiftende institusjonelt fenomen i samfunnet, og som på et individuelt plan, er den en pågående erfaring i en spirituell dimensjon i et ellers

sekulært samfunn. «Mediation», megler/forhandler mellom disse to sidene og man derved forenes helhetlig.

3.4 Konklusjon

Løvheim understreker, som sagt, at hennes artikkel ikke er en direkte kritikk mot Hjarvard, men heller at den skal ekspandere teorien rundt konseptet mediatisering. For å kunne gjøre dette så må man kunne redefinere flere begrep som Hjarvard aktivt bruker i sin forklaring.

Religionsbegrepet er en av disse. Løvheim kritiserer Hjarvard i hans snevre tolking av dette. Hun viser at religion ikke er bare noe metafysisk som foregår i hodet på en, men noe som er integrert i mennesket og dets handlinger. For Løvheim blir det et poeng at Hjarvard ikke klarer å fullføre mediatiserings teorien fordi han definerer religions begrep for snevert. Hjarvard ser på religion som noe svakt og tilbøyelig, som da presses i møte med media. Løvheim vil heller konkludere at mediatisering også innebærer at religion og media påvirker hverandre, og kan eventuelt da også dra nytte av hverandre.

Et annet poeng hun har er at man skal kunne inkludere flere aspekt i mediatiserings teori generelt. Dette fordi man da kan tillate seg å spørre hvordan religion forandrer seg i en moderne verdens, og i møte med media. Her blir det et spørsmål om hva mediatisering tillater, samtidig som man kan spørre om hvordan religion blir forandret over tid gjennom media. Dette er aspekter som er viktig for å lage en mer inkluderende og bredere teori.

Kapitel 4: Metode og fremgangsmåte

Metodene som presenteres her fokuserer på oppgavens hensikt, som har vært å dokumentere en prosess om hvordan Pave Francis ble fremstilt i tre aviser (New York

Times, Aftenposten og Clarin). Dermed kan vi si at media har hatt en sentral rolle i skapning av et nytt pave-bilde for de fleste. To slags kildematerialet skal nevnes her, da disse danner bakgrunnen for mine sammenligninger gjennom oppgaven. Avisene, media, brukes for å se til hva slags presentasjon Francis får, da som hittil ganske «ukjent» person. I tillegg til dette bygges oppgavens metode på biografisk kunnskap som er grunnet i historisk metode med dens opptatthet med sosiale kontekster og bakgrunn (Berg, 2001, s.221). Biografier her ansees for å være sekundære kilder. Ved undersøkning av biografisk kunnskap prøver jeg å kartlegge forhold mellom innflytelsen av faktorer som ligger i fortiden og som påvirker den verdensomfattende fortellingen om utnevnelsen til ny pave. Til en begrenset grad bruker media også biografi for å bygge ut sin første presentasjon av en person som da ennå er ukjent. Hva de vet fra Bergoglios biografi og hvordan han ble fremstilt av media i tiden like etter hans utnevnelse er i samspill, og danner en blivende forståelse av en ny situasjon for Den katolske kirken og for verden ellers.

Media og mediatisering er sentralt i min fremstilling, og derfor anser jeg de utvalgte avis artiklene som mine primære kilder særlig da disse alle ble skrevet i / under pavens utnevnelse (ibid.:214). Avgrensning til de først 24 timer er en viktig tidsbegrensning fordi artiklene da ble skrevet i hendelsens øyeblikk, og som direkte uttrykk for det som skjer. De er skrevet før forventninger til et etablert bilde hadde festet seg i den offentlige representasjonen av Pave Francis, og er derfor sett på som mer genuine. Som et media fenomen har ikke Pave Francis blitt representert før og det er få etablerte forventninger til hvem han er og blir. At artiklene er utgitt på nettet understreker aspektet av det umiddelbare, og at de er mer å stole på som primær-kilder upåvirket av senere analyser og hendelser. Avgrensning i tid gir disse kildene en mer autentisk rolle i skapelsen av det nye media-bilde av Pave Francis.

Jeg har valgt tre nettaviser fra tre forskjellige verdensdeler alle med publikasjoner i en 24 timers tidsforløp. Gjennom internett teknologien har jeg fått muligheten til å skaffe relevante forskningsdata fra hvor som helst i verden. Det er da et poeng å nevne at ved dette geografiske valget har oppgaven forsøkt å inkludere et globalt sammenlignende perspektiv, hvor Nord-Amerika, Latin-Amerika, og Europa i utgangspunktet ble ansett å

inneha forskjellige holdninger til Den katolske kirkes globale rolle og om det å være pave. Metodisk sett kan man si at ved dette etablerer jeg en kontrast i oppgaven mellom en streng avgrensning i tid med et åpent omfang i rom som kan betegnes som 'multi-sited'. Metodisk sett redegjør jeg her for min fremgangsmåte for å belyse den 'strategi eller teknikk [jeg] benytter for å løse problemer og komme frem til ny kunnskap' (Everett & Furseth, 2012, s. 128).

4.1 Innholdsanalyse og kvalitativ metode

Denne studien har som mål å belyse hvordan Francis ble fremstilt diverse aviser. Dette gjøres ved at tre aviser fra tre forskjellige land blir analysert i forhold til hva de skrev om Francis innenfor en tidsperiode på 24-timer, etter kunngjøringen av han som ny pave. Jeg velger å benytte meg av «innholdsanalyse» for å kunne få tilnærme meg problemstillingen på en mest gunstig måte. Innholdsanalyse er en metode som har som formål å kartlegge innholdet i tekster (i dette tilfelle avisartikler). Man benytter seg ofte av denne metoden med enten en kvalitativ eller kvantitativ tilnærming. Kort forklart gir den kvantitative metoden bredde og hard data. Metoden er ofte benyttet for å kunne kartlegge en stor mengde materiale. Kvalitative metode derimot er kjennetegnet ved å gå mer i dybden. Her blir ofte betydelig mindre materiale gjenstand for detaljerte analysering. Det kan hende at man ser på disse to metodene som motstridene, men det forekommer oppgaver hvor begge tas i bruk. I forhold til min oppgave benytter jeg kun den kvalitative metoden grunnet mitt behov for å finne ut om hvorfor eventuelt avisene har likheter/ulikheter i hva som skrives om Pave Francis. Det er behovet om å gå dypt i de utvalgte artiklene for å kunne komme nærmest problemstillingen som har ført til metoden jeg har valgt.

Min oppgave er preget av at den ikke er basert på tidligere teori (deduksjon), men heller av en nyskapende motivasjon for å finne ut problemstillingen min. På slutten vil man også bli klar over at jeg har latt konklusjonen blitt preget av en hermeneutisk tilnærming. Refleksive perspektiver og hermeneutisk tilnærming spiller en viktig rolle i kvalitativ metode. Det vil si jeg er en del av denne analysen og det er et ansvar for meg å reflektere

over min egen rolle i å generere kunnskap. Forskerens egen bakgrunn blir del av forskningsprosessen og de valgene som tas på veien. Nett-artiklene som er min primære kilde er fra USA, Argentina, og Norge og jeg har en tilknytning til alle tre. Mine livserfaringer fra opphold og fødested i Latin-Amerika, fra utdanning i USA, og fra oppvekst og bosetning i Norge bidra til – også muligens begrense meg i - mine tolkninger av tekstene. Dette samspill blir mitt ansvar å reflektere over underveis (Ibid, 2001, s.140)

4.1.1.Fremgangsmåte

Min undersøkelse er basert på artikler fra de 3 nevnte avisene som jeg allerede har presentert. Framgangsmåten min var å gjøre nett-søk på datoene i tidsperioden mellom 13.03.2013 til 14.03.2013 i hver enkelt hjemmeside tilhørende avisene. Siden søket er nettbasert og det er delvis tilbake i tid, kan jeg ikke være sikker på at disse artiklene er de eneste som faktisk er blitt skrevet om temaet. I tillegg forekommer det at papirutgaver kan være forskjellig fra nettversjoner, min avhandling derimot konsentrerer seg kun om artiklene fra nettversjonene. En faktor som må tas hensyn til er at det kan hende at mitt/mine søkeord ikke er inkluderende nok i forhold til hva som er skrevet rundt temaet jeg ønsker å undersøke.

Søkeordene som jeg benyttet meg av varierte i henhold til hvilken avis jeg gjennomgikk. Dette grunnet behovet til å ekskludere flere søkeord som jeg mente ikke var relevante nok. For eksempel kan ett søkeord med navnet til paven få fram mange relevante artikler hos en avis, mens i andre aviser er det helt motsatt. Dette kan for eksempel ha noe med å gjøre hvordan eventuelt land/aviser velger å presentere paven. I tillegg til variasjon i innhold er tre aviser i forskjellige språk som skal analyseres. For å gi et inntrykk av dette så er det bare å se til at selve navnet til paven er forskjellige i hvert språk; Francis (Engelsk/Amerikansk), Frans (Norsk) eller Francisco (Spansk/Latin- Amerikansk).

I henhold til å samle inn data fra hver enkelt avis startet jeg med den argentinske avisen Clarin. På hjemmesiden deres skrev jeg inn i søkefeltet (busca) diverse ord for å finne det beste alternativet. Flere søkeord ble ekskludert i denne prosessen som var noe omfattende. For å gi et best mulig bilde av hvor omfattende dette var, kan vi ta søkeordet Francisco som et godt eksempel. På søkealternativ Francisco, forholdt jeg meg til datoen

13.03.2013 (den aktuelle dato for pavevalget) for å begrense alternativer. Av dette søket kom det opp 46 artikler tilknyttet søkeordet. De var fordelt på flere sider og jeg begynte da prosessen i å få en oversikt over hvor mange av disse artiklene som var relevante. Jeg kom raskt fram til at bare 16 artikler var faktisk relevante i forhold til det jeg skal undersøke. Det var mange artikler som bare innhold navnet Francisco og ikke noe om paven i det hele tatt. Søkeordet var derfor ikke holdbart og ble ekskludert. En slik prosess er tidskrevende og jeg kom fram til at det beste søkeordet i forhold til Clarin var ”Papa Francisco” (Pave Francis). Det dukket opp 37 artikler i forhold til dette søkeordet og av disse var 20 relevante. Det ble derfor dette søkeordet og artiklene som er tilknyttet dette som utgjør de data jeg brukte i forhold til min avhandling.

I henhold til New York Times så gjorde jeg en tilnærmet lik prosess som jeg gjorde i forhold til Clarin. Jeg gikk inn på hjemmesiden til avisen (newyorktimes.com) og trykte på ”search” feltet øverst i avisen. Prosessen i å ekskludere ord startet da. Ord som Jorge Mario Bergoglio, Francis og Pope alene, ble ekskludert og valget mitt falt på Pope Francis. Under søkeprosessen så kom jeg også fram til at det lønnet seg å skrive spesifikke datoer som skulle brukes i sammenheng med søkeordet. Pave Francis ble valgt den 13.03.2013, men jeg kom fram at hvis jeg bare skrev denne datoen så kom det fram mye færre artikler enn hvis jeg skrev fra tidsperioden 13.03.2013 til 14.03.2013. Jeg måtte da etterpå gå inn i hvert søk og se til at artikkelen var publisert den 13.03.2013 og ikke den 14ende. Alt i alt så dukket det opp 26 resultater til søkeordet i denne datoen. Prosessen innebar nå å filtrere ut artikler publisert den 14.03.2013 samt nett-sider som viste seg å være web-TV klipp, også kalt Timesvideo, som New York Times også hadde som et alternativ til artikler. Denne prosessen tok lang tid. Men jeg kom tilslutt fram til at 9 tekster var relevant i min undersøkelse. Av disse tekstene så inneholdt noen også en type form for blogg, som da også ga leserne et noe bredere inntrykk av paven, slik New York Times valgte å fremstille ham.

Når det kom til å søke fram artikler fra Aftenposten var prosessen noenlunde lik det jeg gjorde med de andre avisene. Søkeordet jeg benyttet meg av var pave Frans. Å søke etter en spesifikk dato var ikke mulig på denne websiden. Jeg fikk alt i alt 152 søk-treff og måtte da finne artikler fra datoen jeg var interessert i. Dette gjorde jeg ved å gå bakerst i

søkene, siden søkeordet pave Frans begrenset artiklene fra datoen paven ble valgt og fremover. Resultatet ble 7 artikler som hadde blitt publisert den 13.03.2013, og som omtalte paven. Av disse så ble det 6 skrevne artikler som jeg kom til å bruke som data i forhold til prosjektet mitt.

4.1.2 Hvilke generelle trekk fant jeg

Generelle trekk skapt gjennom en utvalgsprosess. Avisartiklene ble samlet inn og satt opp mot hverandre for å kodifisere analytiske og tematiske likheter og ulikheter. Slik kodifisering blir omdefinert til kategorier som kjennetegner utvalgte temaer. Sorteringen danner grunnlag for en undersøkning av fremtredende mønstre og prosesser som kan bli basis for begrensede generaliseringer. (Berg, 2001, s. 240)

Etter å ha samlet ni artikler som jeg skal benytte i denne oppgaven leste jeg gjennom de alle sammen. Det fremsto etter hvert klare trekk og tydelig forskjeller på avisene, både i forhold til lengde og innhold. Alle artiklene faller generelt inn under samme kategori, men det er stor variasjon mellom for eksempel New York Times og Aftenposten.

New York Times skiller seg ut ved å være lengst og mest omfattende. Spekulasjoner preger artiklene og det diskuteres mye om valget av Francis og betydningen dette har.

Clarins fremstilling av Francis skiller seg ut som den absolutt mest positive. Innholdet forteller for det meste hvordan andre ser på Francis og er stort sett ikke direkte beskrivelser fra journalisten selv.

Aftenposten er den mest nøytrale avisen blant artiklene som er med i min oppgave. Artiklene er relativt korte og det er stort sett en oppsummering av faktiske forhold.

Disse generaliseringer trer frem gjennom en komparativ behandling. Likheter og forskjeller i artiklenes fremstillinger sees i forhold til hverandre. Kartlegging av mønstrene som trer frem danner et bilde av hvordan media skaper en image av den nye paven i utnevnelsen øyeblikk. Det at avisene skrives fra vidt forskjellige hold globalt, gjør at de står mer i kontrast til hverandre og at sammenligningen dermed blir mer dramatisk. Likheter derimot kommer hovedsakelig av tidsavgrensning og det

umiddelbare øyeblikket da paven først trer frem idet Den Katolske Kirke presenterer han for offentligheten

I kapittel 6 vil jeg analysere tekstene for å se diskutere de generelle trekk jeg identifiserte og som danner grunnlaget for en senere konklusjon.

Kapittel 5. Francis

I dette og påfølgende kapiteler vil jeg gå gjennom analyse delen av min oppgave. I første kapittel tar jeg for meg Francis sin mottagelse i forhold til å være et uventet valg. I tillegg til flere felles beskrivelser av Francis blant de forskjellige artiklene fra de tre avisene. Det er akkurat forskjellene/likhetene som jeg vil diskutere senere.

5.1 Francis et uventet valg

Blant de utvalgte artiklene er det gjennomgående temaet at valget av Francis var en stor overraskelse. Dette blir gjentatt i diverse artikler. Clarin den 13.03.2013 tar opp dette temaet:

Clarin” Feiringer i Buenos Aires Katedralen”:

Et typisk eksempel er Juan Lisandro Scarabino, en prest fra Cordoba. ”Da vi alle, prester og seminarister, sto sammen og ventet på navnet til den nye paven, og navnet Bergoglio kom opp, kunne vi nesten ikke tro det”, han forklarte hvor stor glede det var å høre den nye paven, fordi etter at Benedikt hadde pensjonert seg, så følte de seg som foreldreløse barn (Balonga 2013).

Tidligere i artikkelen blir det forklart at flere hundre mennesker har møtt opp i katedralen i Buenos Aires for å få med seg konklavet og avgjørelsen «live» fra en storskjerm. Når nyheten om at Francis har blitt den nye paven blir kunngjort er journalisten på plass og intervjuer av de oppmøtte. En prest fra Cordoba blir bedt om å beskrive valget. Han sier det var en stor overraskelse at Francis hadde blitt valgt som ny pave. Spesielt ordvalget som er blitt sitert i avisen;” kunne vi nesten ikke tro det” underbygger dette. Presten uttrykker også en lettelse over at en pave hadde blitt valgt. Det som er interessant er at

argentinske prester, som i dette eksemplet, ble meget overrasket over Francis. Dette kan tyde på at, selv i hans hjemland, var han ikke regnet som en seriøs kandidat foran valget. Kommentaren fra denne presten er nok ganske følelsesladet og har et tydelig gledelig overraskelses preg over seg.

Artikkelen fra Clarin viser tydelig overraskelse og positiv glede da Francis ble utpekt som pave. New York Times sin artikkel ”Pope Shifts Church’s Center of Gravity Away” viser til noe av det samme:

New York Times ”Pope Shifts Church’s Center of Gravity Away”:

“An Argentine! I can’t believe it,” said Gaston Aquino, a seminarian from Argentina standing in the packed crowd in St. Peter’s Square in Rome as the name of the new pope was announced from the balcony above. “Bergoglio, pope!” he marveled. “I think it will mean great joy” for Argentina (Goodstein 2013).

Det blir her beskrevet hvor overrasket en teologi student fra Argentina tok imot nyheten om at en av hans landsmenn ble valgt som pave. Men i motsetning til Clarin, som foretok sine intervjuer fra Katedralen i Buenos Aires, befinner studenten seg i Vatikanstaten på St.Petersplassen hvor seremonien foregår. Den argentinske studenten uttrykker seg med følelser og positivitet over det overraskende valget av Francis. Studenten legger til at han tror det vil gi mye glede for Argentina.

New York Times’s artikkel inkluderer ikke kun overraskende syn på at Francis vant, men drøfter også hvorfor det var så overraskende at han vant:

”The surprise selection on Wednesday of an Argentine, Cardinal Jorge Mario Bergoglio, as the new pope shifted the gravity of the Roman Catholic Church from Europe to Latin America in one fell swoop, and served as an emphatic salute to the growing power of Latinos across the Americas.”(Goodstein 2013)

I denne teksten tar journalisten opp flere mulige forklaringer på at dette var et overraskende valg. En forklaring er at det innebærer at kirken flytter sin tyngde vekk fra Europa til Latin Amerika. Den katolske kirke har lenge blitt sett på som europeisk og det kan derfor ha vært forventinger til at paven hadde sin bakgrunn fra dette kontinentet. Journalisten tolker valget av Francis som en overraskende utvikling som innebærer mer enn bare en ny pave. En annen forklaring har å gjøre med pavens alder:

The choice of Francis, who is 76, also defied some predictions that the 115 cardinals would opt for a young pope who could energize the church at a time when it faces a shortage of priests, growing competition from evangelical churches in the Southern Hemisphere, a sexual abuse crisis that has undermined the church's moral authority in the West and difficulties governing the Vatican itself.(Goodstein 2013).

Alderen til Francis gjorde at journalisten kan ha ekskludert han i forkanten av valget, grunnet forventinger om en ” yngre” pave. Men er det slik at alderen til Francis er dramatisk høy? Francis var 76 år gammel da han ble valgt som pave. Ser man til den forrige paven, Benedikt, var han i en alder av 78 år da han ble valgt. På generelt grunnlag er det ikke mange paver som er blitt valgt i en så høy alder. Johannes Paul 2, paven før Benedikt, var i motsetning en av de yngste valgte paven gjennom historien, da han ble valgt i en alder av 52 år. Mange hadde sett på han som en meget populær pave etter hans tid. Media kan ha hatt Benedikt i tankene når de har uttalt seg om forventingene til en yngre pave, og at han ikke var i stand til å utøve jobben tilfredsstillende nok. Benedikt skal ha uttalt at helse og alder skal ha vært grunnleggende for at han valgte å ta sin avgjørelse. Det er mulig at media ekskluderte Francis fra å være en potensiell seriøs kandidat, grunnet alderen. Senere i samme artikkel blir overraskelsesresultatet forklart med kirkelig vekst i ulike geografiske områder:

“The cardinals could have chosen a pope from a country in Africa or Asia where Catholic converts are plentiful and the church is vibrant. Instead, they selected a cardinal from Argentina, to the surprise of even those who had hoped for a non-European.”(Goodstein 2013)

Her brukes det geografiske området som for å begrunne at Francis var et overraskende valg. Det skrives at Asia og Afrika er steder hvor kirken er stadig i vekst. Ifølge Vatikanets nettsider har det vært en økning i Afrika på 4.3 % katolikker fra 2011 til 2011. I Asia i tilsvarende tidsrom har det økt 2 %. Derimot har økningen i Latin-Amerika kun økt med 0.3 % (CNS 2013). På denne bakgrunn var det derfor kanskje naturlig å velge en pave fra en av de mest voksende områdene? Om man skal se til moderlandet Argentina er det tendenser til en motsatt utvikling til den katolske befolkningen. Som nevnt før oppleves den katolske kirke her en nedgangsperiode som har vart i flere tiår. Andre kristne retninger, samt det å identifisere seg som ateist, er trender som øker (Pew Forum 2014). Valget av en argentinsk kardinal kan derfor, som i denne artikkelen, sees på som

en meget stor overraskelse. Valget av Francis kan dermed sees på som et forsøk på å snu den negative trenden og forsterke kirken i Latin-Amerika.

I artikkelen ”Entrenched Troubles as Vatican Await a New Pope” uttrykkes det en overraskelse over at ikke en annen kardinal ble valgt:

The traditionalists were thought to favor another South American, Cardinal Odilo Pedro Scherer of Brazil, who they thought would bring the same symbolic change as Francis but who was thought to be close to the Roman hierarchy that controls day-to-day operations at the Vatican. (Donadio 2013)

Denne teksten viser til forskjellige interesser og sider innad i Vatikanet. Det kommer frem at det finnes delvis uenigheter i Vatikanet i forhold til hvor nært paven skal stå til byråkratiet. Tradisjonalistene skal ha ment at en annen kardinal, Odilo Pedro Scherer, kan ha vært en mer passende kandidat grunnet hans nære forhold til hierarkiet. I tillegg kunne denne mannen også stå for samme type symbolsk bytte ved å dele den samme latin-amerikanske bakgrunnen som Francis. Mange medier kan ha ment dette og derfor kan de også ha vært overrasket over at Francis ble valgt over Odilo.

Journalistene i New York Times legger imidlertid til informasjon som kan motsi denne forståelsen av valget:

Cardinal Bergoglio never spent time here dealing with the bureaucracy, the Curia, and after he finished second to Benedict in the 2005 voting, he expressed relief at not having to face that prospect (Donadio 2013).

Her nevnes det forrige konklavet da Francis kom på annen plass etter Benedikt. Denne informasjonen gjør at en kan undre seg over at Francis i virkeligheten var en så stor overraskelse, som avisene hevdet. Ved at det stadfestes at han kom på annenplass, vises det til at han var en kjent person innenfor Vatikanet og en person kardinalene lenge har sett på som en seriøs kandidat. Med en slik informasjon blir det vanskelig å tenke seg at han kom fra ”ingensteder”.

I Aftenpostens artikler legger de også vekt på overraskelsestemaet. I den første artikkelen ”Et historisk pavevalg” kommer dette tydelig frem:

Ikke favoritt

Dette pavevalget ble regnet som åpent, og Bergoglio var ikke nevnt blant de åtte-ti kandidatene som man antok hadde størst sjanser til å samle den støtten som er nødvendig. Likevel ble han valgt allerede på konklavets andre dag, langt raskere enn antatt. Også dette gir et signal om at kirkens øverste ledere har innsett at en ny kurs og ny vitalitet er nødvendig etter de noe matte årene under Joseph Ratzinger.(Madsen 2013)

Undertittelen «ikke favoritt» understreker nettopp overraskelsen over at Francis hadde vunnet valget. Pavevalget ble beskrevet som ”åpent”, selv om det ikke nevnes at Francis var blant de 8-10 kandidatene som man antok hadde sjanse til å vinne valget. Han var derfor ikke noen seriøs kandidat i journalistens øyne. Til tross for overraskelsesvalget mener journalisten at kirken har gjort et ”godt” valg for å finne en erstatter for den noen ”matte” Joseph Ratzinger.

I tillegg til overraskelsesmomentet over Francis, blir tidsperioden for selve valgprosessen også nevnt. Det bemerkes den korte tiden valget tok.

I en annen artikkel fra Aftenposten; « Dette er Pave Frans» blir også dette temaet tatt opp:

Den argentinske biskopen Jorge Mario Bergoglio sto langt nede på lista over favorittene til å bli den neste paven. Men på bare litt over et døgn fikk han støtte av et flertall av kardinalene.(Aftenposten 2013)

Journalisten utreder hvordan Francis lå an i forkant av valget som en person langt nede på listen over kandidater. Dermed blir det en desto større overraskelse at en person uten noen form for favorittstempel vinner valget. Senere i artikkelen nevner Aftenpostens journalist en annen kandidat som var en klarere favoritt i forkanten av valget, og denne kandidaten er en annen enn New York Times nevnte:

Valget av Bergoglio kommer som en overraskelse på mange som hadde tippet at storfavoritten Angelo Scola fra Italia ville bli det nye overhodet for den katolske kirken, særlig fordi de 115 kardinalene i konklavet overraskende raskt ble enige om hvem som skulle bli pave Benedikts etterfølger (Aftenposten 2013).

Journalisten nevner Angelo Scola som en større kandidat enn Francis i forkanten av valget. Leserne får ikke mye informasjon om hvem Angelo Scola er og hvorfor han var en favoritt.. I tillegg til den overraskende seieren til Francis, er tidsperioden konklavet varte, også et tema.

Aftenposten velger også i samme artikkel å kommentere Francis sitt forrige konklav:

I pavevalget i 2005 skal Bergoglio imidlertid ha kommet på annenplass etter pave Benedikt i flere av avstemningene, ifølge et italiensk tidsskrift (Aftenposten 2013).

Her tar Aftenposten opp samme tema som New York Times, nemlig at Francis kom på annen plass etter Benedikt under flere avstemninger i det forrige konklavet. Siden det forrige konklavet var fra 2005 er det fortsatt en del kardinaler fra den tiden, som er informert om Francis og kanskje støttet ham i det forrige valget. Det er derfor interessant å se at til tross for dette blir Francis ikke sett på som en seriøs favoritt før valget, ifølge Aftenposten. Dette motsetningsforholdet er som nevnt gjeldene i New York Times hvor Francis også fremstilles som en vinner som kom fra ”ingen steder”.

I den tredje artikkelen fra Aftenposten ved overskriften ”Jorge Bergoglio er ny pave”, blir overraskelsestemaet repetert.

Utnevnelsen av Bergoglio (76) kom svært overraskende. Han var ikke blant de forhåndsnevnte favorittene (Moe, Samuelsen, Aldridge og Torset 2013)

Denne teksten oppsummerer og repeterer Francis som en overraskende vinner.

Senere i artikkelen er det et intervju med en norsk munk om valget av Francis:

Overrasket

Munk og dominikanerbror Haavar Simon Nilsen sier utnevnelsen av argentinske Jorge Mario Bergoglio til pave viser hvor internasjonal kirken er.

”Dette er en kjempestor glede og speiler den universelle og verdensomspennende kirken. Her lokkes hele menneskeheten inn i kirken. Dette er virkelig en pave som kommer fra uventet hold, sier Nilsen til NTB

- Jeg er i bispegården i Oslo nå, og her koker det. Folk henger over skjermene og følger med, sier Nilsen.

Kardinalene brukte bare litt over et døgn på å velge pave Benedikt XVIIs etterfølger. Nilsen er overasket over at beslutningen ble tatt så raskt.

Teksten viser at journalisten befinner seg i bispegården i Oslo når han intervjuer den norske munken Nilsen. Stemningen beskrives av Nilsen som å være nær kokenivå og det vises også til at en del mennesker har samlet seg her.

Munken Nilsen utrykker glede og overraskelse over valget. I beskrivelse av paven legger Nilsen vekt på at han kom fra et "uventet" hold. En slik betegnelse kan vise til den geografiske bakgrunnen til paven. Og da spesielt når Nilsen velger å betegne valget av Francis som et symbol på hvor universal og verdensomspende kirken er blitt. Ved å velge en argentinsk pave så velges hele menneskeheten inn i kirken. Nilsen velger å se til bakgrunnen til Francis som en gledelig overraskelse som kan bety så mye mer for kirken. Nilsen sin kommentar "uventet hold" kan altså sees på som viktig på flere nivåer, hvor både overraskelsestemaet og den geografiske bakgrunnen til Francis er brukt.

5.1.2 Oppsummering av avisenes syn på Francis som et uventet valg

At Francis er et uventet valg er et gjennomgående tema blant samtlige av artiklene jeg sett på. Måten dette blir framstilt kan derimot variere mellom artiklene og avisene. En felles strategi er at alle tre aviser har plassert en journalist i nærheten av tilhørerne som har ventet på resultatet av valget. Steder hvor disse tilhørende samler seg kan variere fra kirker til bispegårder, katedraler og til selve St.Petersplassen. Når da valget har blitt annonsert verden over, er journalistene på plass og ber om kommentarer fra forskjellige folk på disse plassene. Likheter blir synlige når journalistene, på tvers av avisene, skriver om en lik gledelig overraskelse mange uttrykker over valgresultatet.

Strategien ved at journalisten oppsøker plasser hvor tilhørere har samlet seg, for så å intervju dem, er ganske vanlig. Men faktumet at mennesker på tvers av grensene uttrykker en «lik» overraskelse kan nok tyde på at Francis ble sett på som en pave fra uventet hold på tvers av grensene.

New York Times er den avisen som drøfter mest hvorfor de mener Francis var en overraskelse, etterfulgt av Aftenposten. Clarin derimot har minst dekning av dette temaet. Dekningen de forskjellige avisene har gjort kan kanskje forklares med deres syn på pavevalget og erfaringer med katolikker generelt. Aftenposten, en avis fra et land med en liten katolsk befolkning, nevner ofte overraskelsesmomentet. Men omtalen om Francis som en overraskelse er kort og det kommer frem at avisen ikke har satt seg spesielt inn i valget og eventuelt andre kandidater. New York Times derimot drøfter omfattende hvorfor Francis sees på som en overraskelse, i tillegg til en viss gjennomgang av andre

kandidater som kan ha passet bedre enn han. Dette tyder på en større kompetanse på dette temaet. I tillegg til at avisen viser hva de forventer av en pave i fremtiden. Clarin sin mindre dekning av overraskelsestemaet kan tyde på at han lenge var en kjent figur i hjemlandet og derfor ikke har kommet fra uventet hold.

Det generelle grunnlaget som ble brukt for å kalle Francis en overraskelse, var at han ikke ble sett på som noen favoritt i forkanten av valget. Diverse artikler ramser opp andre alternativer de mente var sterkere.

Et annet tema som ofte knyttes til overraskelsestemaet er hans argentinske bakgrunn. Dette kan ha en sammenheng med en negativ utvikling i dette landet og dermed en tanke om at en pave eventuelt skal ha kommet fra et område i større vekst. I tillegg kan det også ha vært en ide om en europeisk pave slik tilfellet det har vært de siste århundrene.

Tidsperioden konklavet foregikk på har også vært et tema. Konklavet hvor Francis vant skal ha vart i overkant av kun 24 timer, noe som flere journalister nevner. For mange uten kunnskap om tidligere konklaver kan dette muligens ikke være noe spesielt, men faktumet er at det har variert stort på tidsperioden det har tatt for kardinaler å velge en ny leder. Det mest kjente valget i forhold til tidsperspektivet kan ha vært i 1268, da det tok 2 år og 10 måneder å velge Pave Gregory X. Dette er et ekstremt tilfelle. Mye har forandret seg siden den tiden. I dagens konklave er det ikke mulig for kardinalene å forlate Vatikanet før en ny pave er valgt, noe som kan ha en innvirkning på tidsperioden. Dette gjør det vanskelig å repetere valget fra 1268. Ser man tilbake på konklaver nærmere nåværende tidspunkt, tok det litt over 2 dager før flertallet valgte den forrige paven, Benedikt. Og i 1978 tok det 3 dager før Johannes Paul 2 ble valgt.

Når jeg har analysert artiklene i henhold til overraskelsestemaet dukket det også opp tekster som kan tolkes som en motsetning til dette temaet. Blant to artikler (fra New York Times og Aftenposten) nevnes det at Francis var en sterk kandidat i 2005 konklavet. Dette kan da reise spørsmål til selve overraskelsestemaet om at Francis kom fra et uventet hold. I flere av New York Times artiklene drøftes det også at det var andre kardinaler som eventuelt var større favoritter. Andreplassen til Francis under konklavet før blir kun kort nevnt. Og da i sammenheng med en lettelse Francis skal ha uttrykt, over ikke å bli valgt. Aftenposten nevner også dette i en av sine artikler uten at det blir noe mer drøfting

rundt dette. Spørsmålet blir da om det er riktig å betegne Francis som en overraskelse? Media har vist til kunnskapen om Francis sin posisjon i det forrige konklave, men allikevel valgt de å beskrive han som en overraskelse. Og selv om mennesker uttrykker overraskelse i deres møte med journalister kan det være at media har valgt å beskrive Francis slik med nettopp å vise til disse menneskene. I dette tilfelle bruker media ”overraskelsesordet” hele fem ganger blant artiklene som jeg har analysert, i tillegg til ord som uttrykker det samme. Media skaper en virkelighet i forhold til dette valget i det de viser til at mange mennesker tolker valget av Francis som spesielt overraskende. Om dette er spesielt holdbart eller virkelig kan nok diskuteres. Uansett framstilles resultatet av konklavet som meget overraskende.

5.2 Francis- En ydmyk mann

Et annet tema som gjorde seg meget gjeldene i samtlige artikler var beskrivelsen av paven som ”ydmyk”. Beskrivelsen ble benyttet blant alle de ni utvalgte artiklene og er derfor den mest brukte beskrivelsen av paven. Clarin benytter denne beskrivelsen i overskriften av sin artikkel:

Clarin ” Esintachable; un hombre sencillo y austero. (”Er feilfri: en ydmyk og nøysom mann.”) (Clarin 2013)”.

Journalisten siterer en tidligere talsmann for Francis, Guillermo Marco, som beskriver Francis som en feilfri person. At Clarin har valgt å sitere et slikt bastant uttrykk kan vise til et meget positivt bilde de har av denne mannen. Noe som igjen kan påvirke lesere.

Dette følges opp med at Francis også tildeles to dyder som underbygger bildet av ham som feilfri som allerede er blitt kunngjort. Han beskrives som nøysom og ydmyk. Nøysom er et adjektiv som beskriver en person som ønsker å leve et liv uten luksus. Det beskrives dermed en livsstil som også kan sees på som å underbygge påstanden om at mannen er ydmyk. Beskrivelsene underbygger hverandre.

Clarin benytter seg av en svart/hvit beskrivelse av Francis. Og konsentrerer seg om det positive og dermed er det ikke noe av negativ art som legges frem.

I den neste artikkelen fra Clarin” Feiringer i Buenos Aires Katedralen”, tas beskrivelsen

«ydmyk» opp igjen: «Alle mente det samme: enkelheten og ydmykheten til Bergoglio, og valget av ham er som en velsignelse for dette landet» (Balonga 2013). Artikkelen viser til at journalisten befinner seg i Katedralen i Buenos Aires blant mange tilhengere som har møtt opp for å overvære valget. Journalisten skriver at *alle* de oppmøtte var enig i at ydmykheten og enkelheten til Francis gjorde han til en god leder. Leseren sitter igjen med en følelse at det har vært en bred enighet om å beskrive paven slik.

Det at journalisten har vært i katedralen kan få leseren til å oppfatte det slik at han er blant de troende. Dette forsterkes ved at det også vises til at Francis er en ”velsignelse” for landet. En slik beskrivelse sees på som religiøs i spansk sammenheng, en ”bendicion”, som ofte er i sammenheng med Guds velsignelse.

Neste artikkel fra Clarin har tittelen: ”Los diarios del mundo describen a Bergoglio como un hombre ”modesto y conservador”, oversatt som: ”Bergoglio beskrives som en ”konservativ og beskjeden” mann i aviser verden over”(Clarin 2013).

I overskriften brukes det ord som støtter opp om bildet av Francis som ydmyk. ”Modesto” er oversatt til ”beskjeden” og dette innebærer en mann som er villig til å innrømme feil og ikke fremheve seg selv. Dette kan sees på som en form for ydmykhet.

Temaet i denne artikkelen fra Clarin, er som nevnt i tittelen; å ta for seg hva *andre* aviser mener om Francis. Det blir skrevet mer om dette temaet videre i artikkelen: «Los principales diarios del mundo destacaron en las portadas se sus ediciones digitales la eleccion de Jorge Bergoglio como el primer Papa latinoamericano. Lo describieron como un hombre modesto y tendencia conservadora (Clarin 2013). Oversatt betyr dette: «De mest kjente avisene verden over skrev på sine nettutgaver at Jorge Bergoglio er den første latin amerikanske pave. Han blir beskrevet som en beskjeden og konservativ mann».

Ydmykhetstemaet blir underbygget ved at journalisten nevner andre «kjente aviser» som også har valgt å beskrive paven slik. Det sies at det skrives slik «verden over». Derved vil journalisten overbevise leseren om at tanken om Francis som ydmyk, er allment utbredt. Francis blir beskrevet som ”modesto” i kombinasjon med å være konservativ. Ved å

beskrive paven slik virker det som om beskjedenheten viser til en ydmyket, overfor andre, embete og Gud. Videre i artikkelen blir beskjedenheten til Francis underbygget ved andre kvaliteter:

En Espana, diario El Pais, de Madrid, encabezó en su portada con la frase "Papa Argentino" se reirio a Bergoglio al titular "Francisco 1, un hombre modesto acostumbrado a ser el primero" y destacó que "es conocido por clamar contra la desigualdad social en el país" (Clarín 2013).

Oversatt som:

Den spanske avisen El Pais, Madrid, hadde overskriften "Argentinsk pave" og refererer til Bergoglio som "Francisco 1, en beskjeden mann som den første som er kjent for å bekjempe sosiale ulikheter innad i landet".

Overskriften til El Pais viser til en nyvalgt beskjeden pave som også er opptatt av det sosiale.

New York Times har i sin artikkel "Entrenched Troubles as Vatican Awaits a New Pope" også valgt å beskrive paven som ydmyk:

Where Francis fits on that spectrum is unclear. To some, he was seen as a safe pick: the near winner in the last conclave, a *humble* and popular prelate who could encourage a grass-roots evangelization of the faith without immediately threatening the Vatican bureaucracy or insisting on changes in response to the scandals both sexual and administrative (Donadio 2013).

Journalisten viser til at Francis ikke tidligere har blitt plassert i en spesifikk kategori blant de mange kardinalene. Han sier kort og godt at det ikke er helt kjent hva Francis står for. Journalisten prøver deretter å oppsummere flere alternativer for hvorfor Francis kan ha blitt valgt. Dette blir det gjennomgående tema i denne teksten. Grunnene som blir nevnt er bl.a. hans andre plass i det forrige konklavet, som kan ha gjort han til et "sikkert valg". I tillegg blir hans personlighet som ydmyk og populær også brukt som mulige faktorer for at han ble valgt. Ved at kirken valgte en slik populær pave kan man ha ønsket å forandre «imaget» til kirken, uten å forandre selve byråkratiet innenfor Vatikanet. På mange måter kan dette forstås som at deler av hans personlighet kan overskygge de "egentlige" problemer kirken har. Det blir derfor et strategisk godt valg å velge nettopp ham som pave.

Journalisten presenter en teori i forhold til valget av paven; en kombinasjon av ydmyk personlighet og en beskytter av det bestående. Kan da Francis også være en beskytter av de fattige vil en informert leser spørre seg. I Latin Amerika er nettopp den store konflikten i kirken mellom Frigjørings-teologene som vil fokusere på de fattige, og de konservative som vil holde på det bestående. Personligheten til Francis blir nå gitt en verdi som overskygger denne debatten. Det fremheves at en slik ydmyk pave vil kunne være en løsning for en kirke som har oppført seg ovenfor offentligheten alt annet enn ydmykt når det har kommet til de mange skandalene de siste årene. Journalisten gir derved leseren et bilde av en person som kan aksepteres uavhengig av hvor leseren står i teologiske og moralske stridsspørsmål.

I New York Times artikkel “Cardinals pick Bergoglio, who will be pope” introduseres paven også som ydmyk:

Francis is known as a humble man who spoke out for the poor and led an austere life in Buenos Aires (Donadio 2013).

Journalisten hevder her at det er ”kjent” at paven var en ydmyk man. Påstanden underbygges ved at Francis er en talsmann for de fattige, og hadde en nøysom livsstil. Journalisten viser til en person som ikke kun prater for en sak, men også lever slik. Senere i samme artikkel gjentas beskrivelsen av Francis som ydmyk. Men da i en litt annen sammenheng:

President Obama was among the first world leaders to congratulate Francis in a message that emphasized the pope’s humble roots and New World background.

“As a champion of the poor and the most vulnerable among us, he carries forth the message of love and compassion that has inspired the world for more than 2000 years- that in each other we see the face of God”(Donadio 2013).

Obamas offisielle gratulasjon til Francis er temaet. Den beskjedne bakgrunnen til Francis blir spesielt trukket fram av Obama. Om Obama viser til Francis som en mann fra en enkel økonomisk bakgrunn eller Francis som ydmyk av natur blir ikke klargjort. Obama mener videre at Francis er en pådriver for de fattige og hans budskap om kjærlighet har inspirert verden i lang tid. Journalisten legger vekt på at Obama var en av de første blant mange verdensledere som gratulerte Francis.

Aftenposten har også artikler som inkluderer beskrivelsen ydmyk. I artikkelen ”Jorge Mario Bergoglio er en ny pave” benyttes denne beskrivelsen tidlig:

Aldri før har man sett en nyvalgt pave bøye hodet for folket på Petersplassen. Pave Frans beskrives som mer ydmyk enn det som er vanlig for en pave (Moe, Samuelsen, Aldridge og Torset 2013).

Artikkelen dreier seg om hendelsen på Petersplassen idet pave Francis kommer ut for å vise seg som pave for første gang. Dette er et ritual som er godt plantet i den Katolske Kirke og introduserer den nyvalgte paven for verden.

Aftenpostens journalist forklarer hvordan paven bøyer hodet for de mange oppmøtte på plassen. Dette i seg selv må sees som en ydmyk handling. I mange kulturer er det slik at man bøyer hodet for ”de eldre” eller mennesker i høye posisjoner. At mange troende bøyer hodet for en geistlig er heller ikke uvanlig. Francis derimot snur dette på hodet og reverserer rollene. Han bøyer seg for de han skal «tjene». Gesten blir sett på som et tegn på ydmykhet, mer enn hva som er ”vanlig” for en pave. Og et brudd på hva en tradisjon som har vært mellom troende og paven. Det kan også oppfattes som en sammenligning med den forrige paven Benedik, og hans forhold til sine tilhengere. Francis skiller seg ut fra han og andre ved nettopp å introdusere seg selv på en ydmyk måte, noe som media henter frem og framstiller på en dramatisk måte.

5.2.1 Flere perspektiver på ydmykhet

Ydmykhet, slik det benyttes i artiklene jeg har i analysert, er generelt en positiv beskrivelse av en person. Det forklares som en personlig egenskap som viser beskjedenhet og underdanighet i forhold til omverdenen. Det er ofte sett på som det motsatte av hovmod, som gjerne er en beskrivelse av en person som setter seg selv høyere enn andre, og har et bilde av seg selv som nærmest perfekt.

Å være en ydmyk leder er noe som har blitt sett på som et ideal i nyere tid. Og dette inkluderer også en utvikling i kristendommen som har opphøyet diverse kristne ydmyke ledere. Et godt eksempel på dette er Francis av Assisis, som er personen den nåværende paven har uttrykt et ønske om å følge, ved å ta hans navn etter han. Francis av Assisis viste spesielt oppmerksomhet mot de fattige i samfunnet, i tillegg til å selv føre

en ”enkel” livsstil.

For spesielt religiøse katolikker kan en «ydmyk» pave appellere spesielt til dem. Dette fordi det er mer enn bare en dyd. Det er også et ideal.

5.2.2 Ulik bruk av ydmykhet som tema

Den mest brukte beskrivelsen av Francis, er altså «ydmyk». Denne beskrivelsen forekommer ordrett 6 ganger blant de 9 artiklene jeg har analysert. Derimot er det store forskjeller mellom avisene på hvordan beskrivelsen ydmyk brukes.

I den argentinske avisen Clarin omtales Francis som ydmyk i alle artiklene. Bla blir ydmyketheten til Francis satt i samme kategori som nøysom og feilfri. Slike bastante beskrivelse av en pave i en liberal avis er bemerkelsesverdig. Alt i alt ble de argentinske artiklene representert med positive beskrivelser i kombinasjon med ydmyk. Grunnlaget kan være at avisen allerede har gjort opp sin mening om Francis og ikke vil stille spørsmål eller diskutere Francis opp mot andre problemstillinger. Det at paven kommer fra samme land som avisen kan igjen være forklarende på denne utviklingen.

New York Times benytter seg også i flere av sine artikler av beskrivelsen ydmyk, men da som en egenskap som kan ha hjulpet paven med å vinne konklavet. Til en viss grad kan det se ut som om New York Times mener at pavens ydmykhet kan stå i veien for at kirken tar opp virkelige problemer. Dermed kan denne egenskapen være et hinder for mange sårt trengte forandringer. Ydmykheten appellerer til folket, som derved hovedsakelig konsentrerer seg om dette, og kanskje glemmer andre mer gjeldende saker som burde forandres. Ved å spekulere i dette, viser avisen til en alternativ fremtid for kirken og mener at Francis ydmykhet faktisk kan stå i veien for å kunne gjøre disse såkalte forandringene. Det kan synes slik at journalisten prøver å vise til at det er behov for forandring og å gi en oppdatering av hva Vatikanet burde tenke på. Dermed er New York Times mer kritisk enn de andre avisene. New York Times knytter også ydmykheten til Francis opp mot bekjempelse av fattigdom. En slik fremstilling viser til en pave som er genuint opptatt av dette og dermed en forandring av andre geistlige innenfor Vatikanet som er blitt kritisert for å være hyklere.

New York Times har derved en annen tilnærming enn Clarin. Det er undertoner av et

ønske om at kirken forbedrer seg etter flere skandaler som har rystet kirken, men da en frykt for at Francis ikke er den rette mannen for dette. Francis beskrives som ydmyk, men om dette er det kirken virkelig trenger, blir belyst.

Aftenposten er avisen som minst benytter seg av dette temaet. Beskrivelsen ydmyk er ganske oppsummerende og det ser nesten ut som det er tatt fra andre aviser. Kanskje er det egentlig hentet fra Reuters og man kan da spørre om norsk presse blir for overfladisk. Målet i Aftenposten med å vise til ydmykhet, synes å være for å distansere han fra tidligere paver og dermed gi han en viss originalitet. Norge har som nevnt før et mer avslappende forhold til Den katolske kirke. Det er få katolikker i Norge og mangel på skandaler slik det har forekommet i USA. Dette kan være grunnen til at Aftenposten ikke går i samme dybde som for eksempel New York Times.

5.3 Konservativ

Et annet beskrivende ord som stadig dukker opp i artiklene jeg har valgt å analysere, er konservativ". Ordet i seg selv kan ha forskjellige betydninger i henhold til konteksten det er brukt i. Og det kan være uenigheter i forhold til dette, som dermed gjør at ordet ofte tiltrekker seg oppmerksomhet. Senere vil det bli utredet mer rundt dette.

I en av artiklene fra Clarin brukes beskrivelsen i overskriften:

Bergoglio beskrives som en" konservativ og beskjeden" mann i aviser verden over(Clarin 2013)

Beskrivelsen brukes for å beskrive personligheten til Francis. Man får et inntrykk av Francis som tilbaketrukket av natur når han blir beskrevet som beskjeden. At man kobler konservatisme med beskjedenhet kan gi et inntrykk av en sjenert leder. Men det kan også kobles til livsstilen til Francis, ved at han lever en konservativ livsstil.

Senere i samme artikkel blir dette gjentatt men da med en annen vinkling:

De viktigste avisene hadde som overskrift at Jorge Bergoglio var den første latin amerikanske paven. De beskrev han som en beskjeden mann med konservative tendenser (Clarin 2013).

Journalisten oppsummerer med hva de «viktigste avisene» har hatt som overskrift om Francis, og antyder derved en enighet. Å ha konservative tendenser kan vise til konservative meninger hos en ellers liberal pave. Konservativitet blir knyttet til teologi, samtidig som han også fremstilles som sosial reformerende i andre sammenhenger.

New York Times benytter i artikkelen ”Cardinals Pick Bergoglio, who will be Pope Francis” også ordet konservativ i sin beskrivelse av paven:

A doctrinal conservative, Francis has opposed liberation theology, abortion, gay marriage and the ordination of women, standing with his predecessor in holding largely traditional views.(Donadio 2013)

Her utdypes paven som konservativ i henhold til teologiske standpunkt når det gjelder visse moralske saker, kjønnsperspektiv og frigjøringssteologien. Paven vil bevare tradisjoner og teologiske standpunkt som hans forgjenger også sto ved. Forandringer i kirken blir dermed ikke spådd i nærmeste fremtid med Francis.

Et viktig poeng er at journalisten påpeker at dette var en holdning Francis *sto* for før han ble pave, slik at det er en kontinuitet i disse standpunktene. På dette grunnlag forventes det derfor en uendret holdning når han nå er pave. New York Times omtaler Francis som konservativ kun en gang blant tekstene, men på en annen side uttyper de mer hva som menes med konservativ enn de andre avisene.

Aftenposten benytter også denne betegnelsen kun en gang i artikkelen ”Dette er Pave Frans”:

Konservativ

Den nye paven er kjent for å tilhøre den konservative fløyen innen den katolske kirke, men han har gjort seg bemerket ved å tale de fattiges sak og er meget populær blant både unge prester og befolkningen for øvrig i Argentina.(Aftenposten 2013)

Journalisten plasserer Francis i den ”konservative fløyen” innenfor den katolske kirke. Dette innebærer at kirken til en viss grad oppleves som delt mellom de liberale og konservative. Journalisten antyder samtidig at paven ikke er som de andre konservative, ved at han samtidig taler for de fattige (og er derved reform-ivrige,) samt at Paven

generelt er populær. Ved videre å være” meget populær” blant de unge og resten av befolkningen er paven selv om han er konservativ likevel godt likt. Det antydes dermed at «populær» er en motsetning av konservativ. I denne teksten er det dermed motsetninger som preger beskrivelsen av paven. Og kanskje er denne motsetningen en tydeligere og mer dekkende beskrivelse av paven: Han framheves som en unik leder som ikke lett kan settes i en bås.

5.3.1 Konservativ i flere perspektiv

Betegnelsen konservativ kommer fra, «å ta vare på», «persevere». Ut i fra denne løse betegnelsen blir dette uttrykket brukt forskjellige i forhold til settingen den er introdusert i. I henhold til en religiøs leder, i dette tilfelle for Den katolske kirke, vil spørsmålet nok dreie seg om konservativitet i teologiske spørsmål. Eksempler på slike spørsmål er abort, kvinnelige prester, homofili og bruk av prevensjonsmiddel. Disse sakene omtales ofte i media og ofte i sammenheng religiøse institusjoner. Den katolske kirke er ikke noe unntak.

Francis blir i de artiklene jeg har sett på kategorisert som konservativ ut i fra sine teologiske standpunkt. Han vil bevare kirkens linje i henhold til de sakene som nevnt ovenfor. Men konservatisme ble også brukt til å beskrive hans personlighet knyttet opp mot å være beskjeden.

Et annet tema som er viktig å få med seg er hvordan det varierer å være konservativ fra land til land. Å være konservativ i Norge er kanskje ikke helt det samme som i USA eller Argentina. Begrep blir vanligvis sett i sammenheng med den sosiale verden der de brukes, og selv om de tre valgte regioner/land har nye til felles er de også forskjellige (se tidligere debatt og beskrivelse).

5.3.2 Oppsummering av ordet konservativ i artiklene

Beskrivelsen konservativ benyttes i en av tre artikler fra hver av de tre avisene jeg har valgt å analysere. Men måten konservativ blir tolket på og brukt varierer fra avis til avis, og det får også en annen betydning i forhold til de enkelte samfunns sosiale virkelighet,

Clarín har i sin artikkel knyttet beskjedenheten opp mot konservatismen og dermed satt det i sammenheng med pavens personlighet. Når Francis blir beskrevet med denne formen for konservatisme, kan det sees på som noe positivt. Clarín redegjør ikke mer

spesifikt for dette, enn å forklare at slik blir paven sett på av verdenspressen. Og dermed støtter ikke Clarin seg nødvendigvis på denne beskrivelsen.

I New York Times er konservatismen satt i sammenheng med teologiske standpunkt som igjen påvirker sosiale temaer. Francis blir beskrevet som en mann som har vært motstander av sosiale forandringer, som for eksempel i synet på homofili og abort. Denne siden av han gjør at journalisten sammenligner han med tidligere paver.

I Aftenposten plasseres Francis blant en konservativ gruppe innen kirken. Det kan virke som om det da kun skal være i forhold til teologiske standpunkter. Men det påpekes også at han er annerledes enn andre konservative. Dette fordi han regnes som populær blant både unge prester og befolkningen generelt. Journalisten virker nesten overrasket at det er mulig å kunne både være konservativ og populær. Noe som kan gjenspeile et norsk syn på det konservative.

Det kan sees på som at ordet konservativ er gjentakende i artiklene jeg har valgt å analysere, men avisene har likevel vinklet det på forskjellige måter. Her kan det enten ligge forventinger til at Francis er konservativ og at dette vil påvirke han som pave, eller at hans konservatisme er noe som kan by på overraskelser.

5.4 Bestefar

New York Times har i artikkelen ”Cardinals pick Bergoglio, who will be pope Francis” beskrevet Francis på en ganske spesiell måte:

Speaking in Italian he blessed the faithful, Francis asked the audience to “pray for me, and we’ll see each other soon.”

“Good night, and have a good rest”, he concluded, in a grandfatherly, almost causal tone (Donadio 2013).

Artikkelen tar for seg Francis tale på Petersplassen rett etter det har blitt kunngjort at han er den nye paven. Dette er første gangen både journalistene og de mange troende blir introdusert til Mario Bergoglio som pave Francis. Det er viktig for Francis i en slik rituell handling å presentere seg selv for omverden. Uten tvil er Francis klar over omfanget av dette, og derfor blir hans ord ekstremt viktige.

Paven siteres generelt direkte, før journalisten selv velger å beskrive Francis som en hyggelig uformell bestefaderlig skikkelse. Dette kan være på grunn av måten paven oppførte seg på, og hans ordvalg under sin opptreden i Vatikanet.” Goodnight, and have a good rest” oversettes som god natt og sov godt på norsk, og er noe man ofte kan forbinde med det en bestefar sier til sitt barnebarn. At han uttrykker dette på en uformell måte støtter opp om det familiære. Ved å beskrive paven som en bestefarlig skikkelse gir avisen paven en meget positiv og koselig beskrivelse. Men er det en beskrivelse av en verdensleder?

5.5 Varm og Anti-Benedikt

Den forrige paven Benedikt nevnes ofte i beskrivelsen av den nyvalgte paven, og da som en kontrast til ham. I flere av artiklene blir Benedikt omtalt negativt, mens forventningene til den nye paven er positive. Journalistene beskriver den nye paven som det motsatte av den forrige; slik det ble gjort av **New York Times** i artikkelen:”Entrenched Troubles as Vatican Await a New Pope”

In many ways, Cardinal Bergoglio — the first to take the name Francis, after the beloved saint who took a vow of poverty — seems to be the anti-Benedict. He is a warm, pastoral figure known as a good communicator, one who might have more success reversing the church’s sagging fortunes than did Benedict, even without a major change in church doctrine. It seemed almost as if the cardinals were trying again (Donadio 2013).

Her brukes flere positive beskrivelser av den nye paven. For det første har han tatt navnet til den populære helgenen Francis, som var kjent for å dedikere sitt liv til andre og leve som fattig. Det er vanlig katolsk tradisjon av den nyvalgte paven tar navn etter en helgen, og det blir kunngjort når han velges. I dette tilfellet er det første gang en pave oppkalles etter Francis av Assisis. Journalisten ser dette i et positivt lys og viser samtidig til en nyskapende pave som tør å gå hvor ingen andre har gått før ham.

I tillegg kaller journalisten Francis for «anti-Benedikt». Journalisten underbygger navnet ved å vise til Francis personlighet og egenskaper som Benedikt ikke skal ha hatt. I tillegg, antydes det at Francis muligens kan ha større suksess med å reversere den negative trenden i kirkens oppslutning, noe Benedict ikke klarte. At Francis kan gjøre dette uten å forandre den kirkelige doktrinen kan ansees å være en positiv faktor for kirken. På slutten

av teksten spekulerer journalisten i om kardinalene kanskje hadde ”feilet” ved å velge Benedict, og at de nå har prøvd å gjøre det ”riktige” valget ved å stemme frem Francis.

Beskrivelsen av Paven som anti-Benedict kommer fram i flere artikler fra New York Times. Neste sitat er noe som kommer fra artikkelen «New Pope Shifts Church’s Center of Gravity Away From Europe”:

The new pope, known for his simple, pastoral ways and his connection to the poor, is in some ways a contrast to his predecessor, Benedict XVI, an aloof theologian who resigned the office — the first pope to do so in 598 years — saying he no longer felt up to the rigors of the job (Goodstein 2013).

Under denne delen av artikkelen kommer det fram at Francis har flere egenskaper, som gjør at han også her blir sett på som en kontrast til den forrige paven: Francis er kjent for å være enkel i sitt prestelige arbeid og hans kontakt med de fattige fremheves. Benedikt blir videre beskrevet som en distansert teolog som trakk seg fra sin stilling, og derved ble den første paven på 598 år til å gjøre dette. Grunnlaget for dette valget sies å være at han ikke følte seg tilstrekkelig for å kunne gjøre jobben.

Måten New York Times formulerer Benedikt sin avgang på, og grunnene rundt dette kan så tvil om de føler det er en legitim grunn. Kan andre faktorer i avgjørelsen til Benedikt ha spilt inn?

5.5.1 Forholdet mellom media og Benedikt

Denne analysen dreier seg hovedsakelig om Francis og framstilling av ham i media. Men blir av det umulig å ignorere Benedikt da Francis i flere artikler jeg har analysert, blir sammenlignet med ham. Benedikt blir beskrevet som en kald person som ikke maktet å gjøre en god jobb i Vatikanet. Dette er gjennomgående i samtlige artikler som er analysert. I artikkelen ”Cardinals pick Bergoglio, Who will be Pope Francis” (også fra NY Times) begrunnes kirkens problemer direkte med Benedikts dårlige lederskap:

The new pope inherits a church wrestling with an array of challenges that intensified during his predecessor, Benedict XVI (Donadio 2013).

Journalisten kritiserer åpent den forrige paven, ved å vise til at Francis nå ”arver” problemer som hadde blitt større under Benedikts tid. Journalisten viser derfor til at det fantes problemer i kirken også før Benedikt trådte opp som pave, men at han ikke var i

stand til å takle disse. Spørsmålet blir da om Francis er i stand til dette?

Sammenligningen mellom Francis og Benedikt kan handle om hvordan de på hver sin måte takler problemene kirken har stått ovenfor. Men ved å hevde at problemene økte under Benedikts tid skapes det forventinger til Francis. Uansett er han vurdert i lys av Benedikt i dette tilfellet også.

5.5.2 Oppsummering av avisenes syn på Francis i lys av Benedikt

I artiklene som er analysert her er det bare New York Times som har nevnt Francis som en motsats til Benedikt. Avisen baserer sine kommentarer på det som antas å være personligheten til Francis sett i kontrast til Benedikt. Francis har på dette tidspunktet enda ikke hatt muligheten til å få gjort noe som indikerer at han som pave, er en motsetning til Benedikt, men basert på hva New York Times har av informasjon om personligheten til Francis bruker de dette ved å konkludere at Francis må ansees som "anti-Benedikt". Slik har de tegnet et bilde av både Francis og Benedikt før en vet hva slags pave Francis blir. New York Times har lagt premisser for den nye paven kort tid etter det ble annonsert at han skulle være den nye paven.

Å sammenligne Francis og Benedikt, gjenspeiler kanskje forholdet mange amerikanere har til Den katolske kirke. Som kjent er USA et av de geografiske områdene hvor Den katolske kirke virkelig har strevd under Benedikt som pave. Det har vært mye skandaler og misnøye som har resultert i mye kritikk rettet mot kirken. Francis blir i avisen løftet fram som et alternativ som kan snu denne trenden. Personligheten hans er beskrevet som motsatt i forhold til Benedikt, og det kan hende at det er dette som skal til. Det kan nesten tolkes slik at New York Times allerede har godkjent Francis.

Norge, med sin lille katolske befolkning, har ikke hatt så store skandaler under Benedikts tid og dette kan være en av grunnene til at Aftenposten ikke har valgt å sammenligne den nye paven mot den gamle.

Clarín på sin side har heller ikke valgt denne beskrivelsen eller strategien i sin beskrivelse av Francis.

Kap 6 Sosial profil

Francis sin sosiale profil blir et ganske omfattende og gjennomgående tema blant flere av artiklene. Det skal nevnes at en sosial profil er simpelthen hvordan man oppfattes i sin personlighet og identitet. Og spesielt media er flink til å sette merkelapper på akkurat dette her.

6.1 Livsstilen til Francis

I Clarin blir det i artikkelen ”Er feilfri: en ydmyk og nøysom mann” (Clarin 2013) skrevet mer spesifikt om livsstilen til Francis:

Jorge Bergoglio er en seriøs jesuitt, med en moderat tendens, som lever et diskret og enkelt liv. Slik forklares den nye paven av en av hans ex sogneprester, Guillermo Marco, som har jobbet tett opp mot ham i tre år.

Bergoglio bor i et lite rom ved katedralen. Og han har ingen sekretær, fordi han liker å gjøre ting selv (Clarin 2013).

Journalisten i Clarin velger å fremheve livsstilen til Francis ved å henvise til et historisk vitne, en sogneprest ved navn Guillermo Marco. Siden sognepresten har jobbet med Francis i tre år, regnes han som en ganske troverdig kilde til å uttale seg om Francis. Sogneprest Marco viser til en mann som velger å beholde en enkel livsstil framfor å ta imot de materielle godene som er tilgjengelig for ham, som geistlig.

I NY Times blir det i artikkelen ”Cardinals pick Bergoglio, who will be pope Francis”, også skrevet om livsstilen til mannen som ble den nye paven:

The rev. Thomas Rosica of Canada, another Vatican spokesman, recalled meeting Cardinal Bergoglio s decade ago during preparations of World Youth Day in Canada, and said the cardinal had told him that he lives very simply, in an apartment in Buenos Aires, and sold the archdiocese’s mansion.

“ He cooks for himself and took great pride in telling us that, and that he took the bus to work rather than riding in a car”, Father Rosica said (Donadio 2013).

New York Times benytter seg av samme strategi som Clarin, ved å henvise til et historisk

vitne. Vitnet viser til hvordan han spesielt husker at Francis hadde solgt herskapshuset som normalt biskopen benyttet. Det er en viktig detalj at vitne faktisk husker tilbake til en samtale med Francis for ca 10 år siden. Dette kan innebære at Francis og han sin livsstil må ha gjort inntrykk på Rosica. Og at livsstilen til Francis er noe som har vedvart en stund før han ble «kjent».

Faktumet er at livsstilen til Francis kanskje ikke er veldig uortodoks i henhold til hvordan mennesker i Vesten ellers generelt lever. Det er derfor viktig å se dette i forhold til livsstilen til kardinaler, biskoper og erkebiskoper generelt. Francis ønsket tydeligvis å være «som andre» og ikke bruke av penger som kunne gå til mer berettigede formål. Avis artiklene viser til Francis som en enkel og nøysom mann.

6.1.1 Geistlige privilegerer

Kardinaler, biskoper og erkebiskoper er alle respekterte personer innenfor kirken og dette har ofte påvirket livsstilen deres, som kan sees på som luksuriøs. Avstanden mellom en kardinal og en ”gjennomsnittlig” borger, blir betydelig større desto fattigere landet er. For eksempel kan en kardinal i disse fattige landene omgi seg med hva som oppfattes som luksus for en privilegert. Eksempler på dette kan være egne sjåførere, herskapshus og egne kokker. Dette er goder som få i mange land kan ta seg råd til.

I tillegg til dette kan en geistlig utøve makt som gjør at mange politikere og personer i høye stillinger ser seg tjent med å varte dem opp. Dette er muligens mer gjeldene i fattige land, hvor religion ofte spiller en større rolle i det politiske livet enn i vesten. Spesielt i katolske land kan for eksempel kardinaler bevege seg som «kjendiser» rundt om i landet med et stort følge.

Det skal nevnes også at den katolske kirke har blitt mye kritisert for at kardinaler har ført en ekstravagant livsstil. Mange kristne retninger, som har vokst den siste tiden i Latin Amerika, har vokst ved nettopp å kritisere livsstilen til mange av de geistlige i den katolske kirke. Denne kritikken gjøres mye via media og har dermed bidratt til at Den katolske kirke har mistet sin eneveldige status som den primære ”Latin Amerikanske kirken”.

6.1.2 Oppsummering av avisenes syn på livsstilen til Francis

Clarín og New York Times er de eneste av avisene som har skrevet spesifikt om livsstilen til Francis. Det er også bare omtalt i en av hver av artiklene. Det som er interessant er hvordan begge avisene har den samme framstillingen av livsstilen til Francis. Begge journalistene henviser til en kilde som har hatt personlige erfaringer med Francis. Beskrivelsene er også ganske like. Bostedet til Francis blir også selve symbolet på den «enkle» livsstilen Francis velger å føre.

6.2 Sosiale saker som Francis står for

Når avisene beskriver den nye paven, inngår hans teologiske synspunkt som en del av dette. I denne delen tar jeg for meg spesifikke saker som avisene påpeker Francis er opptatt av.

I artikkelen til Clarín, "Feilfri. En ydmyk og nøysom mann" nevnes handlinger som kan gjenspeile hva Francis prioriterer av saker:

han...»gjorde sterkt inntrykk på folk rundt seg. Han besøkte alltid de fattige nabolagene og på hver Skjærtorsdag vasket han føttene til mange av de fattige, samt besøkte fengslene, pasienter med HIV og feiret messer, sa Marco.(Clarín 2013)

Journalisten siterer en eks-talsmann for Francis ved navn Marcos. Som har jobbet for han i en periode på tre år. Dette gjør at avisen kvalifiserer han til å kommentere Francis sine prioriteringer med en viss tyngde. Marcos sine eksempler viser til en person som stadig besøkte de fattige nabolagene i Argentina. I tillegg vises det til en religiøs kristen tradisjon, som innebærer å vaske føttene, som Francis påfører de mest svake og stigmatiserte gruppene i samfunnet. Handlingen til Francis er dermed like mye sosialt ladet som religiøst. Og kan vise til en mann som er opptatt av de fattige og svake i samfunnet.

Men i annen artikkel fra Clarín, «Avisene verden over beskriver Bergoglio som en konservativ og beskjeden mann», får man et innblikk av hva andre aviser mener Francis står for. Noe som kan vise til at det er andre sosiale temaer enn kun hjelp av stigmatiserte grupper som er av prioritering. Artikkelen tar for seg først tittelen til en brasiliansk avis

ved navn O Globo:

Første pave fra Latin Amerika og jesuitt ordenen. Huskes også som erkebiskopen av Buenos Aires som motsatte seg legalisering av homofile og bruk av prevensjonsmidler.(Clarín 2013)

O Globo nevner at Francis var kjent for å motsette seg homofili og bruk av prevensjonsmidler under sin tid som erkebiskop av Buenos Aires. Hvordan Paven skal ha uttrykt dette blir det ikke spekulert rundt, men at dette har vært et tema i Argentina i forhold til giftemål er det ingen tvil om. Denne teksten viser til hva Francis sto for, samtidig som det derved spekuleres i hva han vil stå for nå som han trer inn i rollen som pave. Debatten rundt kirkens forhold rundt sosiale saker som er nevnt her er alltid aktuelt for media.

Videre i samme artikkel viser Clarín til at el País har samme temaer i deres presentasjon av paven:

Nettutgaven til el País husker «Francis og hans konfrontasjon med Kirchnerene», som nådde sitt klimaks da presidenten til Argentina, Cristina Fernandez, åpnet for en lovendring som tillatte homofilt ekteskap.(Clarín 2013)

El País velger å ta opp Francis bakgrunn, i likhet med O Globo. Og i dette tilfelle blir hans «konfrontasjon» med Kirchnerene og deres lovendring i forhold til homofiltektenskap nevnt.

Det politiske bildet i Argentina er meget komplekst, med definerte eliter og mektige familier. En slik mektig familie er det ingen tvil om at Kirchner-familien er. Dette grunnet deres hegemoni som en politisk ledende familie med over 12 års styring av Argentina. I 2003 ble Nestor Kirchner valgt som president. Men hans periode varte bare 4 år da han i 2007 fratrådte rollen som president, etter bare en periode. Like etter erklærte Cristina Fernandez seg som presidentkandidat. Hun ble valgt som den første kvinnelige presidenten i Argentina. Og i 2011 ble hun valgt til en ny periode som president for landet. Mange har ment at Cristina Fernandez er en forlengelse av henne mann som den egentlige presidenten.

Det var under hennes periode at homofili ble et sentralt tema i en lovendring som likestilte homofile par med heterofile par. El Pais påpeker at Francis var en sterk motstander av dette og dermed blir han også framstilt som en motstander av selve Kirchner familien. For mange kan Francis bli sett på en som en religiøs person som ikke er redd for å blande seg direkte i politikken i forhold til sosiale saker han står for. Og siden Clarin nevner både O Globo og El Pais, som aviser som tar opp dette temaet, virker det som om Francis er opptatt av dette.

New York Times har i flere av sine artikler nevnt diverse saker som paven står for. I artikkelen "Cardinals pick Bergoglio, who will be Pope Francis" tas noen av disse sakene opp:

Francis is known as a humble man who spoke out for the poor and led an austere life in Buenos Aires(Donadio .2013)

Paven blir fremstilt som en person som taler på vegne av de fattige. Den katolske kirke har ofte blitt sett på som en institusjon som har favorisert eliten, og spesielt i Latin-Amerika har dette vært et sentralt tema. Mye har vært grunnet konflikten mellom høyre og venstre siden 80-tallet. Journalisten viser til en pave som på mange måter velger å fremme de fattige, både i egen livsstil og ved en offentlig støtte. Han blir i Clarin beskrevet som en «talsmann» for de fattige og dermed gitt en direkte rolle i disse sosiale utfordringene. Senere i samme artikkel blir det nevnt andre saker Francis visstnok skal være engasjert i:

...Francis has opposed liberation theology, abortion, gay marriage and the ordination of women, standing with his predecessor in holding largely traditional views.(Donadio 2013)

De sosiale temaene som er nevnt her er ofte repetert og nevnt, og gjenspeiler nok interessant journalistene har for dem. Paven har ifølge journalisten vært engasjert i å motarbeide diverse sosiale og teologiske utfordringer som kirken har hatt den siste tiden. Og i dette tilfelle blir også prioriteringene til Francis sammenlignet med han sine forgjengere. Om dette indikerer Benedikt eller Johannes Paul 2 blir ikke spesifisert. Journalisten forventer at Francis vil ha disse synspunktene når han inntreer som leder for Kirken. Han sees på som en tradisjonalist og dette gjenspeiler forventningene til han som

pave.

I samme artikkel repeteres det mer rundt sosiale saker:

...he frequently tangled with Argentina's governments over social issues. In 2010, for example, he castigated a government-supported law to legalize marriage and adoption by same-sex couples as "a war against God."(Donadio 2013)

Journalisten viser til at Francis ved flere tilfeller har vært uenige med diverse Argentinske regjeringer over flere saker. Francis fremstilles dermed som en som ikke er redd for å blande politikk med religion, noe som er et ganske vanlig fenomen i Argentina.

Eksemplet som nevnes er homofiles rettigheter til å gifte seg og adoptere, hvor Francis uttrykker at dette er "en krig mot Gud". Journalisten velger å sitere Paven med dette uttrykket som nok gjør ganske stort inntrykk på leserne, siden man ofte forbinder slike uttalelser med ekstreme fundamentalister.

Flere saker som Francis skal være engasjert i repeteres i neste artikkel: «New Pope Shifts Church's Center of Gravity Away From Europe»:

But Francis shares Benedict's core doctrinal positions and is not considered likely to push changes in positions like the church's ban on the ordination of women as priests or its strict opposition to abortion and gay marriage.(Goodstein 2013)

Journalisten spekulerer på hva slags forandringer i sosiale saker man kan forvente seg av Francis. Det antydes til at temaer som den forrige paven Benedikt sto for kommer til å bli opprettholdt av Francis. Forbud mot kvinnelige prester og en streng motstand av abort og homofilt ekteskap er eksempler på dette. Francis blir sammenlignet med Benedikt i denne teksten, som kan være motstridende når man ser på tidligere analyserte tekster hvor Francis blir beskrevet som "anti-Benedikt".

Ser man på journalistens ordvalg; "he's not considered likely to push changes in positions like...(Goodstein 2013)", kan det framstå som at man forventer at disse sosiale temaene vil forandre seg med tiden. Francis blir i denne teksten fremstilt som en person som eventuelt står i veien for unngåelige forandringer.

6.2.1 Oppsummering og redegjørelse for avisens fremstilling av saker Paven står for

Temaet for min analyse i denne delen var å se hva slags saker Francis sto for blant de utvalgte avisene. Spesielt to saker blir repetert og belyst flere ganger. Den ene og mest nevnte er Pavens syn på homofili. Ofte er dette synspunktet nevnt i kombinasjon med andre «konservative» synspunkter som for eksempel abort, kvinnelige prester eller bruk av prevensjon. Derimot er det homofili avisene tar opp som et av primærtemaene. Avisene viser til Francis som en mann som er aktiv motstander av dette og regelrett utfordrer presidenter til lovendringer for å forhindre en likestilling mellom homofile og heterofile. Blant artiklene og avisene er det spesielt New York Times som legger mye vekt rundt dette. Engasjementet kan være politisk grunnet i den spesielle situasjonen som USA befant seg i tiden Francis inntrådte som pave. I perioden 2012-2013 ble det lovlig med homofilt ekteskap i flere stater i USA. Det var derfor mye debatt rundt dette temaet og dette kan være en grunn til at New York Times har fokusert på den nyvalgte pavens ståsted i saken. USA er et vestlig land som fortsatt til en viss grad har en delt befolkning i spørsmål om homofili. Konfrontasjon mellom politikk og religion kan også være et motiv for at Clarin har valgt å belyse dette temaet. Sosiale normer og verdier blir ofte forsøkt styrt av politikere med lover og forordninger, og samtidig er jo det et området som religiøse institusjoner er sterkt engasjert i.

Argentina har også befunnet seg i en lignende situasjon, men da et par år i forkant av valget av Francis som nye pave. Clarin fokuserer på Francis sitt ståsted på den tiden som noe som kan si noe om hans tanker om dette i framtiden.

Både USA og Argentina har hatt en åpen og kontroversiell debatt om legalisering av homofili. Og dette kan være grunnlaget for at artikler i begge avisene har en ganske lik tilnærming til Francis og dette temaet.

At Aftenposten ikke har inkludert dette temaet kan også gjenspeile Norges forhold til homofili og politikk. Selv om det foregår en debatt innad i den norske kirke er dette for det meste adskilt fra politikken. Og i forhold til Argentina og USA er det sjelden religiøse ledere tar til motmæle mot diverse politikere. Norge har også en generelt liten katolsk minoritet, noe som kan også gjenspeile Aftenpostens manglende interesse for dette temaet.

Det andre temaet som blir presentert som en sak den nyvalgte paven står for er; sosiale

ulikheter og fokus på de fattige. Det blir gjentatt at paven er opptatt av å forbedre livet til mange fattige. Og dette gir selvfølgelig et positivt bilde av paven for mange av leserne. Jeg har tidligere nevnt hans ydmykhet og livsstil og pavens kjernesaker kan underbygge dette når man ser på han i en helhet; hans navn, fotvask og forbønn for de fattige og undertrykte. Dette er noe som har vært gjennomgående tema i det bildet media har dannet av Francis.

At avisene har valgt å konsentrere seg så spesielt om disse sakene som aktuelle for den nye paven, kan på mange måter være motstridende. At en person er så åpent imot homofili, samtidig som han er engasjert i kampen mot fattigdom er noe som er uvanlig, spesielt i Vesten. I Vesten har rettigheter for homofile kommet en lang vei og det er uvanlig å åpent kritisere homofili. Ofte blir undertrykte minoriteter satt i samme bås og tradisjonelt har det vært de liberale som da vil hjelpe slike mennesker, om de så er fattige eller homofile. Francis viser til en annen måte å tenke på, hvor det skilles mellom minoriteter og hvor noen åpent kan kritiseres. Dette kan vises tilbake til hans oppvekst i Latin-Amerika hvor mange prester og lekmenn deler slike synspunkt. De fattige har kanskje ikke noe valg, men det fremstilles som om homofile har det. Francis representerer derfor mer enn bare ”motstridende” holdninger, han representerer også en annen kultur; en kultur med mange troende katolikker. Han bringer med seg latinamerikanske holdninger, som har sine særtrekk i måten de praktiserer religion på i en ellers ” europeisk ” kirke.

Men en slik fremstilling av paven kan også vise til et strategisk valg som Den katolske kirke har tatt. Francis har gjennomgående vært fremstilt positivt og distansert seg fra den ellers upopulære Benedikt på mange måter. Men i mange av hans holdninger er det ikke så stor avstand til hans forgjenger Benedikt. I sin teologi og politikk er Francis ganske lik Benedikt. Derimot er hans personlighet og forhold til media betydelig bedre. Har kirken valgt en mann som viderefører Benedikt i en form av Francis? Og hva vil dette bety for kirken i fremtiden?

6.3 Den geografiske/etniske bakgrunnen til Francis

I denne delen av kapitelet skal jeg ta for meg avisene fremstilling av Francis sitt opphav. Her spør jeg ikke om hva som er rett eller galt, men fokus er på hvordan dette fremstilles.

Dette temaet er aktuelt i Clarin. Artikkelen sier at ”Bergoglio beskrives som en ”konservativ og beskjeden” mann i aviser verden over”.

De mest kjente avisene verden over skrev på sine nettutgaver at Jorge Bergoglio er den første latin amerikanske pave. (Clarin 2013)

Clarin” informerer” oss om at de forskjellige avisene verden over ser på Bergoglio primært som den første latinamerikanske paven. Dermed har avisen valgt å presentere Francis som en latinamerikaner istedenfor en argentiner. At paven tildeles en identitet som viser til et helt kontinent tyder på at avisen gir han en mer inkluderende og allmenn identitet. Senere i artikkelen viser Clarin til at det varier fra avis til avis hvordan Francis bakgrunn beskrives. Clarins artikkel inkluderer overskrifter fra en brasiliansk (O Globo), en spansk (El Pais), en britisk (The Guardian) og to amerikanske (New York Times og Washington Post). Variasjon mellom avisene blir tydeliggjort under analysen av artikkelen under.

Clarins artikkel starter med å gjengi overskriften til O Globo:

”Første jesuitt og latin amerikaner” (Clarin 2013)

O Globo beskriver Francis først som latinamerikaner og ikke som en argentiner. At O Globo er brasiliansk kan være en grunn til å gi denne identiteten tilegnes Francis. Dette fordi med en latin amerikansk identitet blir Francis appellerende til den brasilianske befolkningen generelt.

Videre hadde den spanske avisen El Pais, fra Madrid, Spania overskriften;

”Argentinsk pave” (Clarin 2013)

El Pais presenterte den nye paven simpelthen med hans bakgrunn, som i dette tilfelle var Argentina. Paven kan ved en slik overskrift sees på som mindre inkluderende enn den forrige overskriften. Samtidig viser den til et spansktalende og ikke et portugisisk talende land, (Latin Amerika har to hovedspråk Spansk og Portugisisk etter delingen av den nye verden mellom Spania og Portugal på 1500 tallet) og derved skapes det muligens en lingvistisk identitet med Spania.

I påfølgende tekst nevner Clarin New York Times overskrift om Francis: "Dijo que el futuro de la Iglesia se encuentra en el Hemisferio Sur (Clarin 2013)"

Oversatt som: Framtiden til Kirken ligger i den sørlige halvkulen.

Bakgrunnen til Francis sees i sammenheng med et skritt kirken har tatt hensyn til å konsentrere seg om den sørlige delen av kloden. Innforstått i dette er den fattige delen av verden i motsetning til den rike nord. Dette kan videre vise til at kirken har hatt europeiske paver i lang tid. Ved å velge en pave med en bakgrunn som Francis, viser kirken til store forandringer. Bakgrunnen til Francis blir et symbol og satt i sammenheng med hele den sørlige halvkulen. I tillegg blir pavens bakgrunn også sett på som en prosess der utviklingen kirken gjennomgår.

Clarins artikkel viser til overskrifter som mange av verdens aviser har hatt etter pavevalget. Hans bakgrunn blir i mange av disse overskriftene aktualisert, selv om det varierer hvordan den blir fremstilt.

I New York Times artikkelen "Cardinals pick Bergoglio, Who will be pope Francis" presenteres bakgrunnen til Francis tidlig i artikkelen:

..choosing the cardinal from Argentina, the first South American to lead the church (Donadio 2013).

Journalisten skriver om Francis som en kardinal fra Argentina, for så å vise til at han er den første sør-amerikanske til å lede kirken. Francis har dermed både blitt presentert som en argentinere og en søramerikaner. Senere i samme avsnitt utdypes den etniske bakgrunnen til Francis:

He is also the first non-European pope in more than 1200 years and the first member of the Jesuit order to lead the church (Donadio 2013).

Journalisten legger vekt på Francis som en *ikke-europeer* og viser til hvor spesielt dette er. Dette underbygges ved at det nevnes at det har vært over 1000år siden en person uten europeisk bakgrunn var pave. I en slik sammenheng blir Francis kun presentert som en *ikke-europeer*, men dette er nok for å se hvor unikt det er i denne sammenheng. Hans bakgrunn blir sett i sammenheng med historien til Den katolske kirken og viser til en ny utvikling i kirken. En utvikling som har en ny geografisk fokus. Dette utdypes videre i

artikkelen:

In choosing Francis, 76, who had been the archbishop of Buenos Aires, the cardinals sent a powerful message that the future of the church lies in the global south, home of the bulk of the world's Catholic (Donadio 2013).

Journalisten tolker valget av en argentinsk pave som et symbol på at kirken ser for seg en fremtid i det globale sør. Bakgrunnen til Francis spiller derfor en større rolle enn man kanskje så for seg med en gang det ble kunngjort at paven var argentinsk. Dette er viktig primært fordi antallet katolikker hovedsakelig finnes i dette området. Og det kan virke som om kirken endelig erkjenner dette, ved valg av Francis.

I neste avsnitt er det Francis selv som blir sitert om sin bakgrunn:

“My brother cardinals have chosen one who is from far away, but here I am here now. (Donadio 2013)”

I Francis første tale som pave, siteres han i at han føler at han har kommet langt vekk ifra. Dette kan referere til Argentinas geografiske avstand fra Vatikanet. Francis identifiserer seg med Argentina, men gir uttrykk for at han er blitt pave og dermed er «han er her nå» dvs. han identifiserer seg med Vatikanet nå. Argentina er ikke bare langt vekk geografisk sett, men også administrativt og byråkratisk. Ved dette sitatet viser Francis til en reise som har blitt foretatt fra den ”ytre” delen av kirken og inn til senteret. Francis identitet har forandret seg fra å være argentinsk til å representere hele kirken.

Det blir skrevet mer om hans etniske bakgrunn senere i samme artikkel i New York Times:

«He was born to Italian immigrant parents and was raised in the Argentine capital (Donadio 2013)”.

Francis beskrives her som en 1. generasjons innvandrер ved at begge hans foreldre var immigranter. En slik beskrivelse er motstridene i forhold til utdraget fra samme artikkel som beskrev han som en ikke-europeer, men ved å beskrive Francis med en identitet som en 1. generasjons innvandrер kan han appellere til mange andre med en slik bakgrunn. Videre er det vel slik at man ved å fastholde på opprinnelseslandet gir Francis en

tilknytting til Roma som kanskje også er like viktig. Dvs., man sier han er Latin Amerikaner, men likevel «en av oss» fra begynnelsen av. Da dette vil kunne gi mange europeere en trygghetsfølelse.

I den neste artikkelen “New Pope Shifts Church’s Center of Gravity Away From Europe” repeteres mye av temaene i forhold til Francis bakgrunnen:

The surprise selection on Wednesday of an Argentine, Cardinal Jorge Mario Bergoglio, as the new pope shifted the gravity of the Roman Catholic Church from Europe to Latin America in one fell swoop, and served as an emphatic salute to the growing power of Latinos across the Americas (Goodstein 2013).

Valget viser til en kirke som er i ferd med å forandre maktyngden fra Europa til Latin Amerika. Francis blir også et symbol for en anerkjennelse av makten latin amerikanere har tilegnet seg den siste tiden innen kirken og ellers.

Videre i samme artikkel blir bakgrunnen til Francis satt i sammenheng med å representere «et folk»:

The selection electrified Latinos from Los Angeles to Buenos Aires, and raised the hopes especially of those in Latin America, where 4 of every 10 of the world’s Catholics now live (Goodstein 2013).

Journalisten viser til at dette valget spesielt har engasjert og oppmuntret latinamerikanere på det amerikanske kontinentet. Denne regionen er hjemmet til en stor del av verdens katolikker og kan derfor ansees å være «viktig» for kirken. Francis har med sin bakgrunn dermed påvirket og gitt «håp» til en stor befolkning i en viktig region. Hva som menes med «håp» kan være enten at mulighetene for latinamerikanere får en større påvirkning i kirken eller omvendt. Videre blir det viktige valget av Francis kommentert av en geistlig:

The significance of the choice was not lost on church leaders. “It’s been more than 500 years since the first evangelization, and this is the first time that there is a pope from Latin America,” said Archbishop Jose Gomez of Los Angeles, who is originally from Mexico.

“It’s a huge role that we never had before,” he said (Goodstein 2013).

Journalisten viser til en uttalelse fra erkebiskopen av Los Angeles om hvordan han selv mener at kirken har valgt en pave med en ønskelig bakgrunn. Sitatet fra erkebiskopen

avsluttes ved at han mener at” vi” aldri har hatt en rolle som en pavelig opphavssted. Han viser da til at selv om Francis er blitt valgt som pave, føler han at alle latinamerikanerne er inkludert i dette. Det er betydelig forskjeller mellom Mexico og Argentina, men erkebiskopen velger å se på seg selv og Francis som personer med en lik bakgrunn. Det viser da til at bakgrunnen til Francis kan bli et politisk våpen, og en samlende faktor for den latinamerikanske befolkningen. En etnisk regional bakgrunn kan derved bety så mye mer for så mange, enn bare for personen som representerer den.

Bakgrunnen til Francis som en samlende faktor fortsetter som et tema videre i artikkelen:

Mr. Obama was among the first world leaders to congratulate Francis in a message that emphasized the pope’s humble roots and New World origins.

“As the first pope from the Americas,” the president said, “his selection also speaks to the strength and vitality of a region that is increasingly shaping our world, and alongside millions of Hispanic Americans, those of us in the United States share the joy of this historic day. (Goodstein 2013)”

Francis blir av Obama beskrevet som en pave fra «den nye verden». Denne betegnelsen er ofte brukt på Nord-Amerika eller det amerikanske kontinent generelt. Francis bakgrunn, i denne teksten, inkluderer nå hele denne regionen. Men Obama legger spesielt vekt på den latinamerikanske befolkningen innad i regionen. USA har en stor latinamerikansk befolkning og immigrasjonen nordover var også et tema for Obama da han i sin første presidentperiode ga millioner av ulovlige latinamerikanske immigranter lovlig oppholdstillatelse og pass, og derved normaliserte forholdene for en innvandrer gruppe som hadde vært i USA lenge. Dette så de kunne blant annet stemme i kommende valg.

I neste utdrag vises det til gleden en argentinsk prest føler over at en landsmann er blitt valgt:

“An Argentine! I can’t believe it,” said Gaston Aquino, a seminarian from Argentina standing in the packed crowd in St. Peter’s Square in Rome as the name of the new pope was announced from the balcony above. “Bergoglio, pope!” he marveled. “I think it will mean great joy” for Argentina (Goodstein 2013).

En prest uttrykker glede og mener at valget av Francis vil gi glede til hele Argentina. Man

får nesten inntrykk av at det har vært en konkurranse i konklavet, hvor kardinalene har representert sine respektive land. Når da en av de vinner, føler dennes landsmenn at de også har vunnet. Bakgrunnen til Francis gir samhold i likhet med en idrettsutøver som representerer nasjonen eller regionen. Dette gjelder tydeligvis for mange argentinere og spesielt for majoriteten, som er katolsk.

Gjennom denne artikkelen blir det gjentatt flere eksempler på hvordan latinamerikanere ser på Francis som en pave som representerer dem.

I neste artikkel, "Entrenched Troubles as Vatican Await a New Pope", blir Francis bakgrunn satt i sammenheng som et strategisk valg fra Vatikanet:

By choosing the first pope from the New World, the cardinals of the Roman Catholic Church sent a strong message of change: that the future of the church lies in the global south, and that a scholar with a common touch may be its best choice to inspire the faithful (Donadio 2013)

Journalisten velger å tolke valget av Francis som et strategisk valg for Den katolske Kirke, og får det til å fremstå som at de har inkludert pavens geografiske bakgrunn som en faktor i valget. Kirken har valgt en pave som deler identitet med mange fra "det globale sør" og dette ansees tydeligvis som det beste alternativ for å kunne inspirere flest mulige.

Blant de norske artiklene som var med i min analyse, ble bakgrunnen til Francis også nevnt flere ganger. I artikkelen "Jorge Mario Bergoglio er ny pave" er dette tilfelle:

«Den argentinske kardinalen Jorge Mario Bergoglio er utpekt til ny pave, og får navnet pave Francis, eller Frans på norsk» (Moe, Samuelsen, Aldridge og Torset 2013).

Journalisten fra Aftenposten introduserer den nyvalgte paven med en kort beskrivelse hvor hans argentinske

Senere i samme artikkel er pavens bakgrunn videre beskrevet:

«Pave Frans er den første paven født utenfor Europa siden Columbus' tid.

Ved å velge ham sendte kardinalene en sterk melding om at den katolske kirkens fremtid ligger i Sør, den delen av verden hvor størstedelen av katolikkene bor, i følge NY Times» (Moe, Samuelsen, Aldridge og Torset 2013).

Dette er et gjentakende og repeterende tema slik vi så det i artikkelen jeg allerede har

analysert fra New York Times. At journalisten fra Aftenposten nesten ordrett har repetert dette er interessant og viser kanskje til at han selv ikke har en mening om katolisismen i et protestantisk land, men det viser også til at han ser på bakgrunnen til Francis som et symbol på forandring.

Mot slutten av artikkelen blir en norsk munk intervjuet. Han velger også å inkludere bakgrunnen til Francis:

«Munk og dominikaner bror Haavar Simon Nilsen sier utnevnelsen av argentinske Jorge Mario Bergoglio til pave viser hvor internasjonal den katolske kirke er.

Dette er en kjempe stor glede og speiler den universelle og verdensomspennende kirken. Her lokkes hele menneskeheten inn i kirken. Dette er virkelig en pave som kommer fra uventet hold, sier Nilsen til NTB» (Moe, Samuelsen, Aldridge og Torset 2013)

Nilsen ser til utnevnelsen av Francis i forbindelse med hvor internasjonal Den katolske kirke er. Han uttrykker glede over at bakgrunnen til Francis gjenspeiler dette og dermed lokker hele menneskeheten inn i den religiøse krets. Bakgrunnen til Francis er dermed noe positivt og symbolsk i henhold til Nilsen.

I artikkelen "Et historisk pavevalg" blir bakgrunnen til Francis fremhevet som i den forrige artikkelen:

«For første gang kommer paven fra det amerikanske kontinent» (Madsen 2013).

Den første teksten, etter overskriften, er en bekjentgjøring om at paven er den første fra det amerikanske kontinentet, noe som gir paven en identitet tilknyttet hele kontinentet og ikke kun til den sørlige/latinske delen. Senere blir det gitt mer informasjon om bakgrunnen til Francis:

«Valget av den argentinske kardinalen Jorge Mario Bergoglio (76) er historisk. Han er den første pave noensinne som kommer fra det amerikanske kontinentet. Han er den første ikke-europeer på over 1000 år» (Madsen.2013).

Bakgrunnen til Francis er historisk! Ikke bare er det over tusen år siden en ikke-europeer var pave, han er også den første fra det amerikanske kontinentet. Dette kan sees på som kopi fra New York Times. Begge tekstene viser til at Francis, basert på dennes bakgrunn, symboliserer et brudd på den lange tradisjonen som har preget kirken. Dette utdypes mer

mot slutten av artikkelen:

«En ikke-europeisk pave representerer i seg selv noe nytt, og gir mange innad i kirken sterkere tro på en vital ledelse i Vatikanet» (Madsen 2013).

Journalisten mener at pavens ikke-europeiske bakgrunn er med å styrke kirken. Mange vil se på dette valget som et tegn på en sterk «levende» ledelse. Med en slik forklaring dempes personligheten til Francis til fordel for hans etniske bakgrunn. Han blir representert ved å være ikke-europeisk, til fordel for å komme fra et spesifikt sted.

I den siste artikkelen i min analyse "Dette er Pave Frans" omtales familien hans i henhold til en annen bakgrunn enn han selv:

«Bergoglio er tidenes første pave av latinamerikansk herkomst. Han ble født i Buenos Aires som ett av fem barn av en italiensk jernbanearbeider og hans argentinske kone» (Aftenposten 2013).

Bergoglio omtales som den første latinamerikanske paven, samtidig som hans far er italiener. Denne setningen kan virke ganske motsigende ved at i mange samfunn ser man på en identitet ut ifra hvor faren er fra. Og at dermed selv om han er født i Argentina, har han en annen identitet som europeer, og ikke bare det men som en italiener.

6.3.1 Oppsummering av avisenes syn på Francis og hans etniske bakgrunn

Temaet som omhandler Francis geografiske og regionale bakgrunnen, enten hvor det blir presentert eller diskutert, forekommer i seks av ni analyserte artikler. Dette betyr at temaet ansees som meget sentralt av en majoritet av journalister og media. Hvor mye oppmerksomhet som dedikeres dette temaet, varierer likevel mye fra artikkel til artikkel. I noen tilfeller kan det bare være en angivelse som en introduksjon hvor bakgrunnen til den nyvalgte paven blir belyst, mens i andre tilfeller kan vi finne en dypere utredning rundt temaet.

Det forekommer også mye repetisjon og dette kan bidra til tanker om at det kanskje ikke forekommer mye selvstendig analyse av avisene i mellom. Men repetisjonen i seg selv, viser definitivt til at dette temaet er viktig for mange av avisene, journalistene og sikkert også leserne.

Blant artiklene som nevner Francis bakgrunn, forekommer det både motsetninger og likheter, noe som også er tilfellet i hver enkel artikkel. Et godt eksempel på dette er artikkelen fra Aftenposten samt New York Times hvor det kunngjøres først at han er den første latinamerikanske paven, for senere å meddele at enten en eller to av hans foreldre er fra Italia. Leserne kan bli forvirret av slike artikler. Er paven av italiensk herkomst? Eller kan han regnes som en 2. generasjons innvandrer fra Argentina? Å klassifisere en person som en ikke-europeer, for så å hevde at hans foreldre er nettopp europeere kan kanskje også tyde på at journalisten selv er litt forvirret over hvordan denne skal presentere opphavet til Francis. Journalisten kan derfor ha valgt å introdusere paven slik at leserne selv kan avgjøre hvem paven er for dem. Opphav og kulturell bakgrunn kan bety mye forskjellig fra person til person, og derfor kan det være hensiktsmessig med en bredde i det som journalisten velger.

6.3.2 Mine kategorier i framstillingen av Francis identitet:

Sett bort fra motsetningen i temaet om identitet over, velger jeg å dele framstillingen av Francis i tre kategorier som jeg mener kan dekke mesteparten av framstillingene som er gjort i de forskjellige artiklene. Kategoriene er bestemt etter tema:

Geografisk identitet. Det første temaet er hvordan Francis ut i fra sin bakgrunn, representerer en befolkning. Artiklene viser til at dette kan variere fra land til land og over verdensdeler. I noen artikler blir det spesifisert at argentinere ser på han som en representant for dette landet, mens i andre artikler blir det framhevet hvordan han faktisk representerer hele den latinamerikanske befolkningen, deriblant også de som bor i USA. Når journalisten velger å framstille paven som en representant for et helt kontinent viser dette til en grad av stereotypifisering. Man antyder at alle innenfor det latinamerikanske kontinentet vil føle at en mann fra et annet land representerer dem på bakgrunn av at de tilhører samme kontinent. En slik fremstilling kan være provoserende idet journalisten nedtoner de ulike befolkningene og kulturene innad på dette kontinentet. Ser man på eksemplet fra New York Times artikkelen, hvor en mexicansk-amerikansk erkebiskop uttrykker sin hengivelse over at en av” deres” har blitt valgt, underbygger dette temaet om

at Francis bakgrunn i alle fall for noen strekker seg over landegrenser. Det kan nesten virke som om alle vil ha en del av Francis. Obama er ingen unntak når han velger å beskrive bakgrunnen til paven som fra ”den nye verden” og som en pave fra begge de amerikanske kontinentene.

Kirkelig Strategi: Et annet tema som omhandler bakgrunnen til Francis er hvordan den er knyttet opp mot et kirkelig strategisk valg. Samtlige artikler har antydning at bakgrunnen til Francis kan ha spilt en rolle i det å få han valgt som den nye paven. Altså kan det ha vært viktigere enn hans personlighet eller dogmatiske ståsted. Ved å fremstille det slik kan mange lesere få et inntrykk at Den katolske kirke driver med politikk i like stor grad som religion. Dette kan i noen sammenhenger virke negativt for Francis, ved at han er valgt ut ifra sin etnisitet og ikke sin personlighet og sin visdom. I flere artikler blir det skrevet om behovet for å styrke den katolske kirke på det latinamerikanske kontinentet og at en pave med en slik bakgrunn kan bidra til dette.

Regional symbolisme. Et siste tema som jeg har diskutert er hvordan valget skal være en symbolsk handling for at kirken endelig har erkjent den latinamerikanske befolkningen. Spesielt New York Times har med sin artikkel ”New Pope Shifts Church’s Center of Gravity Away From Europe” lagt mye vekt på at valget av en pave med en slik bakgrunn ansees som en symbolsk handling, hvor kirken flytter seg fra Europa til den sørvestlige delen av verden. Dette kan til en viss grad sammenlignes med det forrige temaet, men forskjellen er at jeg nå konsentrerer analysen om selve den symbolske handlingen kirken nå inntar ved valget, ikke valget i seg selv.

Kapittel 7. Oversette temaer

I min analyse av artiklene i de ulike avisene har jeg lagt vekt på hva slags temaer som blir gjennomgått og belyst. I denne siste delen av oppgaven vil jeg midlertidig konsentrere meg om temaer som ikke ble tatt opp.

7.1 Jesuitt

Francis blir presentert som en jesuitt i samtlige av artiklene som er analysert, uten at det blir redegjort mer rundt dette. Dette er relativt overraskende siden denne ordenen til tider har vært kontroversiell. Det er derfor noe overraskende for mange at en pave med en slik bakgrunn ble valgt.

Jesuittene er først og fremst den største munkeordenen innfor Den katolske kirke, med et antall på 16.000 (jesuits). I kap 2 ble det redegjort for mye av historien til denne ordenen. I denne delen vil det være fokus på hvorfor jeg betegner ordenen som kontroversiell. Jesuittordenen ble grunnlagt i 1534. En tid som er kjent i forhold til reformasjonen (1517) og dens påvirkning på det europeiske kontinentet.

7.1.1 Reformasjonen

Jesuittordenen var kort tid etter sin dannelse en meget voksende bevegelse. Og i år 1549 hadde jesuittene spredd seg til 22 byer (O'Malley 2014:19). Med en slik vekst og utbredelse kom jesuittene til å prege det religiøse bildet i tiden fremover. 1500-tallet var en viktig tidsepoke med tanke på at reformasjonen og generell mye konflikter grunnet dette. Reformasjonen (1517) ble en betegnelse på den religiøse omveltningen som innebar en dannelse av en ny kirke på bekostning av Den katolske kirke. Dette hadde blitt iverksatt da en tysk munk, ved navn Martin Luther, åpent kritiserte kirken for mye av praksisen den utøvde. Resultatet av denne kritikken ble at nye uavhengige kirkesamfunn ble dannet i mye av Nord-Europa (1520). Disse gikk under betegnelsen protestanter, da de hadde sitt grunnlag som en protest mot den etablerte katolske kirke. Dette «opprøret» mot den etablerte katolske kirke resulterte til sterke anti-protestantiske følelser og holdninger som kom til å påvirke den nyetablerte katolske ordenen, Jesuittene. Med grunnleggende tanker om absolutt lydighet ovenfor paven (tekst om jesuittene), ble de raskt et verktøy for Vatikanet i deres «kamp» mot reformasjonen. Polen ble et godt eksempel på hvordan dette utspilte seg. På 1560-tallet hadde reformasjonen nådd Pole og satt sine spor. «The reformation had made such great inroads, especially among the nobility, that the country seemed inexorably destined to become protestant» (O'Malley 2014:22). Vatikanet sendte jesuitter til landet for å få «has» på problemet. Et av verktøyene jesuittene benyttet seg av var utdannelse. Og i løpet av 4-5 år hadde de etablert flere skole i landet og dermed kunne påvirke mange av de unge i landet i den

retning jesuittene valgte. I løpet av ni år var jesuittene av en meget stor betydning i bevaringen av katolisismen i Polen (O`Malley 2014:22), noe den er frem til 2017.

Grunnet jesuittene sin deltagelse i contra-reformasjonen og deres stadig voksende antall, ble de sett på med mistenksomhet og frykt blant mange i Europa (Elmgren 1990: 192), noe som kom til å påvirke dem i mange år fremover. Men det var ikke kun blant protestantene jesuittene ble sett på med mistenksomme øyne.

7.1.2 Jesuittene i konflikt med kirken

Epoken fra 1500 fram til 1700- tallet ble ofte referert til som den «tidlig moderne tid».

Dette var en turbulent tid som inkluderte reformasjonen, trettiårskrigen og den europeiske kolonialiseringen av sør og nord Amerika. Synet på religion ble også forandret i denne perioden med en tilbakegang og til slutt en forsvinning av det kristne teokrati og føydalisme. Jesuittene hadde fra sin grunnleggelse gjort seg meget bemerket “No doubt, by 1640 the jesuits were widely influential in the world of culture and religion”.

“Although they aroused distrust and resentment in certain quarters of the church, they for the most part seemed to be doing very well indeed”(O`Malley 2014:27).

Denne tidsperioden (1640-1700) kom til å prege jesuittene og deres forhold til mange aktører i lang tid fremover. Dette da flere hendelser førte fram til en «katastrofe» for jesuittene.

I 1750 hadde Portugal og Spania skrevet en historisk avtale hvor en fordeling av mange kolonier på det amerikanske kontinentet fant sted. Dette resulterte i tvangsflytting av en stor indiansk befolkning til de nye spanske områdene. Jesuittene hadde etablert seg i Latin-Amerika på 1570 tallet og drev med aktiv misjonsvirksomhet over hele kontinentet. Tvangsflyttingen av indianerne ble ikke tatt vel imot hverken blant indianerne eller jesuittene. Situasjonen eskalerte seg da indianerne gjorde væpnet motstand og jesuittene sto i midten. "The Jesuits were now caught between obedience to the crown, whose position their superior in general supported, and their commitment to the welfare of the Indians”(O`Malley 2014:74). Indianerne ble nedkjempet og flytter først i 1574 etter en kortvarig krig.

I 1758 forlanget statsministeren i Portugal, Marquis de Pombal, at paven straffet

jesuittene for å ha gått imot seg kirken under krigen mot indianerne. Kort tid etter ble et mordforsøk på den sittende kongen, Josef 1, avverget. Jesuittene ble raskt beskyldt for dette og i 1759 erklærte kongen av Portugal offisielt at jesuittene var en fiende av staten (O`Malley, 2014, s. 75). I påfølgende tid ble eiendommer konfiskert og flere tusen jesuitter deportert til Italia. Et år senere gjentok en tilnærmende situasjon seg i Frankrike da daværende konge Luis XV ble offer for et drapsforsøk. Mannen bak angrepet hadde vært en student på et av de jesuittiske universitetene. Likhetene med situasjonen i Portugal medførte til anklager av jesuitter og etter hvert en forfølgelse av dem. I 1767 var de offisielt uønsket i Frankrike og mange tusener av jesuitten befant seg i en meget vanskelig situasjon.

I løpet av kort tid hadde jesuittene anskaffet seg mektige fiender i mange katolske land. Spania hadde i likhet med Frankrike og Portugal også erklært dem som fiender av staten i 1767.

Situasjonen jesuittene befant seg i ble et tema i forkant av pavevalget i 1769. Samme året ble en ny pave utnevnt, Clemente XIII. Den nye paven var under mye press fra samtlige hold (bla den franske og spanske kongen) for å løse det såkalte «jesuitt problemet». I 1773 gikk han offentlig ut mot jesuittene og opplyste at han anså dem som et avsluttet kapittel grunnet et behov for «fred og ro i kirken» (O`Malley, 2014, s.80). Mange hadde sett på jesuittenes innblandes som et tegn på at organisasjonen hadde blitt for mektig for selve kirken.

Bannlysningen av jesuittordenen resulterte i at eiendommer ble konfiskert og medlemmer verden over var på flykt.

Det anstrengte forholdet mellom Vatikanet og jesuittordenen avtok i 1801, da den påfølgende paven, Pius, erklærte offisielt at jesuittene ikke lengre var en fiende av den katolske kirke. Konflikten med sin egen kirke hadde resultert i at ordenen var kraftig redusert i antall medlemmer og sitt tidligere nettverk av skoler.

Grunnloven §2

Jesuittenes forhold til protestantiske stater var preget av at de som en organisasjon hadde motarbeidet reformasjonen. Det ble derfor dannet mye teorier og ideer rundt dem. En utbredt tanke var at jesuittene var en hemmelig orden som hadde som mål å anskaffe seg verdens dominans (Werner, 2013, s. 192) og en mer spesifikk tanke var at de skulle manipulere og organisere en revolusjon blant Englands arbeiderklasse (Werner, 2013, s. 193). Norge var ikke et unntak å dannelsen av slike tanker, og i 1814 ble grunnloven skrevet hvor det også omfattet et strengt forbud mot at jesuittene kunne entre riket. Denne loven kom til å vare fram til 1956 og var et godt eksempel på hvordan protestantiske stater har sett på jesuittene gjennom tidene.

7.1.3 Jesuittene i nyere tid

I nyere tide har jesuittene vært mindre aktive i internasjonal politikk sammenlignet med 1500-1700-tallet. Derimot fanget de mye av verdens oppmerksomhet grunnet deres involvering i El Salvador på slutten av 80-tallet.

El Salvador var i 1989 midt i en krig bestående av regjeringen på den ene siden og diverse sosialistiske gerilja grupper (eks PRTC de sentralamerikanske arbeideres revolusjonsparti eller ERP folkets revolusjonshær) på den andre. Borgerkrigen var kompleks og uoversiktlig da flere av de kommunistiske gruppene ikke dannet en felles front, men drev med uavhengige angrep mot regjeringen. Derimot var det spesielt en hendelse under borgerkrigen som involverte jesuittene (O`Malley, 2014, s.108). Tidlig i krigen hadde jesuittene blitt anklaget av regjeringen for å støtte de sosialistiske grupperingene med våpen og lagringsplass. Dette skal ha resultert i at den 19 November trådte regjeringssoldater opp på et av de jesuittiske universitetet og drepte seks jesuitter. I tillegg ble to andre vitner også henrettet for å prøve å skjule eventuelle spor av hendelsen. Hele verden var i sjokk og jesuittene ble et tema nok engang i regionale og internasjonale konflikter.

Som et resultat av dette ble den daværende regjeringen fordømt og presset til fredsforhandlinger. Jesuittene derimot ble refset av sine egne da Johannes Paul 2 offisielt kritiserte jesuittene for å blande seg inn på kommunistisk side i Latin-Amerika. Et resultat av dette ble at paven selv valgte en ny leder for jesuittordenen (da deres leder ble

syk) og ikke lot avgjørelsen tilfalle jesuittene selv (Duffy 2006: 376).

7.1.4 Pave Frans

Pave Frans er den første paven noensinne som er jesuitt. Det er derfor meget overraskende at det har vært såpass lite skrevet om jesuittene under presentasjonen av ham. Det kan nesten virke som om jesuittordenen og en gjennomgang av denne er et «ikke-tema» blant samtlige av artiklene. Spørsmålet blir hvorfor dette er et tilfelle. Eller om dette kan være for teologisk for diverse journalister. Og at kunnskapen om historien deres ikke er noe som er allmenkjent? Men med denne korte gjennomgangen har jesuittene vist seg å være mer enn bare en teologisk gruppe innad i Den katolske kirke. Muligens blir det en bedre gjennomgang av denne munkeordenen skulle eventuelt Francis begynne å gjøre kontroversielle ting?

7.2 Kontroversiell blant sine egne

Francis sitt valg av å tilhøre denne ordenen kan ha gjort han tvilsom for mennesker som er kritiske til jesuittene, men det skal også nevnes at innad, skapte Francis bølger og splittelse. Som ung entret Francis inn i jesuittorden. Og i en alder av 36 år (1972) var han blitt provinsial leder for jesuittene i Argentina samt Uruguay. Dette var en kritisk tid for kirken. Det 2. Vatikankonsilet (1962-65) hadde bare få år før blitt iverksatt og mange temaer som hadde blitt redegjort for var det mye usikkerhet rundt. For å kunne forstå situasjonen i sin helhet og forstå hvorfor disse temaene var med å gjorde Francis kontroversiell er det viktig med en grad av redegjøring.

2 Vatikankonsilet var et kirkemøte innad i Den katolske kirke hvor teamer knyttet opp med det moderne ble redegjort for. Den katolske kirke tok opp de mange sosiale forandringene den sto ovenfor og på mange måter la ned premissene for hva slags kirke man ønsket i de moderne tidene (Duffy, 2006, s. 357). Pave John XXIII var mannen bak denne ideen. I 1959 annonserte han at det 2 Vatikankonsilet skulle inntre, men det var ikke før i 1962 at konsilet faktisk påbegynte. Over tusen geistlige var samlet i Vatikanet da konsilet startet. Konsilet ble avbryt ikke lenge etter, da pave John XXIII døde grunnet dårlig helse (1963). Pave Paul VI tok over som pave og deklarererte at konsilet skulle fortsette.

Teamene som ble behandlet i konsilet varierte fra kirkens forhold til andre religioner til hvordan man skulle forholde seg til sekulariseringen. Hovedsakelig dreide det seg om hvordan en slik tradisjonsbasert religiøs institusjon skulle fungere i det moderne samfunn. Som et resultat av dette møtet «moderniserte» kirken seg og konsekvensene av dette var en større fokus på lekpersoner og hvordan de kunne bidra til kirken. I tillegg ble religionsfrihet en fanesak, pavens rolle ble nedtonet til det mer «menneskelige» og latinsk som en messespråk ble mindre viktig. Det 2. Vatikankonsilet endret kirken, men til tross for en bred enighet om dette, var det deler av kirken som hadde vært imot forandringene fra starten av hele prosessen av det 2.konsilet (Duffy, 2006, s. 357).

Francis gjorde sin inntreden som provinsial leder for jesuittene i Argentina kort tid etter 2. Vatikankonsilet. I løpet av denne perioden utførte han handlinger som kom til å splitte jesuittene i tiden fremover. Flere ble kritiske i forhold til Francis og måten han utøvet sin posisjon på i lys av de forandringene det 2.Vatikankonsilet hadde bestemt. Denne gruppen jesuitter mente Francis med vilje unngikk bestemmelsene fra konsilet i sin måte å være jesuitt leder på. En annen gruppe blant jesuittene derimot, støttet Francis i hans måte å være leder på. Jesuittene i Argentina hadde delt seg i synet på sin nye leder kort tid etter hans utnevnelse.

Det andre temaet som var med å dele synet på Francis var hans tolkning av «frigjøringsteologien».

«Frigjøringsteologien» var en retning innad i Den katolske kirke som ville reformere kirkens syn på fattigdom og maktstruktur. Man tolket kristendommen som en plikt til å frigjøre de mange fattige fra sosial ulikhet og urettferdighet (Duffy, 2006, s. 372). Tilhengere av denne retningen så til visse tekster i bibelen som viste til dette (eks Matt 9). Retningen startet på det latinamerikanske kontinentet og spredde seg så til andre fattige deler av verden. Ideene og tankene som var med å bane vei til frigjøringsteologien hadde mye å gjøre med det 2. Vatikankonsilet. Her hadde sosiale ulikheter blitt tatt opp som et tema og den daværende paven (Paul VI) fortsatte denne prosessen med å produsere et pavelig rundskriv hvor han la vekt på fattigdommen i den «tredje verden» (Hennelly, 1990, s. 41).

Mange ser til dannelsen av denne retningen i sammenheng med utgivelsen av boken «Liberacion de teologia» som ble publisert av Gutierrez i 1971 og senere oversatt på engelsk i 1973. Gutierrez regnes som en av grunnleggerne av denne teologien.

Frigjøringssteologien fikk blandet respons i Vatikanet. Selve tanken om å hjelpe de fattige var noe det 2. Vatikankonsilet hadde åpnet for og lagt vekt på, med det var individer innenfor kirken som mente at frigjøringssteologien var for inspirert av kommunismen. Å blande religion og politikk var noe som lett kunne misbrukes. Latin-Amerika var på denne tiden en arena for en konflikt mellom høyre og venstre siden (1947-1985). Grunnet dette var det mange som var sensitive til slike tanker som frigjøringssteologien fremmet og kritiserte den åpenlyst. Den katolske kirke i Latin-Amerika var altså delt i synet på frigjøringssteologien, noe som også gjenspeilet den daværende paven, Johannes Paul 2 (1978-2005), sin forsiktighet rundt temaet (Duffy 2006:373).

Francis var et individ som åpenlyst kritiserte frigjøringssteologien i frykt for at det var kommunistiske tanker bak dette. Dette førte til at jesuittene som åpent støttet denne teologien så på Francis som en vanskelig leder.

I 1990 ble Francis fratatt rollen som provinsial leder for Argentina og Uruguay. Han hadde vært så splittende at Vatikanet så seg nødt til å fjerne han som leder. Francis ble sendt i «eksil til Cordoba», et godt stykke fra Buenos Aires, hvor han ble ilagt restriksjoner med hensyn til å kunne holde messer.

Etter to år (1992) kom Francis tilbake for så å bli oppnevnt som biskop av Buenos Aires, noe som skapte igjen mye oppmerksomhet blant jesuittene. Mange jesuitter selv mente at ordenen skulle «tjene» og ikke vært i en stilling som biskop. Og nå som Francis er pave er det vel sikkert mange jesuitter som er kritisk til dette også. Jesuittene i Argentina har lenge vært delte i synet på Francis i likhet med mange i den argentinske befolkningen.

Ingen av avisene i min undersøkelse har nevnt Francis sine problemer i forhold til å ha vært en provinsial leder for jesuittordenen. Det skal nevnes at synet på Francis varierte og at han høstet betydelig støtte så vel som kritikk.

7.3 Francis sin rolle under den skitne krigen

Denne perioden har blitt redegjort for under kapittelet om Francis, og det er derfor ikke behov for å gjenta mye av dette. Hva som er interessant er å se hvordan Francis sin rolle i ettertid har vært med å splitte den argentinske befolkningen.

Francis støttet åpenlyst høyresiden i denne konflikten som utpant seg på 70-tallet i Argentina. Da han var en åndelig veileder for den høyreorienterte paramilitære gruppen Guardia de Hierro (jernvaktene). Men det var ikke hans sitt forhold til denne gruppen som kom til å prege han i ettertid, men heller behandlingen av to prester, som kom til å ha ettervirkninger for Francis.

De venstre-inspirerte jesuitt prestene, Francisco Jalics og Orlando Yorio var kjente for sine politiske standpunkter og de demonstrerte disse ved å holde til i fattige nabolag. Dette skal ha provosert militæret og de skal ha endt opp med å bli kidnappet og torturert. Francis sin rolle i denne situasjonen skal ha vært meget omdiskutert. En stor del av befolkningene og prestene skal ha beskyldt han for å ha vært for passiv i forhold til dette. Og at han derved har «ofret» de nevnte prestene. Mens en annen del har ment han personlig skal ha forhandlet med den daværende diktatoren Jorge Videla, for å frigi prestene så fort som mulig. Francis har i ettertid lenge forholdt seg taus om sin og kirkens rolle under perioden, men har nektet for enhver befatning med de kidnappede prestene.

I ettertid har denne perioden vært med på å prege Argentina til den dag i dag. Det er fortsatt mange tusener som forsvant på den perioden, og som ikke har blitt redegjort for. Rettsaker og diverse juridiske prosesser har også etterfulgt og flere har blitt dømt. Kirken har også måtte tålt mye kritikk for sine handlinger under krigen., da det var allment kjent at flertallet i kirken støttet militærjuntaen grunnet frykten for kommunisme. Flere prester har faktisk blitt dømt for diverse handlinger under denne perioden, med Christian Von Wernich som det beste eksemplet (dømt i 2007 til livstid for medvirkning til 7 drap).

Francis selv har ikke vært tiltalt for handlingene i forhold til de to nevnte prestene, men for mange argentinere har han blitt et symbol på hvor delt den argentinske befolkningen har stilt seg til kirken og den «skitne krigen».

Det som er interessant her er fraværet av dette temaet i samtlige av avisene jeg har

inkludert i min oppgave. Det skal nevnes at Argentina har vært sterkt preget av «den skitne» krigen med forskjellige bøker og rettsprosesser i ettertid. Rettsaken mot den nevnte presten Christian Von Wernich har også vært dekket i internasjonal skala. Francis er som vist blitt et tema for verdenspressen, men dette spesifikke teamet som er nevnt her, er derimot nesten blitt utelukket fra mediene i min oppgave, som jeg har sett på. Det kan nesten virke som mediene i min oppgave har unnlatt å nevne dette temaet.

Kun New York Times har raskt nevnt Francis sin kritiske holdning til frigjøringssteologien. En likhet utpeker seg derved i mange av artiklene og det er fraværet av temaet rundt Francis og hans rolle under den skitne krigen.

7.4 Oppsummering

Jeg har gått gjennom to eksempler på temaer som ikke har blitt gjennomgått av artiklene som er representert i min oppgave. Francis sin rolle innad i jesuitt-ordenen og befolkningens syn på eventuelle handlinger begått av han under den skitne krigen. Begge temaene viser til en person som er meget autoritær og karismatisk. Han tiltrekker seg mye oppmerksomhet og dette kan medføre til at en stor del av befolkningen enten direkte misliker han eller støtter han.

Artiklene som er gjennomgått, tar ikke opp disse temaene, og fremstiller et bilde av Francis som meget populær, spesielt i hjemlandet Argentina. Ved å ikke vise til disse temaene får ikke lesere innblikk i mye av debatten som har splittet en hel orden og en befolkning.

Det er mest overraskende at Clarin ikke har inkludert disse temaene i sine artikler. Spesielt med tanke på at Francis har vært en relativt kjent person gjennom lang tid i Argentina.

New York Times er den av avisene som er mest omfattende og dyp i sin fremstilling av Francis. Derimot er disse nevnte temaene ikke blitt fokusert på i samme grad som for eksempel pavens konservative innstilling til homofili.

Aftenposten har i likhet med de andre avisene unnlatt dette temaet, noe som ikke er overraskende grunnet generelt lite diskusjon av Francis i forhold til de andre avisene.

Spørsmålet blir hvorfor det har seg slik at disse temaene har blitt overskygget av andre? Kan det hende at mediatisering gjør at visse saker blir kun vinklet fra en side? Og at media har dette tilfelle dannet seg visse rammer og må derfor opprettholde dette. Ved å unnlate å skrive om visse temaer blir da ikke disse rammene svekket. Som vist i min analyse del ble det fort nevnt av Francis ble sett på som en motpol til Benedikt. Og det ble gjentatt flere ganger hvor «populær» Francis har vært og hvor mye støtte han har fått fra befolkningen. Og at kanskje dette har gjort at media fremstiller nettopp Francis som noe motsatt av Benedikt og populær. Det blir derfor ikke gunstig for deres fremstilling å ta med faktumet at Francis også har vært så kontroversiell.

Avisene og da spesielt New York Times antyder også at Den katolske kirke trenger en person som Francis for å kunne «forbedre» seg. Francis kan være mannen som leder kirken tilbake på rett spor og dette påvirker nok deres fremstilling av han. Media blir alt annet en objektivt i dette tilfelle.

Kapitel 8. Avsluttende bemerkninger

Dette kapitlet handler om hva jeg i store trekk vil si om forholdet mellom empiri og teori, for derved å analysere og konkludere. Kapitlet er delt i to deler, hvor jeg først gjør en oppsummering av tema og mine funn, deretter diskuterer jeg hva jeg teoretisk har gjort bruk av for å få mest mulig ut av mitt materiale. Her ser vi at både Hjarvard, Lundby og Løvseths teorier har gitt meg tankeredskap som har fått meg til å kunne utdype empirien. I den siste delen gjør jeg et forsøk på å summere opp disse funnene innenfor et teoretisk rammeverk som kan betraktes som en tentativ modell for videre forskning rundt mitt tema. Men la meg først gjenta temaet for oppgaven og gi en kort oppsummering:

8.1 Oppsummering

Teamet i denne oppgaven har vært mediedekningen av Francis den første tiden etter han

ble erklært som pave. Hovedproblemstillingen jeg har forsøkt å svare på har vært; hvordan media har framstilt paven i den første korte tiden etter valget. Dette har jeg svart på med en kvalitativ innholdsanalyse av artikler fra tre forskjellige aviser fra tre forskjellige land (Norge, USA og Argentina). Artiklene har alle blitt publisert innenfor en tidsperiode på 24 timer fra annonseringen av den nye paven. Dette fordi jeg hadde til hensikt å se til hvordan mediene valgte å fremstille Francis før og idet han trådte inn i rollen som pave.

I tillegg til min hovedproblemstilling har jeg også undersøkt i hvor stor grad avisenes fremstilling av paven har variert fra region til region.

8.1.1 Positiv fremstilling

Analysen viser at Francis hovedsakelig blir positivt fremstilt i alle de tre avisene. Det er mange beskrivelser av at han er varm, ydmyk og beskjeden. I tillegg til dette benytter samtlige artikler seg av en strategi som går ut på å «sitere» andres meninger om valget av Francis. Disse personene kommer ofte med positive ord om Francis og valget av han som pave. Det gis inntrykk av at Francis er ganske populær blant «vanlige katolikker». Flere av artiklene viser også til en livsstil som underbygger det positive bildet som har blitt presentert. Det blir forklart at Francis har valgt å leve «enkelt», istedenfor å velge en privilegert livsstil som ofte karakteriserer kardinaler og biskoper og andre høytstående geistlige i den katolske kirke.

Gjennomgangen i presentasjonen av Francis viser også til et overraskelsesmoment. Det vil si at de som skriver gir uttrykk for at de er overasket over at han har blitt valgt som pave. Francis blir beskrevet som en ganske «ukjent» kardinal og derfor uttrykker flere artikler glede i tillegg til overraskelse. Paven blir videre også fremstilt som «revolusjonerende», noe som kan vise til hans bakgrunn i Argentina, men jeg tolker det heller til at det henvises til hans holdninger og væremåte. Det er en gjennomgående tendens av håp blant artikkelforfatterne; et håp om at Francis skal lede Den katolske Kirke på «rett vei». Ved dette antydes det en viss kritikk overfor kirkens oppførsel tidligere. Dette blir også understreket ved at avisene kritiserer den forrige paven Benedikt; også et tildeles gjennomgående tema.

En annen gjennomgående strategi hos artikkelforfatterne er at tidsvitner blir brukt i beskrivelsen av Francis. Disse blir brukt for å underbygge at Francis har vært «ydmåk» også før han ble valgt som pave. Dette forsterker igjen inntrykket av at «han har alltid vært sånn».

Når det gjelder region så viser analysen av artiklene fra de forskjellige regionene at det ikke varier i en veldig stor grad. Man kan se at avisene deler mange av de journalistiske måtene å fremstille Francis på, i tillegg til at de tar opp mange av de samme temaene. New York Times fremstår som avisen med flest artikler som går utenfor denne rammen, men likhetene er merkbare. Det er nesten slik at man ikke kan forstå at disse avisene har såpass stor geografisk avstand når man ser fremstillingene av Francis. Forventingene mine var nok at den geografiske avstanden skulle påvirke artiklene til en større grad. Men det skal også nevnes at alle avisene er kategorisert som «liberale» og at dette kan ha spilt inn som en faktor når Francis blir såpass likt fremstilt. En annen grunn kan være at journalistene også delvis kan ha fått materialet fra underliggende aktører som Reuters etc., og derfor begynner skrivingen fra lignende ståsted. Likevel hadde jeg forventet en større spredning av innhold.

8.1.2 Ensidig positiv fremstilling

Francis blir som nevnt gjennomgående fremstilt positivt av media. Jeg selv valgte derfor som kontrast å ta med temaer som også har vært med å gjøre Francis til en meget kontroversiell person, før hans utnevning som pave. Disse temaene blir ikke lagt mye vekt på når de diverse avisene har valgt å skrive om ham. Temaer som omhandler jesuittene og frigjøringsteologien kan være for komplisert for mennesker uten mer kunnskap i teologi og historie. Den skitne krigen mot venstresradikale i Argentina, kan også være til dels et distansert tema for vestlige presse, men at en argentinsk avis som Clarin ikke har valgt å belyse dette mer, er meget overraskende. Den skitne krigen har vært svært viktig og omdiskutert i argentinsk historie fram til dags dato. Ekskluderingen og nedtoningen av disse temaene viser at Clarin velger å presentere Francis med en nasjonalistisk stolthet. Ekskluderingen av kontroversielle temaer som dette viser videre hvordan nettopp denne avisen er meget selektiv i sin fremstilling.

8.1.3 Mediatisering

Analysen peker på mediatiseringen av både Francis og Den katolske kirken i den forstand at mediene er med på å gi et visst bilde til leserne. Mediene informerer en meget stor befolkning på kort tid om paven, noe ikke kirken kan kontrollere eller nekte.

Selve konklavet-prosessen er blitt forandret av mediatisering. Ritualet har tidligere vært preget av hemmelighet og vært skjermet for mesteparten av verden. I dette pavevalget var det mulig å følge med på konklavet fra minutt til minutt. Den katolske kirke måtte la sin avgjørelse med et enormt press rundt seg. Noe som også gjør at nyheten sprer seg umiddelbart etter at ”vinneren” ble kåret. Dette kan sees i lys av Hjarvard sin teori i forhold til mediatisering av religion. I det første punktet viser han til at et aspekt av denne prosessen er nettopp at mediene blir primærkilden i å spre informasjon og kunnskap om religiøse temaer. Francis blir presentert av kirken som den nye paven, men mediene er de som videreformidler dette til de mange millioner mennesker.

8.1.4 Francis = tilhørighetsfølelse

Et punkt i mediatiserings-teorien handler om hvordan media kan skape en tilhørighets følelse. I analysen blir det klart at dette repeterer seg til stadighet i artiklene. Francis blir stadig presentert som argentinsk eller latinamerikansk pave, noe som kan gjøre at mennesker med en lik bakgrunn vil kunne føle tilhørighet med han. I tillegg vises det også til at flere artikler velger å sitere mennesker som nettopp uttrykker denne følelsen. Et godt eksempel er New York Times artikkel “New pope shifts church`s center of gravity away from Europe” hvor en argentinsk prest uttrykker glede over at en landsmann har blitt pave. Han siteres med: «I think it will mean great joy, for Argentina» Goodstein 2013). En slik sitering vil nok kunne gi grunn til tilhørighets følelse for mange argentinere. Det er dog interessant å se hvordan Francis bakgrunn varierer og dermed kan vekke ulike følelser av tilhørighet i de ulike artiklene. Dette er noe som sees tydelig ved at både amerikanske og argentinske aviser omtaler Francis som en av «deres». Argentinerne sier han er deres, amerikanernes sier at han er amerikansk og hele den tredje verden sier at

han representerer dem, mens Roma viser til hans fars avstamning.

Hjarvard mener at media i slike tilfelle har erstattet religiøse institusjoner ved å kunne gi en regional tilhørighetsfølelse til de mange leserne. Dette kan da stemme ved at mange ser på Francis i forhold til land og ikke tro. Den katolske kirke ser på Francis som først og fremst en katolikk, mens media derimot i flere tilfeller legger mer vekt på hans geografiske bakgrunn. Et resultat kan være at mediatiseringen gjør Francis mer appellerende til mennesker med lik geografisk bakgrunn, dog adskilt i sin religiøsitet. Uansett blir det et viktig poeng for flere aviser å påpeke Francis geografiske tilhørighet i forhold til nettopp sine lesere.

8.1.5 Mediatisering i forhold til regionene.

Underspørsmålet mitt handlet om eventuelle likheter/ulikheter i fremstillingen av Francis, sammenlignet med de forskjellige regionene. Analysen min viser til at New York Times er den mest kritiske i en ellers ganske enhetlig positiv fremstilling av Francis. I forhold til regioner kan man dermed si at avisen i Nord-Amerika stiller mest spørsmål om den nye paven. Men det skal nevnes at det som et helhetlig bilde blir lagt positive rammer rundt presentasjonen av Francis i alle avisene. Ordbruk som *ydmuk* og *overraskende* er merkelapper som alle aviser har valgt å bruke om Francis i flere sammenhenger. Disse beskrivelsene kan være med å skape en realitet rundt Francis for mange lesere med lite annen informasjon. Lundby påpeker at en konsekvens av mediatisering er at media kan sette merkelapper på spesielle begivenheter, i dette tilfelle den nyvalgte paven. Min analyse viser til den positive tilnærming som blir en merkelapp media har valgt i forhold til Francis, og det blir naturlig for media å underbygge nettopp denne tilnærmingen. Mediatiseringen av Francis kan ha plassert han i en kategori som ikke ser ut til å ville bli forandret. Min undersøkelse viser at dette *kan* stemme ved at Francis sine positive sider blir stadig lagt vekt på uavhengig av region (Martini - Latin Amerika og Hjarvard - Vesten).

Man kan spørre om dette noe ensartede bilde blir viktig i forhold til andre religioner og er det viktig for den vestlige verden i dag å opptre samlet om sine ledere? Vi vet lite om intensjoner i dette perspektivet, men resultat er i alle fall en mer samlet kirke og muligens

en sterkere enhetlig kirke forent om en framtidsrettet pave.

8.1.6 Bidrar kirken til fremstillingen av Francis?

Hjarvard viser til at mediatiseringen av en institusjon som Den katolske kirke gjør at media kan påvirke hvordan denne institusjonen blir oppfattet. Han mener at slike institusjoner dermed ikke selv har påvirkninger på hvordan de blir oppfattet. Med et slikt syn legger man bort premissene for at det er kirken som har klart å plassere Francis i et så positivt lys. Min analyse kan likevel delvis støtte opp om Hjarvards teori ved at det har blitt integrert en del kritikk av den forrige paven (Benedikt). Hadde det vært slik at Den katolske kirke er en institusjon som legger ned alle premissene for hvordan media velger å presentere dem og deres, hadde det nok ikke forekommet slik kritikk av den forrige paven. Media ser ut til selv å ta del i hvordan de velger å definere og presentere de diverse pavene. I lys av min oppgave ser det ut som media har bestemt seg for å fremstille Francis positivt, mens Benedikt noe negativt. Dette kan også sees i lys av at skulle media velge å introdusere Francis i tråd med det som er kontroversielt rundt han, ville nok folket vært mer kritiske til denne nyvalgte paven, og derved også sette noe spørsmålstegn ved kirken han representerer. Likevel kan man ikke si at jeg kan vise til hvem som har styrt denne prosessen, og den må da forstås i tråd med de prosesser som både media og Den katolske Kirken selv er del av, slik Løvseth hevder.

Løvseth aviser Hjarvard sin teori om at mediatisering er en prosess hvor bare media påvirker og lager en sannhet om de ulike aktører. I hennes teori kan Francis og Den katolske kirken ha spilt en større rolle i hvordan paven fremstilles. Ved dette er det de selv som er med på å danne det positive bildet. Man skal ikke glemme at Den katolske kirke er en gammel institusjon som bruker store ressurser til å fremheve seg selv i media. Min analyse har også punkter som kan støtte opp om denne teorien. Blant annet vises det til den «positive overraskelsen» over at Francis er født på det latinamerikanske kontinentet. Hadde kirken valgt en europeisk pave ville det nok med mest sannsynlig ikke ha vært like mye positiv omtale av hans europeiske bakgrunn. Er dette et middel de bruker for å påvirke media til sin fordel? Vil et eventuelt pavevalg være preget av hva som er gunstig for media og dernest også kirken selv? Dette er store spørsmål, som ikke

har entydige svar, men vi kan i alle fall ikke se bort ifra at Den katolske kirken selv har spilt en rolle ved å la TV og media få innpass i eldgamle ritualer og tradisjoner. Her kan en vel si at kirken og media har spilt hånd i hånd.

8.1.7 Svakheter og styrke

I forhold til begrensinger på min oppgave kan jeg nevne at det kunne kanskje ha vært mer gunstig å inkludere flere aviser. For eksempel kunne jeg valgt å ha to aviser fra hvert land, noe som kunne ha gitt et enda klarere bilde av hvordan avisene fremstilte Francis. I tillegg kunne jeg kanskje ha sett på en utvikling av fremstillingen av Francis over en betydelig lengre periode, 1-2 år for eksempel, for så å sammenligne beskrivelse fra artiklene publisert før 24 timer med dette. Dette da med en tanke om at journalistene kunne ha tilegnet seg mer informasjon om Francis over tid. Kunne beskrivelsen av ham derved ha blitt forandret? Spesielt med tanke på teologiske temaer og til dels Francis sin historie i jesuittordenen og som politisk kontroversiell person, er dette mulig, men ikke trolig idet mediebildet stort sett har forblitt stabilt. Som det nevnes var Francis en til dels ukjent person for mange av journalistene og min begrensningen i tidsperiode kan ha svekket deres virkelige introduksjon. Likevel finner vi i dag fremdeles en positiv omtale av paven og man kan da enten si at førstegangsintrykket ligger fast, eller at medietrykket er så noenlunde stabilt.

Når det kommer til positive trekk med min oppgave mener jeg at det har vært en stor fordel å ha kunnet sammenligne aviser på tvers av kontinenter. Dette fordi man da kan se om det er et enhetlig mediert bilde av Francis. Resultatet har vært en overraskende lik fremstilling på tvers av språk og geografisk tilhørighet. For videre forskning kan det likevel være en ide å se hvordan de aktuelle avisene beskriver den nye paven 6, 12, 24 etc. måneder senere. Man vil da kunne se om mediene opprettholder den positive fremstillingen av Francis i sin helhet og ikke bare generelt. Man kan derved også prøve å forstå om det er slik at når media først har en oppfatning av noe, så blir det vanskelig å forandre dette. Med videre forskning er det kanskje mulig å få svar på den type spørsmål, men det er mange variabler i bildet. Pavens daglige opptredener kan i så måte raskt forandre på mye. Likevel, ville det da også gi muligheter for at journalister kunne fått

betydelig mer kunnskap om Francis, noe som kan føre til mer dybde i reportasjene. Det har vært svært interessant å se hvor like fremstillingene av Francis har vært på tvers av forskjellige språk, geografiske tilhørigheter, og nasjonalitet. Det er tre forskjellige språk i tillegg til land i min fremstilling, og likevel kan en se hvor like artiklene jeg viser til faktisk er. Oppgaven min får med seg dette og for videre forskning tror jeg det kunne være lurt å ha samme brede ramme å forholde seg til med hensyn til land, kulturer og språk. Verden er mer globalisert og undersøkelser rundt en internasjonal person burde forholde seg til større deler av en kompleks virkelighet, ikke bare ha et sentralisert fokus (Roma) på det som skjedde der.

I dette avslutningskapittelet har jeg gått tilbake til mine problemstillinger og sett på hvordan jeg har besvart disse. Jeg har redegjort for fordeler/ulemper med mine valg i forhold til å besvare de spørsmål som er reist, og også sett på hva som eventuelt kunne ha blitt gjort annerledes. Tilslutt har jeg vist at et mediebilde ikke er en stabil virkelighet, men noe dynamisk som forandres over tid. De forskjellige teoriene som jeg har brukt har alle kunnet kaste lys over min empiri og jeg sitter igjen med et inntrykk av at vi her også kan forvente mer teoretisk utvikling og diskusjon fremover. Derfor er det viktig at slike spørsmål som blir stilt følges opp og videreutvikles. Jeg håper spesielt at den norske presse vil finne det interessant og følge Den katolske kirkes utvikling fremover, idet pave Francis har staket at en forandringskurs og dette er kanskje noe som alle kristne tradisjoner vil måtte forholde seg til. Vi lever i dag i en globalisert verden, hvor den ene religionen etter den ander blir stilt opp mot hverandre både på et regionalt nivå og i større perspektiv. Her vil trolig en enhetlig kirke med en samlende pave kunne spille en viktig rolle i fremtiden.

8.2 Konkluderende analyse

I denne siste delen av dette kapitlet har jeg sett mer på forholdet mellom teori og empiri utfra et ønske om å systematisere. Når det gjelder mediatiseringsteori kan vi konkret og kort se at det har vært en utvikling fra Hjarvard til Løvseth. Her er det et skifte i analyse fra det å konsentrere seg om konkurranseforhold mellom media og de som blir mediatiserte, til analyser av interaksjonsmønstre og kulturer som finnes i det samme

forholdet.

Når det gjelder mitt material ser det ut til at denne utviklingen i teori passer inn med det som jeg vil frem til. Samtidig vil jeg påstå at man godt kan se enda litt lenger fremover når det gjelder teori i mitt material, idet den lokale kulturen og forholdet mellom media og det mediatiserte (Paven) er komplekst og intrikat. Det er ikke bare snakk om en konkret kultur men flere, og når det gjelder selve sender aspektet er det også mer komplekst og definitivt ikke passivt.

8.2.1 Den Katolske Kirken som sender av et budskap.

På sender siden av mediebildet kan vi se at vi møtte en hierarkisk kirkelig struktur med et mål som klart har vært å bevare en enhetlig kirke. Den er ikke passiv og har tydelig en motivasjon i å fremstille sin leder som en positiv person. Jeg har gått gjennom en del av historien til denne sender-siden og vist til at det har vært strukturer (Vatikanet TV og Vatikanet radio) som kun er dedikert til å opprettholde en viss side i mediebildet. Skulle man erkjenne at kirken (sender siden) faktisk har klart å påvirke sin egen institusjon i mediebildet ser man at Løvseth sin teori holder mål og forklarer empirien jeg har på en bedre måte enn Hjarvard sin teori. Han mener som sagt i hovedsak at media er en prosess som kan forandre de religiøse institusjonene uavhengig av dem selv. I dette tilfelle ville da apparatene og tiltakene Den katolske kirke bruker på å forfremme seg selv være ubetydelige. Dette har vi ingen beviser for i mitt material. Her ser det heller ut til at Den Katolske Kirke er del av en prosess som den selv bevist er med på. Det er likevel et spørsmål om å finne data som sier noe om dette idet Den Katolske Kirkes offentlige publikasjoner trolig ikke gir et helhetlig bilde. Vi kan regne med at det innad i kirken også finnes aspekter av mediatisering av seg selv, noe som gjør en Hjarvard type analyse mindre interessant.

8.2.2 Mediedekningen

På mottakerhold i media prosessen har vi et noe mer flertydig bilde, idet vi i land som i vårt eksempel, Norge, har fått en dominans av innhold som tydeligvis underlegger seg

den internasjonale presse uten å ta mye av den norske kulturen i betraktning. Her er det tydelig av vi ikke lenger har en stabil og dekkende internasjonal presse, men at Reuter etc. blir akseptert som gjeldene. Det vil si at vi underlegger oss internasjonalt media i muligens for stor grad. Dette kan sees i sammenheng med at den katolske befolkningen er såpass liten at det ikke finnes tilstrekkelig motivasjon og ressurser til å kunne gjøre egne undersøkelser. Aftenposten hadde i hovedsak korte og oppsummerende artikler, da ofte som en repetisjon av andre internasjonale aviser. Den norske befolkningen får dermed en introduksjon av paven, men ikke en veldig dyp analyse av Francis slik mitt materiale fra Aftenposten viser. Det ble i denne avisen lite diskusjon og et mer distansert bilde.

Ser man på media sin fremstilling i USA kan det virke som at den lokale kulturen har kunnet påvirke bilde til en viss grad. Dette kan støtte opp om Løvseths teorier som påpeker at en religiøs institusjon selv er aktiv i hvordan media-dekningen foregår. USA har en betydelig katolsk befolkning (ca. 60 millioner) og en godt etablert katolsk kirke med mange universiteter og forskjellige religiøse kristne institusjoner, både økonomiske og politiske. Her beskriver da media en kirke som har strevd en del, men som nå «endelig» har gjort et «riktig» valg. Den amerikanske befolkningen får en mer utfyllende introduksjon til Francis, og med mer informasjon kan de dermed være mer med på å diskutere og gjøre opp sin egen mening om den nye paven. Men selv om det er et mer dekkende bilde av Francis som blir presentert, er det ikke mye variasjon i tema i Aftenpostens generelle fremstilling. Dermed blir også aspekter av Hjarvard sin teori nyttige analyseredskap idet den påpeker at det er media som styrer prosessen. Altså at Den katolske kirke blir stående som en tilskuer i forhold til hvordan den blir fremstilt etter at prosessen er i gang, og at dette dermed gir mindre variasjon mellom den amerikanske og den norske avisen.

Likevel kan vi se antydning til at presidenten av USA og andre har brukt mediebildet til egen politisk fordel. Man ser hvordan det flere steder i New York Times velges å fremstille Francis som en pave som representerer hele det amerikanske kontinentet (nord og sør). Dermed er det viktig å ta med i analysen Løvseths kulturperspektiv. Den lokale kulturen som møter media og som de selv er en del av kan derved også påvirke bildet slik det fremstilles, i tillegg til at Den katolske kirke selv er aktiv i hvordan mediebildet blir.

I Argentina ser det også ut til at den kollektive stoltheten over at paven faktisk for første gang er fra dette kontinentet har overskygget all lokal debatt og all tvil som den lokale pressen jo hadde vist fra før. Her blir det nesten lagt et lokk på å gå i dybden i presentasjonen av paven. Alle vet noe, men det virker som om de er villige til å overse det negative og la det positive råde.

Som konklusjon kan en da si at vi har funnet tre empiriske elementer i media prosessen rundt paven.

- 1) Senderne av The Message. Det vil si Den Katolske Kirke som gjennom sitt hemmelige valg og sin hierarkiske struktur har gitt visse forutsetninger og grunnleggende perspektiv.
- 2) Den internasjonale pressen som også har en hierarkisk struktur og hvor de store mediehus dominerer over de små og lokale. Samtidig finnes det en understruktur som internasjonalt samkjører mediebildet i slike organisasjoner som Reuters etc.
- 3) Til sist finnes den lokale kulturen som jo fremfører noen argumenter og meninger om det som har skjedd, men som i dette tilfellet ser ut til stort sett å ha underordnet seg det store bildet. Dette med et visst unntak av USA, som har valgt å gå dypere til verks for å kunne se flere sider av Francis som de selv kan benytte lokalt og regionalt.

Jeg vil da si at en teori som den Hjalvard ville ha foretrukket om et dialektisk konkurranseforhold mellom sender og mottaker av beskjeder ikke ville gitt oss så mye som det mer inntegnende bilde Løvseth framhever. Her ser det nemlig ut til at det ville være umulig i si hvem som har styrt den prosessen vi har samlet data om. Hvem og hva har dominert nettopp det bildet som kommer frem? Jeg vil påstå at det ikke er en enkel faktor, men en prosess hvor alle faktorer har blitt integrert i media og i mediatiserte forhold.

Som konklusjon kan en vel si at det er umulig å si at media her har styrt en prosess egenhendig og det samme gjelder for kirken og de lokale kulturinstitusjoner.

Det vi derimot kan fastslå er at man til nå ikke har teoretiske begrep og et bredt nok analyseapparat til å virkelig gå inn i disse forholdene. Uten en meget stor grad av det som vi kan kalle «inside information» ville det nok også være nesten umulig i slike prosesser

å si at den ene eller den andre er dominerende dvs. har mest makt i forhold til den andre. Vi sitter igjen med et bilde av at nasjonal og regional **stolthet, og de samlede interesser** har ført de enkelt faktorer sammen. Det bildet som har fremstått blir å betrakte som et integrert hele som vi som enkeltpersoner på sett og vis må godta, idet det her er snakk om noe guddommelig; nemlig Jesu stedfortreder på jorden. Her vil jo hver enkelt kunne ha sin mening, men vil den komme i konkurranse med det offentlige og internasjonale bildet? Om individuelle meninger og ytringer blir felles for en stor del av befolkningen i et land vil den likevel kun nå frem i media om den inngår i en prosess som media selv vil være med på. Her har vi heller ikke nok teoretisk og metodisk kunnskap til å kunne si når, hvor og om slike felles interesser oppstår. Derimot gir Løvseth oss et apparat for å forstå prosessen bedre, og det er i seg selv viktig.

Kapittel 9. Kildehenvisninger

Bøker og artikler:

Allitt, Patrick (2005) *Religion in America since 1945: A history*, Columbia Histories of Modern American Life, Columbia University Press, New York

Berg, Bruce(2001) *Qualitative Research Methods for the Social Sciences*, Allyn and Bacon, Boston

Berger, Peter (1999) *The Desecularization of the World- Resurgent religion and world politics*, Ethics and public policy center, St. NW, Washington

Berger, Peter (1969) *The Sacred Canopy: Elements of a Sociological Theory of Religion*, Anchor Books

Campbell Heidi (2010) *When religion meets new media*, Park Square, Milton Park, Abingdon, Oxon

Duffy, Eamon (2006) *Saints and Sinners: A History of the Popes; Second Edition*, New

Haven, Conn: Yale University

Everett og Furseth (2012) *Masteroppgaven, hvordan begynner – og fullføre*, Universitetsforlaget, Oslo

Gill, Anthony James (1998) *Rendering unto Caesar: The Catholic Church and the State in Latin America*, University of Chicago Press

Hennelly, Alfred (1990) *Liberation Theology*, Orbis Books, NY

Hjavar, Stig (2011) *The mediatization of religion: Theorising religion, media and social change*, Culture and Religion: An interdisciplinary journal, Cognition and Communication, University of Copenhagen

Lundby, Knut (2009) *Mediatization: Concept, Changes, Consequences*, Peter Lang Publishing, New York

Løvheim, Mia (2011) *Mediatization of Religion: A critical appraisal*, Culture and Religion: An Interdisciplinary Journal, Department of Theology, Uppsala University

Martino, Luis Mauro Sa (2013) *The Mediatization of Religion: When Faith Rocks*, Ashgate Publishing, Oxon

O'Malley, John W (2014) *The Jesuits*, National book network, London

Oftestad, Bernt T (2013) Norway and the Jesuit order: A history of Anti-catholicism, i Harvard & Maria (red.) *European studiet*, (s. 209-223), New York: University of Amsterdam

Simensen, Jens (1999) *Meningsbærer eller meningsløs?: om avisenes samfunnsrolle*, Institutt for journalistikk, Fredrikstad

Spadaro, Antonio (2013) *My door is always open- a conversation on faith, hope and the church in a time of change*, Bloomsbury, London

Tornielli, Andrea (2013) *Francis: pope of the new world*, Ignatius Levering

Vallely, Paul (2013) *Pope Francis - untying the knots*, Bloomsbury, London

Werner, Elmgren(2013) : European anti-Catholicism in a comparative and transnational perspective: *A history of Anti-catholicism*, i Harvard & Maria (red.) *European studiet*,(s. 189-201)), New York: University of Amsterdam

Internett kilder:

Argentina Travel (2017) *The media in Argentina*. Hentet fra:
<http://www.justargentina.org/argentina-media/argentina-press-media.asp>

Aron Blake (2014, 21.oktober) *Ranking the media from liberal to conservative, based on their audiences*. Hentet fra: https://www.washingtonpost.com/news/the-fix/wp/2014/10/21/lets-rank-the-media-from-liberal-to-conservative-based-on-their-audiences/?utm_term=.26b0ca2bf27c

BBC Religions (2011, 27. april) *John Paul II*, Hentet fra:
http://www.bbc.co.uk/religion/religions/christianity/pope/johnpaulii_1.shtml

Cision (2017, 18. juni) *Top 10 US daily newspapers*. Hentet fra:
<http://www.cision.com/us/2014/06/top-10-us-daily-newspapers/>

CNS(2013, 21. mai) *Church enjoys fastest growth in Asia, Africa*. Hentet fra:
<https://www.americamagazine.org/issue/church-enjoys-fastest-growth-asia-africa>

Den katolske kirke (2013) *Økende antall katolikker i verden, flere prester og seminarister*. Hentet fra: <http://www.katolsk.no/nyheter/2013/05/annuario-pontificio-okende-antall-katolikker-i-verden-flere-prester-og-seminarister>

Diario sobre Diarios (2017, 6. februar) *Clarín, el diario digital en español mas leído en 2016*. Hentet fra: http://www.diariosobrediarios.com.ar/dsd/notas/5/4065-clarin-el-diario-digital-en-espanol-mas-leido-en-2016.php#.WWYhpt_6xcY

Foley, John (2002) *The church and internet*. Hentet fra: http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/pccs/documents/rc_pc_pccs_doc_20020228_church-internet_en.html

Halvorsen, Per Bjørn (2017, 28.april) *Den katolske kirke*: Hentet fra https://snl.no/den_katolske_kirke

Henriksen Birger (2013, 11.mars) *Disse kardinalene gir minst penger på pave-oddsen*. Hentet fra: <http://www.tv2.no/a/4005568/>

Hompland, Andreas (2014, 29.juli) *Snik-katoliseringen*. Hentet fra: <http://www.dagbladet.no/kultur/snik-katoliseringen/60203910>

Hoye, Sarah (2012, 24. juli) *Philly priest gets 3 to 6 years in abuse case*. Hentet fra: <http://edition.cnn.com/2012/07/24/justice/pennsylvania-priest-abuse-sentencing/index.html>

Jesuits. *About us. The Jesuits*. Hentet fra: <http://jesuits.org/aboutus>

Joner (20??) Norge-et-sekulært-samfunn. Hentet fra <http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikas>

Lipka Michael (2015, 14. september) *A closer look at Catholic America*. Hentet fra: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/09/14/a-closer-look-at-catholic-america/>

Medienorge (2017) *Lesertall for norske papiraviser*. Hentet fra: <http://www.medienorge.uib.no/statistikk/medium/avis/273>

Pew Research Center (2014, 13.november) *Religion in Latin America*. Hentet fra: <http://www.pewforum.org/2014/11/13/religion-in-latin-america/>

Pew Research Center (2017) *Religious landscape study*. Hentet fra: <http://www.pewforum.org/religious-landscape-study/>

Pontifical Council for Social Communications (2016) *The Church and internet*. Hentet fra: http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/pccs/documents/rc_pc_pccs_doc_20020228_church-internet_en.html

Pressreference (2017) *Argentina*, Hentet fra: <http://www.pressreference.com/A-Be/Argentina.html>

Ragna Marie Tørdal (2011, 27.april) *Journalistiske sjangre- Medie og informasjonskunnskap 1 og 2*, Hentet fra: <http://ndla.no/nb/node/76530?fag=52222>

Ratzinger, Benedikt (2013) *Declaratio*. Hentet fra: http://w2.vatican.va/content/benedict-xvi/en/speeches/2013/february/documents/hf_ben-xvi_spe_20130211_declaratio.html

Slettholm, Andreas (2012, 03, desember) *Nå er det flere katolikker enn muslimer i Norge*. Hentet fra <https://www.aftenposten.no/norge/Na-er-det-flere-katolikker-enn-muslimer-i-Norge-136204b.html>

Statistisk sentralbyrå (2016, 25.november) *Trus- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke, 1. Januar 2016*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/trosamf>

Statistisk sentralbyrå (2017,03. mai) *Færre medlemmer i Den norske kirke*. Hentet fra <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/faerre-medlemmer-i-den-norske-kirke>

Svalestuen, Guro (2015, 15.desember) *Argentina. Store Norske Leksikon*. Hentet fra: <https://snl.no/Argentina>

Woodward LTD (2016, 30. mars) *Newspapers in Argentina, Diarios Argentinos Periódicos Regionales*. Hentet fra: <http://www.southamerica.cl/Argentina/Newspapers.htm>

Gamble, Rose(2017, 8 august) *Pope Francis tops world leaders with highest Twitter following*. Hentet fra: <http://www.thetablet.co.uk/news/7598/0/pope-francis-tops-world-leaders-with-highest-twitter-following->

Gjeldene artikler:

Aftenposten (2013,13. mars) *Dette er pave Frans*. Henter fra:
<https://www.aftenposten.no/verden/i/jd0K0/Dette-er-Pave-Frans>

Balonga, Maria Laura (2013, 13. mars) *Festejos en la Catedral portena*. Hentet fra:
https://www.clarin.com/sociedad/celebracion-plaza-mayo_0_ryZ-iXqsw7x.html

Donadio, Rachel (2013, 13. mars) *Cardinals Pick Bergoglio, Who Will Be Pope Francis*,
Hentet fra: <http://www.nytimes.com/2013/03/14/world/europe/cardinals-elect-new-pope.html?pagewanted=all>

Donadio, Rachel (2013, 13. mars) *Entrenched troubles at Vatican await a new pope*.
Hentet fra: <http://www.nytimes.com/2013/03/14/world/europe/francis-faces-entrenched-vatican-troubles.html>

Clarín (2013, 13. mars) *Los diarios del mundo describen a Bergoglio como un hombre "modesto y conservador"*. Hentet fra: https://www.clarin.com/mundo/diarios-reflejaron-bergoglio-modesto-conservador_0_B1ils75iwXI.html

Clarín (2013, 13. mars) *"Es intachable; un hombre secillo y austero"*. Hentet fra:
https://www.clarin.com/america_latina/intachable-hombre-secillo-austero_0_HyEgo7cjPml.html

Goodstein, Laurie (2013, 13. mars) *New Pope shifts church's center of gravity away from Europe*. Hentet fra: <http://www.nytimes.com/2013/03/14/world/europe/Choice-of-Argentine-Cardinal-Shows-Latinos-Growing-Power-in-Church.html>

Madsen, Per Anders (2013, 13. mars) *Et historisk pavevalg*. Hentet fra
<https://www.aftenposten.no/verden/i/pLBGW/Et-historisk-pavevalg>

Moe, I.,Samuelsen, R., Torset, N & Aldridge (2013,13. mars) *Jorge Mario Bergoglio er nye pave*. Hentet fra: <https://www.aftenposten.no/verden/i/2Gpmv/Jorge-Mario-Bergoglio-er-ny-pave>

* Clarín har forandre sin hjemmeside fra jeg påstartet min oppgave, det er derfor kun mulig å finne de nevnte artiklene på google, ved å søke etter overskriften på artikkelen.